Eser Adı: Tuhfetü'l-Uşşâk
Müellifi: Gelibolulu Mustafa Âlî
Hazırlayan: İ. Hakkı Aksoyak
Yayın Yılı: 2018
ISBN: 978-975-17-3338-2
Ana Yayın Numarası: 3126
Kültür Eserleri Dizisi-448

Adres: Anafartalar Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi,
No: 4, B-Blok, 06030 Ulus/ANKARA
Telefon: 00 90 312 3099001
Faks: 00 90 312 3098998
e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr-
http://ekitap.kulturturizm.gov.tr

GELİBOLULU MUSTAFA ÂLÎ

TUHFETÜ'L-UŞŞÂK

Hazırlayan

Dr. İ. HAKKI AKSOYAK

ANKARA

2018

KISALTMALAR

AKM	: Atatürk Kültür Merkezi
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
hzl.	: Hazırlayan
KB	: Kültür Bakanlığı
KTB	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
Yay.	: Yayınları

GELİBOLULU MUSTAFA ÂLÎ

A. Hayatı

XVI. yüzyılın tanınmış simalarından Mustafa Âlî, Gelibolu'da 24-25 Nisan 1541'de dünyaya geldi. Babasının adı Hoca Ahmet, annesinin adı Ümmühânî dedesininki Abdullah veya Abdulmevlâ'dır. Altı yaşında okula başlayan Gelibolulu Mustafa, dokuz yaşındayken Habib-i Hamidî ile Sürurî'den tefsir ve fıkıh dersleri alır. On altı yaşında İstanbul'a giderek Rüstem Paşa, Haseki ve Semaniye medreselerine devam eder. Önceleri Çeşmî, daha sonra Âlî mahlasıyla şiirler yazar. Bu mahlas Âlî'nin kişiliğini çözecek anahtar kelimelerden biridir. Çünkü bu mahlas onun mağrur karakterine çok uygundur.

Medrese eğitimini tamamladıktan sonra 1560-1561'de, 20 yaşında iken, Şehzade Selim'in Kütahya'daki sarayına gider; ilk mesnevisi *Mihr ü Mâh*'ı şehzade II. Selim'e sunar. Bir aralık İstanbul'a gelerek Kanunî Sultan Süleyman'a eserlerinden ve erdemlerinden söz ederek mağdur olduğunu bildirir ise de yüz bulamaz. İki yıl şehzadenin yanında kalır ve divan kâtipliğini yapar. 1562-1563 yılına kadar kaldığı şehzadenin yanından Tütünsüz Hüseyin Bey ile geçinememesi üzerine ayrılır. Şam beylerbeyi Lala Mustafa Paşa'nın davetiyle önce Halep'e sonra Şam'a gider ve orada altı yıl divan kâtipliği yapar. Lala Mustafa Paşa, Yemen serdarlığına atanınca, Mısır'a geçer. Mustafa Paşa'nın azli üzerine 1569'da Manisa'da sancak beyi Şehzade III.Murat'a sığınır ve kendini affettirmeyi başarır. Daha sonra, Heft Meclis adını verdiği eserini Şeyh Muslihiddin aracılığıyla Sadrazam Sokollu Mehmet Paşa'ya sunduysa da umduğunu bulamaz ve 1574'te Bosna beylerbeyi Ferhat Paşa'nın yanına gönderilir. Orada sekiz yıl kalır. Âlî sürekli savaşların olduğu bu yerde hareketli bir hayat sürer. Bu arada dönemin önde gelen sanatçılarından Yahya Bey ve Âşık Çelebi ile görüşür. Döneme ilişkin olayları ve şairin ruh halini *Riyâzü's-sâlikîn* mesnevisinde bulmak mümkündür. III. Murat'ın padişah olması üzerine (1574) İstanbul'a dönerek tahta çıkışını kutlayan kasideler yazar ve *Zübdetü't-tevârih*'i sunar. Lala Mustafa Paşa 1577'de Gürcistan ve Şirvan seferine giderken, Âlî'yi münşi olarak yanına alır. Paşanın yanında iki yıl vazife yapar. Defterdarlık ve nişancılık görevlerini talep ederse de kabul edilmez. 1578'de Halep tımar defterdarlığına tayin olunur. Hamisi Mustafa Paşa'nın azlinden sonra Trabzon'a gider ve orada gönderilen erzakın depolanması ile ilgilenir. 1581 yazını Van'da geçirdikten sonra, kışın tımar defterdarlığı göreviyle Halep'e gider. Bu görevdeyken *Nasîhatü's-selâtîn*'i yazar. 1582'de aynı yerde *Câmiü'l-buhûr Der-mecâlis-i Sûr* adlı eserini kaleme alır ve padişaha sunmak ve görev istemek için İstanbul'a gelir. Bu arada yükselmek bir yana Halep'teki görevinden de olur. İki yıl sonra Özdemiroğlu Osman Paşa tarafından Erzurum hazine defterdarlığına atandıysa da altı ay sonra azledilir. 1585'te Bağdat mal defterdarlığına atanır; bir yıl sonra İstanbul'a gelir ve uzun süre açıkta kalır. 1589'da Sivas defterdarlığına görevlendirilir. Erzurum veya Sivas defterdarlığı görevindeyken genç şair Ömer ile tanışır ve ona Nef'î mahlasını verir. Bir müddet sonra Sivas defterdarlığından da azledilir. 1592 Temmuz'unda ikinci defa yeniçeri kâtibi, Ekim'de defter emini, 1592 ocağında yeniden yeniçeri kâtibi oldu. Bu görevi sırasında tesadüfen Fatih Camii civarından geçen padişah III. Murad'ın, yapılmakta olan bir evde üç yüz kadar yeniçeri ve acemi oğlanının çalıştığını görmesi ve evin Âlî'nin olduğunu öğrenmesi üzerine azledilir. Aynı yıl, Gelibolu'ya döner. Daha sonra İstanbul'a gelerek III. Mehmet'in tahta çıkışını kasidelerle kutlar ve *Künhü'l-*

ahbâr adlı tarihini bitirebilmek için Mısır defterdarlığını talep eder. Ancak bazı entrikaların karışması üzerine, yine istediğini elde edemez. Bunun üzerine İkinci kez Sivas defterdarlığı, Amasya (1595) ve Kayseri sancak beyliğine atanır. Bundan sonra Cidde sancak beyliğine atanıp 1600 yılında bu görevindeyken vefat eder. Cidde'de defnedildiğinden söz ediliyorsa da mezarı şimdiye kadar bulunamamıştır. Nerede ve kiminle evlendiği bilinmiyor; bir kıtasında 984 (1577) yılında bir oğlu olduğunu ve ismini Fazlullah koyduğunu anlatıyor.

B. Eserleri

Gelibolulu Mustafa Âlî, edebiyattan tarihe, maliyeden fıkıh ve mantığa kadar pek çok konuda eserler vermiştir. Eserleri şu şekilde listelenebilir:

Bediü'r-rukûm: Türk ve Fars şiirlerinden parçalar ve Âlî'nin bunlara nazireleri vardır.

Câmî'nin bir beytinin şerhi Câmi'ül-kemâlât: III. Murat'ı övmek için yazılmıştır.

Câmiü'l-buhûr Der-mecâlis-i Sûr: Manzum Surname'dir.

Dakâiku't-tevhîd: III. Murat'ın bir gazelinin şerhidir.

Divanları: Arapça bir, Farsça bir ve Türkçe dört divanı vardır.

Enisü'l-kulûb: Âlî'nin Sadef-i Sad-Güher'de adını verdiği eser mensur olup Hümayunnâme tarzındadır.

Eyyühe'l-veled Tercümesi: Gazalî'nin ahlâka dair risalesinin Arapça metinle birlikte cümle cümle tercümesidir.

Ferâidü'l-vilâde: III. Murat'ın oğlu Osman'ın doğumunun eşref saate tesadüf ettiğine dair bir eserdir.

Fursatnâme: Nusretnâme'de anlatılan olayların devamı niteliğindedir.

Fusûlü'l-halli ve'l-akd ve Usûli'l-harci ve'n-nakd: İslâm devletlerinin yükseliş ve çöküş sebeplerini anlatır.

Gül-i Sad-berg: Gazellerinden seçme 100 matlaı içerir.

Hakâıku'l-ekâlim: III. Murat'ın ülkesinde kullanılacak memurların vasıflarını anlatır.

Hâlâtü'l-Kâhire Mine'l-âdâti'z-zâhire: Mısır'a ait hatıra ve gözlemleridir.

Heft Meclis: Kanunî Sultan Süleyman'ın son seferi olan Sigetvar seferinin tarihidir.

Hilyetü'r-ricâl: Mutasavvıfları anlatır.

Hulâsatü'l-ahvâl: Sosyal konulu bir tercibenttir.

İstidânâme: Sultan III. Murat adına kaleme alınmıştır.

İzzetü'l-asr fi-Tefsîri Sûretü'n-nasr: Nasr Suresi'nin tefsidir.

Kavâidü'l-mecâlis: Görgü kurallarına dair bir eserdir.

Künhü'l-ahbâr: Eser, dünya tarihidir.

Maâlimü't-tevhîd: III. Murat'ın bir gazelinin şerhidir.

Manzum Kırk Hadis Tercümesi Mecmau'l-bahreyn: Âlî'nin İran şairi Hafız'a nazirelerinden oluşur.

Mehâsinü'l-âdâb: Bir tür siyaset name ve görgü kitabıdır.

Menâkıb-ı Halil Paşa

Menâkıb-ı Hünerverân: Hat tarihinden, ünlü hattatlar, nakkaşlar ve diğer sanatkârlardan bahseder.

Menakıb-ı Şeyh Mehmedü'd-Dagî
Menşe'ü'l-inşa: Mektuplardan oluşur.
Mevâidü'n-nefâis Fi-kavâidi'l-mecâlis
Mihr ü Mâh: Klasik mesnevi konularından biridir.
Mihr ü Vefâ: Mesnevidir.
Mirâtü'l-avâlim: Dünyanın yaratılmasına dairdir.
Mirkâtü'l-cihâd: Danişment Gazî'den bahseden destanî bir tarihtir.
Münşeat: Türkçe mektup örnekleridir.
Nâdirü'l-mehârib: II. Selim ile Bayezıt'ın Konya savaşını anlatan bir eserdir.
Nasîhatü's-selâtin: Padişahlara yol gösterici ahlâk ve siyaset kitabıdır.
Nevâdirü'l-hikem: Her asırda yetişmiş olan bazı bilgin ve mutasavvıflardan, halifeler ve hilâfet meselesinden bahseder.
Nikâtü'l-hâl: III. Murat'ın bir gazelinin şerhidir. Nusretnâme: Azerbaycan ve Şirvan seferlerinin tarihidir.
Rahatü'n-nüfûs: Tifaşî'nin eserinin değişik ve ilâveli tercümesidir. Bah ile ilgilidir.
Risale: III. Murat'ın 120 yıl yaşayacağına dair bir risale.
Risâle-i Zâtü'l-kürsi Risâle-i Zırgamiyye: İbrahim Paşa'nın Arapların hayvanlarını öldüren bir arslanı öldürmesi hakkındadır.
Riyâzü's-sâlikîn: Âlî'nin tasavvufî bir mesnevisidir.
Sadef-i Sad-Güher: Türkçe divanlarından 100 gazeldir.
Subhatü'l-abdâl: Şairin divanlarında yer alan muharrem mersiyeleridir.
Subhatü'l-inâbe: Tasavvuf konulu bir terkibbenttir.
Tuhfetü'l-uşşâk: Mesnevidir.
Tuhfetü's-suleha: Gazzalî'nin Eyyühe'l-veled'inin tercümesidir.
Vakıfnâme: Âlî'nin 1586'da Kerbelâ'yı ziyareti sırasında yaptırdığı sebilin idaresine dair bir vakıftır.
Zübdetü'l-evrâd: Dürer-i Mensûre'den seçmelerdir.
Zübdetü't-tevârîh: Kadı Adûd'un İşrâku't-tevârih adlı eserinin tercümesidir.

Henüz Ele Geçmeyen Eserleri

Bedâyiü'l-metâli, Dürr-i Mensure, Hac ve Işk risalesi, Kenzü'l-ahbâr, Maâyibü'l-erzâl, Mişkât, Nüzhet veya Nüzhetü'l-mecâlis, Râbiü'l-manzûm, Ravza-i İrfân, Ravzatü'l-letâif, Riyâzü'r-rahmet, Tarih-i Üngurus ve Selimname, Teşrîfatnâme Âlî'nin kaynaklarda varlığı bildirilen ancak henüz ele geçmeyen esereri arasında sayılabilir.

TUHFETÜ'L-UŞŞÂK'IN ÖNEMİ

XVI. yüzyılda yaşayan Gelibolulu Mustafa Âlî, tarih, edebiyat, ahlâk ve tasavvuf sahasında yetmişten fazla eser vermiş, velut bir şair ve yazardır. Eserleri arasında edebiyatla ilgili olanlar, özellikle mesneviler, önemli bir yer tutar. *Tuhfetü'l-uşşâk*, Âlî'nin *Mihr ü Mâh*, *Riyâzü's-sâlikîn*, *Câmi'ü'l-buhûr* ve *Mihr ü Vefâ* adlarını taşıyan beş mesnevisinden biridir. Şair, bu mesnevisini Kütahya'da Şehzade Selim'in sarayında divan kâtipliği esnasında yani 969/1561 yılında yazmaya başlar; düzeltme ve

eklemelerle 978/1570'te kesin şeklini verir. *Tuhfetü'l-uşşâk*'ın tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi, Çelebi Abdullah, nr:277'dedir. Âlî, bu mesnevisini remel bahrinin "feilâtün feilâtün feilün" kalıbıyla yazmıştır. Metinde, başta veznin tutarsız olduğu yerler olmak üzere pek çok imlâ problemi görülmektedir. Bu problemlerin müstensihten kaynaklandığı düşünülebilir. Ayrıca iki beyitte kafiye bulunmamaktadır. Âlî'nin daha önceki yüzyıllara ait kelimeleri kullandığı pek çok kaynakta ifade edilmiştir. *Tuhfetü'l-uşşâk*'ta bu tür kelimeler çok fazla yer almaz. *Tuhfetü'l-uşşâk*'ın bu tek nüshası 3034 beyittir. Hem tezkirelerin hem de Âlî'nin *Nasihatü's-selâtîn*'de *Tuhfetü'l-uşşâk*'tan örnek olarak verdiği beyitler elimizdeki nüshada yoktur. Ayrıca şairin gerek mesnevilerinde gerekse divanlarında daha sonraki yıllarda eklemeler ve çıkarmalar yapması da böyle bir duruma sebebiyet vermiş olabilir. *Tuhfetü'l-uşşâk*, Âlî'nin mesnevileri içinde beyit sayısının fazlalığı bakımından, *Mihr ü Vefâ*'dan sonra, ikinci sıradadır. Âlî, bu mesnevisini 21 yaşında kaleme almıştır. Âlî'nin *Mihr ü Mâh*'tan sonra yazdığı bu mesnevi gençlik dönemi mesnevisidir. Yazılış tarihlerine bakarak Âlî'nin mesneviciliğini iki bölüme ayırabiliriz: Şair geçliğinde tasavvufa ilgi duymuş ve 31 yaşına kadar bu konuda üç mesnevi kaleme almıştır. *Tuhfetü'l-uşşâk*'tan sonra ise tarihî ve sosyal konulara yönelmiştir. *Tuhfetü'l-uşşâk* 20 makale, 20 hikâye ve 20 münacattan oluşur. Her makalenin ardından bir hikâye ve her hikâyenin ardından bir münacat gelir. Bir grup oluşturan makale, hikâye ve münacatlarda işlenen konular ortaktır. Hikâyeler, belli bir kompozisyon çerçevesinde oluşur. Başlangıçta, birkaç beyitle, hikâye kahramanı tanıtılır. Daha sonra olayın anlatımına geçilir. Hasan-ı Basrî, Rabiatü'l-adeviyye, Sünbül Sinan, Bişr-i Hâfî, Bayâzîd-i Bistâmî, Cafer-i Sadık, Şeyh Arslan, Veyselkarenî, Mâlik-i Dînâr, İbrahim Ethem, Habîb-i Neccâr gibi velilerin başından geçen olaylar anlatılır. Genellikle her hikâyede iki kahraman bulunur. Bazen farklı zamanlarda yaşamış kahramanlar aynı zamanda yaşamışlar gibi anlatılır. Her hikâye genellikle bir olay ele alınır. Ancak 5. ve 7. hikâyede iki olay nazmedilmiştir. 5. hikâyede İbrahim Ethem'in başından geçen iki ayrı olay arka arkaya anlatılmış; 7. hikâyede Abdulkadir ile ilgili iki olay çerçeveli hikâye tekniği ile verilmiştir. Hikâyelerde hakikî ve mecazî aşk, sabır, âşığın maşukla olan münasebeti, dünya malına meyletmeme ile ilgili hikâye kahramanlarının başlarından geçen olaylar işlenir. Şair geçliğinde tasavvufa ilgi duymuş ve 31 yaşına kadar yazdığı üç mesnevisinde bu alandaki bilgisini ortaya koymuştur. Ayrıca şair, *Tuhfetü'l-uşşâk*'tan sonra sanatını tarihî ve sosyal konulara vermiştir. Bundan sonra yazdığı *Câmiü'l-buhûr*, şairin olgunluk çağı eseridir. Âlî'nin dikkat çeken özelliklerinden biri de mesnevilerini yeniden düzenlemesidir. Örneğin 21 yaşında başladığı *Tuhfetü'l-uşşâk*'ı on yıl sonra yeniden ele alır. *Riyâzü's-sâlikîn*'e Şam'da 22 yaşında başlar ve bu mesnevisini 57 yaşında bitirir. Şair divanları için de aynı tutumu izlemiştir. Bu sebeple dört divanında tam bir kronolojik ayrım olmayıp birinden öbürüne farklı devrelerin şiirleri aktarılmıştır. *Tuhfetü'l-uşşâk*, Nizâmî'nin *Mahzenü'l-esrâr*'ına nazire olarak kaleme alınan ve 20 makale ile her makalenin ardından gelen bir hikâyeden oluşan, Emir Husrev'in *Matlau'lenvâr*'ına, Hâcû-yı Kirmânî'nin *Ravzatü'l-envâr*'ına, Câmî'nin *Tuhfetü'l-ahrâr*'ına, Nevâyî'nin *Mahzenü'l-esrâr*'ına; Türk edebiyatında, Âzerî'nin *Nakş-ı Hayâl*'ine, Nevî-zade Atayî'nin *Nefhatü'l-ezhâr*'ına, Hayâlî'nin *Ravzatü'l-envâr*'ına, Cinânî'nin *Riyâzü'l-cinân*'ına ve *Cilâu'l-kulûb*'una biçim bakımından benzer. Ayrıca *Tuhfetü'l-uşşâk* ile adını andığımız mesnevilerde yer alan bazı hikâyelerin konuları ortaktır. *Tuhfetü'l-uşşâk*'taki 14. hikâyenin benzeri Hayâlî'nin *Ravzatü'l-envâr*'ında işlenmiştir. Âlî, bu hikâyeyi muhtemelen Hayâlî'den almıştır.

Tuhfetü'l-uşşâk ile Âzerî'nin *Nakş-ı Hayâl* mesnevisindeki İbrahim Ethem hikâyesi ortaktır. *Tuhfetü'l-uşşâk* 14. hikâye Cinânî'nin *Riyâzü'l-cinân*'da 18. destanın konusu birbirine benzer. Cinânî'nin diğer mesnevisi ise *Cilâu'l-kulûb* ile *Tuhfetü'l-uşşâk* arasında biçim ve konu bakımında uygunluk görülmektedir. Âlî, *Tuhfetü'l-uşşâk*'ta hikâyelerin sonuna bir münacat ekleyerek yenilik yapar *Cilâu'l-kulûb*'da bu münacatların yerini sâkînâmeler alır. *Tuhfetü'l-uşşâk*'taki 9. hikâye ile *Cilâu'l-kulûb*'daki 15. hikâye biri birine benzer. Ayrıca Mevlana'nın Mesnevî'si ve *Tuhfetü'l-uşşâk*'ta yer alan hikâyelerden üçü, konu bakımından birbirine benzer. Bu durum *Tuhfetü'l-uşşâk*'ın en önemli kaynaklarından birinin Mevlâna'nın Mesnevî'si olduğunu gösterir. *Tuhfetü'l-uşşâk*'taki hikâyelere kaynaklık edenler Kuran-ı Kerim, İslâm Tarihi, Mevlâna'nın *Mesnevi*'si, Feridüddin Attar'ın *Tezkiretü'l-evliyâ*'sı, *Mantıku't-tayr*'ı, Sadi'nin *Gülistan* ve *Bostan*'ı ve Fuzulî'nin *Leylâ vü Mecnûn*'udur.

KAYNAKÇA

Aksoyak, İ. Hakkı (1996). "Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Gelibolu Şehrengizi". *Türklük Bilimi Araştırmaları* (3) :157-176.

Aksoyak, İ. Hakkı (1997). "Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Gül-i Sad Berg'i". *Türklük Bilimi Araştırmaları (4):* 163-175.

Aksoyak, İ. Hakkı (1997). "Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Sadef-i Sad-Güher Adlı Antolojisinin Önsözü". *Türklük Bilimi Araştırmaları* (5): 283-310.

Aksoyak, İ. Hakkı (1998). "Gelibolulu Âlî'ye Atfedilen ve Devriye Özelliği Taşıyan Bir Manzume: Subhatü'l-inâbe". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* (20): 371-385.

Aksoyak, İ. Hakkı (2000). "Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Divanlarından Vâridâtü'l-enîka'nın Neşri Üzerine". *Türklük Bilimi Araştırmaları* (9): 223-236.

Aksoyak, İ. Hakkı (2006). *Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Dîvânları.* Harvard University: The Department of Near Eastern Languages and Civilizations.

Aksoyak, İ. Hakkı (1996). "Mahzenü'l-Esrâr Geleneğine Bağlı Mesnevilerdeki Ortak Hikâyeler". *Bilig* (3):182-189.

Akün, Ömer Faruk (1989). "Âlî Mustafa Efendi (Edebî Yönü)". *İslâm Ansiklopedisi*. C.2. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 416-421.

Akün, Ömer Faruk (1989). "Alâeddin Ali Çelebi". *İslâm Ansiklopedisi*. C.2. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 315-318.

Akün, Ömer Faruk (1994). "Divan Edebiyatı". *İslâm Ansiklopedisi*. C.9. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 396.

Arslan, Mehmet (1988). "Gelibolulu Âlî'nin Hurafelerden İbaret Bir Eseri: Mir'âtü'l-Avâlim". *Türklük Bilimi Araştırmaları*: 29-59.

Arslan, Mehmet (1998). "Edebî Bir Hüviyet Taşıyan Bir Vakfiye Örneği: Gelibolulu Âlî'nin Vakfiyesi*". Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* (20- 21): 33-47.

Arslan, Mehmet (1999). Türk Edebiyatında Manzum Sûrnâmeler. Ankara: AKM Yay.

Arslan, Mehmet, İ. H. Aksoyak (1995). "Gelibolulu Âlî'nin Dalkavukluk Örneği Bir Risalesi: Risale-i Zırgamiyye". *Türklük Bilimi Araştırmaları* (1): 209-226.

Arslan, Mehmet, İ. H. Aksoyak (1996). "Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Kerbela Mersiyelerini Muhtevi Bir Risalesi: Subhatü'l-Abdâl". *Türklük Bilimi Araştırmaları* (2): 49- 67.

Arslan, Mehmet, İ. H. Aksoyak (1998). "Gelibolulu Âlî'nin Şerh Muhtevalı Dört Risalesi: "Me'âlimü't-Tevhid", "Dakâ'ikü't-Tevhid", Nikâtü'l-Kâl Fî-Tazmîni'l-Makâl", "Câmî'nin Bir Beytinin Şerhi". *Türklük Bilimi Araştırmaları* (6): 263-288.

Arslan, Mehmet, İ. H. Aksoyak (1998). *Gelibolulu Âlî Riyâzü's-sâlikîn*. Sivas: Dilek

Matbaacılık.

Atsız, Hüseyin Nihal (1968). *Âlî Bibliyografyası*. İstanbul: MEB Yay.

Bursalı Mehmet Tahir (1322). *Müverrihîn-i Osmaniyeden Âlî ve Kâtip Çelebi'nin Tercüme-i Halleri*. Selanik.

Bursalı Mehmet Tahir (1343). *Osmanlı Müellifleri.* C. III. İstanbul: Matbaa-ı Amire.

Cunbur, Müjgân (1982). *Hattatların ve Kitap Sanatçılarının Destanları*. Ankara: KTB Yay.

Fleischer, Cornell H. (1996). *Tarihçi Mustafa Âlî Bir Osmanlı Aydın ve Bürokratı*. çev. Ayla Ortaç. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay.

Flemming, Barbara (1981) *"Der Camiü'l-Meknunat: Eine Quelle Âlî's Aus Der Zeit Sultan Süleymans".* Studien Zur Geschichte Und Kultur Des Vorderen Orients Festschrift Für Bertold Spuler Zum 70 Geburstag. Leiden. 79-92.

Gökyay, Orhan Şaik (1978). *Mevâidü'n-Nefâ'is Fi Kavâİdi'l-Mecâlis.* İstanbul.

Gökyay, Orhan Şaik (1978). *Ziyafet Sofraları.* İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser.

Gökyay, Orhan Şaik (1984). *Halatü'l-Kahire Mine'l-Adati'z-zahire.* Ankara. KTB Yay.

Gökyay, Orhan Şaik (1995*). Nasihatü's-Selâtîn, Eski, Yeni ve Ötesi*. İstanbul.

Göyünç, Nejat (1990). "Rana Von Mende, Mustafa Âlî's Fursatname". *Osmanlı Araştırmaları* (X): 252-238.

İnal, İbnülemin Mahmud Kemal (1926). *Menakıbu'l-hünerveran.* (hzl. Müjgan Cumbur). Ankara: KTB Yay.

İsen, Mustafa (1988). *Gelibolulu Mustafa Âlî.* Ankara: KB Yay.

İsen, Mustafa (1994). *Künhü'l-ahbâr'ın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay.

Karahan, Abdülkadir (1980). *"Âlî'nin Bilinmeyen Bir Eseri Mecmaü'l-Bahreyn"*. Eski Türk Edebiyatı İncelemeleri. 275-286.

Kınalızade Hasan Çelebi (1989). *Tezkiretü'ş-şuarâ*. (hzl. İbrahim Kutluk). Ankara: TTK Yay.

Kütükoğlu, Bekir (1989). "Âlî Mustafa Efendi (Hayatı)". *İslâm Ansiklopedisi.* C.2. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 414-416.

Mehmet Süreyya (1308) *Sicill-i Osmanî*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay.

Mende, Von Rana (1989). *Mustafa Âlî's Fursatnâme*. Berlin.

Okuyucu, Cihan (1989). "Cinânî'nin Riyâzü'l-cinân'ı". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (3): 515.

Öngören, Reşat (1997). "Osmanlılarda Devlet Ricali-Meşayih Münasebetlerinin Boyutlarını Gösteren Yeni Bir Kaynak: Âlî'nin Şeyh Mehmed-i Dâgî İle Alâkalı Menakıbı". *İslâm Araştırmaları Dergisi* (1): 1.

Özezen Yüceol (1994). *Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Hilyetü'r-ricâl'i.* Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Öztekin, Ali (1996). *Gelibolulu Mustafa Âlî Câmiü'l-buhûr Der-mecâlis-i Sûr*. Ankara: TTK Yay.

Öztekin, Nezahat (1991). "Âlî'nin Sûr-nâmesindeki Vezin Değişiklikleri". *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* IV: 183- 192.

Sabuncu, Zeynep (1983). *Mihr ü Mâh a Mathnawi of Mustafa Âlî.* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

METİN

Tuhfetü'l-uşşâk Li-Âlî

[Feilâtün Feilâtün Feilün]

1 Olsa ser-nâme eger nâm-ı
Hudâ Hadd-i icâza ire her inşâ

2 İsm-i Azâmdur olupdur Allâh
Vahdet-i zâtı müsemmâya güvâh

3 Her suhan anun ile nîk-encâm
Her kelâm anun ile oldı tamâm

4 Elifi oldı reh-i vahdete dâl
Buldı her ârızadan istiklâl

5 Kanı bir ancılayın özge sebîl
İstikâmet yolına ola delîl

6 İki lâmı sanasın kim iki dâl
Oldı medlûli Cemâl ile Celâl

7 Yâ elif yanına düşmiş o zamîr
Yâ kazâ tîrine olmış zih-gîr

8 Der-kenâr olsa nola oldur o
Merkez-i dâ'ire-i illâ hû

9 Geçmedin emrini bir tarfet-i ayn
Kâf u nûn ile hüveydâ kevneyn

10 Ol dem içre yaradıldı âlem
Cânı ol demde bulupdur Âdem

11 Mâ-sivâ reşha iken nâ-peydâ
Her biri şimdi olupdur deryâ

12 Ukalâsına dü âlem zerre
Heft yem ehl-i dile bir katre

13 Gerçi nergisler olalı bî-dâr
Bilmez ammâ kim ola şeb-nem-bâr

14 Çün zebân oldı dehân içre bedîd
Bilimez genc midür yohsa kilîd

15 Kanı bir ârif- i gencîne-güşâ
Feth ide niçün olupdur gûyâ

16 Oldı herkes bu mahalde yaka-çâk
Peşşe Sî-murgı ider mi idrâk

17 Kar-ı deryâyı bilür mi mâhî
Gerçi âfâkı görür tâ mâhı

18 Bu mahal kâbil-i tabîr degül
Niçe tefhîm ola takrîr degül

19 İdemez kimse bu halvâyı heves
Çigzinür gerçi ki mânend-i meges

20 Kimse bilmez ki ne söyler zünbûr
Getürince eline şehd-i tahûr

21 Yâd ider lezzet-i ukbâyı müdâm
Telh-kâm oldı sanurlar o kelâm

22 Agız açmadı sana bu bâre
Şükre meşgûl olıgör bî-çâre

Mebde'-i Tevhîd-i İlâhî ve Menşe'-i Tahmîd-i Nâ-mütenâhî

23 Gelünüz hamd idelüm Mevlâ'ya
Zîb ü zînet virelüm inşâya

24 Sâlik-i râh-ı ibâdât olalum
Vâkıf-ı sırr-ı münâcât olalum

25 Mâ-sivâyı koyalum tûl-i emel
Dîde-i câna irişdürdi sebel

26 Kılalum azm-i fezâ-yı lâhût
Zikr-i tevhîd ola tâ kim dile kût

27 Nimet(i) şükrin idüp câna refîk
Bulalum nüzhet-i maksûda tarîk

28 Sadef içre ki ola dürr-i Aden
Açar elbetde bahir içre dehen

29 Olıcak bâd-ı sabâdan haste
Gonçeler hîç kala mı dem-beste

30 Her yirün nimetine müstagrak
Şükrine nice olasın elyak

31 Ser-te-ser mûylarun olsa zebân
Yine şükrinde idersin noksân

32 Oldı şol dem ki dehânun gûyâ
İdemezsin yine şükrini edâ

33 Vâridât oldı egerçi o güher
Bilmedük kıymetini pîle kadar

34 Mümkinâtı idicek her dem yâd
Zikr-i Mevlâ'ya olınmaz mutâd

35 Bir midür nûr ile âyâ âteş
Cinne benzer mi sürûş-ı dil-keş

36 Neft-zîr olmasa şem-i pür-tâb
Bir sifâle sıga mı âteş ü âb

37 Hamdden olsa zebânun hâlî
Emr-i Yezdân'un olur icmâli

38 Hünerün var ise tafsîl idegör
Kurbet-i Sâni'i tahsîl idegör

39 Ârız-ı arzını ko zât-rev ol
Dimezem mihr(i) ko zerrât-rev ol

40 Oldı âyînede zâhir sûret
Cilvegâhı ko al andan ibret

41 Şükrini eyleme her dem tâlân
Yohsa şirk ile görürsün yeksân

42 Nimetün çünki kesilmez katâ
Ya ne lâzım bu kadar istignâ

43 Ser-te-ser cüz’ ki düşdi lerze
Kudretün yok ki dilün an(ı) seze

44 Dehenün hamd ile ârâste kıl
Dilüni şükr ile pîrâste kıl

45 Muttasıl vird-i zebânun ammâ
Ola *sübhaneke lâ-'ime lenâ*

46 Ola cevlângehün deşt-i sebât
Yessera'llâhu lenâ fi'l-cennât

Temsîl-i Mergûb

47 Nice gördün nicedür bu âlem
Keşf-i râz itme olursın mülzem

48 Cümle sûret mi ola yâ manâ
Âhiretle nicedür bu dünyâ

49 *Misluhünne* didi İbni Abbâs
Anladun mı nedür ey hurde-şinâs

50 H*â*bnâk olma görinür bu hayâl
Sanma her gördügüni ana misâl

51 Subh-ı mahşerde olınca bîdâr
Göresin sehl midür yâ düşvâr

52 Çün hayâli gide çeşm-i ahvel
Göre ser-cümle mübeddel bu mahal

53 Çünki hurşîd ola kendide bedîd
Kalmaya zerrece nûr-ı hurşîd

54 Tokınup pâyuna seng-i hâre
Câm-ı mey gibi ola sad-pâre

55 Kendüni kalmaya dirsen âciz
Her ne söylersem unutma hergiz

56 Sana hem-râh revâhil yokdur
Rûz (u) şeb turma merâhil çokdur

57 Taleb it Sânii mânend-i Halîl
Rûz (u) şeb sana olur iki delîl

58 Necm (ü) hurşîd (ü) kamer itse tulû
Lâ-uhibbu âyetine eyle rücû

59 Ola Mûsâ gibi her dem hod-h*â*h
Eyle tefsîr-i *enâllâh*a nigâh

60 Dâmen-i Tûra irişsün feryâd
Rabbi erinî sana besdür evrâd

61 Çün tecellî göre kûh-ı hestî
Hâk-i rehveş ola hestî pestî

Kâide

62 Çeşme-i mihri görem dirsen eger
Demidür açıla çeşm-i dîger

63 Çeşm-i serde yog ise tâkat-yâb
Nûr-ı hurşîd sana göstere âb

64 Çün adem âyine oldı mutlak
Nazar it anda durur tâbiş çak

65 Oldı mevcûda mukâbil madûm
Nedür ol arada aks-i mersûm

66 Gösterür kesrete vahdet dîzâr
Birini add ider olsan bisyâr

67 Ademe gerçi bidâyet vardur
Dimezüz lîk nihâyet vardur

68 Kendi zâtuna adem çün sâfî
Zâhir olsa nola genc-i mahfî

69 *Küntu kenzen* ki ola vird-i zebân
Cümle peydâ ola sırr-ı pinhân

70 Çeşm-i ahvel gibi olma nigerân
İki görme biri itme noksân

71 Zafını gerçi ıyân eylersin
Haberün yok ki ziyân eylersin

72 Aks(i)dür çeşmün o nûr-ı dîde
Dîdeden dîdeye vardur dîde (?)

73 Adem âyîne durur aks insân
Çeşm-i makûs gibi şahsı nihân

74 Dâl durur birbirine mahlûkât
Böyle tahkîka irişmez mir'ât

75 Görse kem katresini çeşm-i şikâf
Görinür her biri bin kulzüm-i sâf

76 Olsa kim zerre-i hâke nigerân
Görinür anda hezârân insân

77 Her birisinde taayyün mahbûs
Cüz' iken ola mı külden me'yûs

78 Ehl-i irfâna cemâl-i cânân
Oldı her zerrede zîr-i pinhân

Ol Terkîb-bend-i Muhteridür ki Evvelki Bendinde Vâcibü'l-vücûd(dan) Su'âl ve İkinci Mâhiyyet-i İnsândan ve Üçinci Mevcûdât Fi's-semâdan Dördinci Mevcûdât Fi'l-arzdan ve Beşinci Âlem-i Bekâdan Su'âldür.

I

79 Söyle ey cilveger-i bâg-ı İrem
Kimün âyînesidür bu âlem

80 Gün gibi pertev-i âsâr(ı) bedîd
Ne revâdur ola kendi mübhem

81 Fihris-i cümle-i eşyâ oldı
Urdı bir dem ki iki harf ile dem

82 Müncelî sahn-ı vücûdında vücûb
Mâ-verâsın göremez ayn-ı adem

83 Ola mı ilmini insân muhît
Sûretâ katre iken kemden kem

84 Bilmeyen müşki neden peydâdur
Bûy-ı gam birle dimâgı der-gam (?)

85 Niçe nakkâş ola kim bunca nukûş
Olmaya seyl-i zemenden pür-nem

86 Rahmeti magfireti bir tiryâk
Masiyet oldı egerçi pür-sem

87 Kâse-lîs olmadı hergiz fukarâ
Âdeme tâ ki çekildi bu niam

88 Çekilür deşt-i ademden her bâr
Bil nedür kâfile-i h*â*n-ı kerem

89 Ne içün geçmeye sakfın bârân
Ten binâsı neden oldı muhkem

90 Kimdür ol pâdişeh-i lâ-yefnâ
Hidmetin eyleyimez bunca hadem

91 Niçedür ana olur mı vâsıl
Kendüni bilse eger bir Âdem

92 Bâgbânı kim olupdur âyâ
Ki hazân-dîde degül bâg-ı İrem

93 Mazhar-ı mezraa-i *kâle belî*
Hâdi-i bâdiye-peymâ-yı neam

94 Mâ-sivâ gaflet ider sırrından
Hep havâdis odur ancak akdem

95 Hâsılı sana ne manî zâhir
Ki seni itmeye her dem mülzem

96 Neyler âyetde hurûf u irâb
Müteşâbih midür o yâ muhkem

97 Râh-ı dîn içre nedür bu hikmet
Râst kimi kiminün kâmet(i) ham

98 Cümleden vâhid iken oldı füzûn
Talebinde bana ol râh-nümûn

II

99 Kimde kim bulına şekl-i insân
Aceb insân mıdur ol yâ hayvân

100 Hay mıdur yohsa ebed mürde midür
Nicedür gördi mi âb-ı hayvân

101 Kangı evce irişüpdür cânı
Oldı şol dem ki mezârında nihân

102 Hîç târâc ide mi bâd-ı fenâ
Kar-ı dilde didiler ana ki cân

103 Ne içün ola giriftâr-ı kafes
Ola mı hîç hümâ halka ıyân

104 Şâh-bâz oldugı yok pâ-der-gil
Yâ niçün tende karâr ide revân

105 Çâr unsur ne içün oldı binâ
Çâr dîvârsuz olmaz mı mekân

106 Âb kim oldı delîl-i pâki
Yâ nedür bunca alâ'ık pinhân

107 Nâr kim dâ'im ola tîre-güşâ
Künc-i zulmetde nedür yâ bu figân

108 Bâd kim itmeye bir yirde karâr
Tâ sebâta ola mı hîç imkân

109 Hâk kim menbit-i izhâr oldı
Yâ kanı zikr ü salât u îmân

110 Şâhid-i akl ki oldı meşhûd
İre mi vuslata anun nâ-dân

111 Didiler akla ki dest-i heyhât
Nice zarf ola ana ya bu cihân

112 Çünki cevher didi akla ulemâ
Ana mâlik ola mı her vicdân

113 Nefs kim olmaya derbân-ı nefes
Mihnet-âbâd ola mı ol eyvân

114 Kar-ı dilde ola bir âteş-i tîz
Yâ niçün çıkmaya bir şemme duhân

115 Pür midür hâm tamala şecere
Tîz olmaga ne lâzım dendân

116 Hased ü bugż nedür ey gâfil
Her ki amâdur olur mı nigerân

117 Fihris-i fazl u kemâl oldun sen
Eyle kendünde cihânı seyrân

118 Ben kimüm bana haber vir benden
İsterem hâsılı kendüm senden

III

119 Söyle ey vâkıf-ı esrâr-ı Hudâ
Ne mahaldür bu sipihr-i mînâ

120 Ne sütûnı görinür ne mismâr
Niçe sâbit-kadem oldı bu binâ

121 Çerh urur nite ki fânûs-ı hayâl
Hîç karâr eyleyimez subh u mesâ

122 Nüh revâk oldı velî bî-perde
Şekl-i vahdetde bulınur mı hafâ

123 Zâhir-i sakfı müşebbek görinür
Ki olur yine revân olmaz mâ

124 Halka geh nân sunar geh keşkül
Yohsa deryûzeye mi çıkdı semâ

125 Bir dilim nân(a) gehî kâni olur
Gâh olur kursını eyler ihfâ

126 İzdiyâd üzre iken leyl (ü) nehâr
Geh şikest eyler ider halka atâ

127 Geh zer-endûd idüben ebrûsın
Tagıdup zülfin ider anbersâ

128 Baglayup çenberini hem-çü arûs
Nâve-dîz olsa dahı ser-tâ-pâ

129 Kamerî yakalu mahbûb gibi
Siyeh atlasla geyer zer kemhâ

130 Şâh olur gâh giyer zerrîn tâc
Şemle sarar gehî mânend-i gedâ

131 Geh kalender gibi bir halka be-gûş
Geh çerâg-âver ne muallâ geh âsâ (?)

132 Nagme-perdâz gehî bülbülvâr
Mâ'i tûtî gibi geh şekker-h*â*

133 Gâh hançer takınur gâh siper
Nâvek-endâz elinde geh yâ

134 Pül çeker yohsa olurdı arafât
Kılsa mâtem-zedeler gibi bükâ

135 Ne içün şemini eyler pinhân
Olsa pervânesi nâ-geh peydâ

136 Gâh olur matbahınun dûd(ı) kesîr
Gâh olur yine görinmez katâ

137 Gâh alur destine zerrîn hâme
(Gâh) devât ile ider arz-ı likâ

138 Sâf âyîne durur bu eflâk
Nedür ol k'eyledün anı idrâk

IV

139 Ey suver-bîn-i nazargâh-ı güzîn
Ya niçün oldı bu âsâr-ı zemîn

140 Ya niçün evc-i muallakda karâr
Ya nedür bunca taalluk miskîn

141 Pây-mâl ebleh (ü) güstâh olma
Oldugun bilmeyesin anda mekîn

142 Bu kadar vüsat ile ey gâfil
Ola bir gâv ana hısn-ı hasîn

143 Burc-ı tîrâna havâle olma
Evc-i bâlâyı ko ol zîr-nişîn

144 Ne durur bunca dırahtân-ı bülend
Kimi dür-bahş u kimi gevher-çîn

145 Kimi cerrâr u kimi sîm-efşân
Gönli alçak kiminün hem hod-bîn

146 Gâh bîmâr olalar geh pür-mâr
Şerbet içün ideler arz demin

147 Geh el üzre dutalar sîm (ü) zeri
Gâh pâ-mâl ideler anı hemîn

148 Gâh ola bülbül-i gûyâları lâl
Şâd olup eyleyeler gâh enîn

149 Sarıla dâmenine her bir hâr
Kim ki olsa o çemende gül-çîn

150 Mîvesi her birinün gûnâ-gûn
Benzemez lezzetine *mâ'-i maîn*

151 Ya ne hâletdür aceb ol deryâ
Karını zînet ide dürr-i semîn

152 Cismini seng ile geh ide kebûd
Lîk her cüz'ine baksan sîmîn

153 Ala etrâfını hâtem gibi hâk
Görine kendüzi yâkût-nigîn

154 Rûzgâr ile ide geh tugyân
Lerze-gîr ide gehî geh teskîn

155 Kimisi tîg tutup kimi siper
Mâhîler birbirine ola muîn

156 Karını geşt ideler h*á*b-âlûd
Rûz (u) şeb olmayalar hâke karîn

157 Geh hamûş ola gehî ola revân
Geh güle gâh ide âvâz-ı hazîn

158 Kendi bahr ola vü ilmi sâhil
Söyle karında ne gevher hâsıl

V

159 Âliyâ çün iderem sana hitâb
Gafleti cân gözin'eyleme nikâb

160 Var mıdur bâg-ı bihişte derbân
Yohsa hâlî midür ol heşt ebvâb

161 Ferşi lûlû mi ola yâ billûr
Müşk-i hoş-bû mı olur anda türâb

162 Kasr tamîre olur mı muhtâc
Bir binâ oldı mı hîç anda harâb

163 Kimün içündür ola bu gılmân
Himmet it bu dil-i bîmâra cevâb

164 Kimse ragbet ide mi dünyâya
Acabâ sâbit olur mı bu kıbâb

165 Gam-zidâ rûh-fezâdur dirler
Bî-humâr olur imiş anda şarâb

166 Görmeye kimse ebed anda sebel
Kimsenün dîdesine irmeye h*â*b

167 Ârzû kılmaya hîç bir kâra
Teşne-lebler ola cümle sîr-âb

168 Her kişi vuslat ile pür-hande
Çekmeye fürkat elinden zehr-âb

169 Aglamaz âşık o dem itmez enîn
Huld bostânına neyler tûlâb

170 Nâr-ı fürkatle yanar mı uşşâk
Bişe mi âteş ile anda kebâb

171 Ne gam-ı hecr ü ne bîm-i adâ
Olmaz anda ne ikâb u ne azâb

172 Mîvesine irişür mi noksân
Yaz u kış olmaya çünkim nâ-yâb

173 Çün bedîd ola emârât-ı haşir
Ola mı âşıka ol demde hisâb

174 Sırrına olmaya vâkıf birisi
Her kime nâzil ola iki kitâb

175 Ola her hâli Hudâya malûm
Hayli mahcûb ola bulmaya hicâb

176 Muttasıl nâr-ı cehennemde yanup
Dûd-ı âhı çıka mı hem-çü sehâb

177 Dilerüm müşkilümi hall eyle
Biri birine bulur mı ecnâb (?)

178 Bilmezem anda olam mı güm-râh
Gâh tâat iderem gâh günâh

Der-maânî-i Bahşâyiş-i İlâhî ve Mebânî-i Âsâyiş-i Mehâmid-i Nâ-mütenâhî

179 Ey firûzende-i mısbâh-ı vücûd
Rûh-bahşende-i cünd-i mevcûd

180 Âferînende-i evsâf-ı devât
Nakş-peyvend-i kusûr-ı cennât

181 Meclis-ârâ-yı bihişt-i gılmân
Nimet-efzâ-yı riyâz-ı insân

182 Mîve-çînân-ı dırahtân-ı bihişt
H*â*n-ı inâmun ile oldı sirişt

183 Hırka-pûşân-ı savâmi-peymâ
Kût-ı ihsânun ile müstevfâ

184 Nimetün kulzümi kim itdi hurûş
Yazamaz anı debîrân-ı sürûş

185 Açalı dîde-i h*â*b-âlûdı
Çekerüz câm-ı zer-âb-endûdı

186 Dererüz gonce-i nev-bâveleri
Câna cândur bilürüz mîveleri

187 Bâg (u) râg içre bulınmaz bir sû
Olmaya h*â*n-ı niamla memlû

188 Tâ hüveydâ olalı bu heykel
Bilmezüz kim ne mahal ana mahal

189 Zâhiren fihris-i ibdâ'-ı kazâ
Ne kadar bilmezüz ammâ manâ

190 Dürc-i dilde ola bir gevher derc
Senden özge iremezler ana harc

191 Oldı cevlângehi deşt-i heyhât
Mâ-verâsında bulınmaz zerrât

192 Oldı eyvânı şu denlü berter
Nüh revâk oldı ana bir manzar

193 Cilveger olsa ekâlîm-i zemîn
Tayy ola iki kadem birle hemîn

194 Bâl açup tâ'ir-i Kudsî-mânend
İrgürür küngüre-i çarha kemend

195 Rây-ı râhat mı ola yâ râhat
Urına efser-i nûrâniyyet

196 Eyledün aklı anun derbânı
Tâc-ı zerle gözedür eyvânı

197 Hâsılı mecma-ı envâr-ı nukûş
Niçe gûyâları eyler hâmûş

198 Bes iken ana bu denlü zîver
Eyledün râkım-ı dîvân-ı kader

199 Vâridâtı ider ana tefsîr
Tercemân oldı dehân açdı harîr

200 Dü-zebân oldı o kilk-i dür-bâr
Tâ ide zât (u) sıfâtun işâr

201 Ser-nigûn oldı nitekim gavvâs
Bahr-ı zâtundan alur gevher-i hâs

202 Cem olup anda siyâh ile sepîd
Kıldı İslâm ile küffârı bedîd

203 Hâk kim menbit-i ezhâr oldı
Mîve-sâzende(-i) eşcâr oldı

204 Zâhiren şekli egerçi hârâ
Bast ider geh yine hârâ hadrâ

205 Geh abâ-pûş u gehî dîbâ-pûş
Gâh âsûde gehî deryâ-cûş

206 Gâh olur maksim-i erzâk-ı ibâd
Bezm-i tecrîde çeker geh anı bâd

207 Nereden neşv ü nemâ buldı o bâr
Bilsen olurdı gözün deryâ-bâr

208 Birinün şükri olınmaya edâ
Hâne-i ömrüni kılsan ifnâ

209 Sîb ü leymûn turunc u ayvâ
Zerd olmaga ne oldı âyâ

210 Rûyunı şükr ü riyâzet ide zerd
Elüne tâ ki bu yolda gire gerd

211 Bulsan ammâ yimege tâlibsin
Şükrine gelse velî hâcibsin

212 Yılda bir haşre irersin ammâ
Yine şükr eyleyimezsin katâ

213 Sulanur agzun olurken nigerân
Olamaz gözlerün ammâ giryân

214 Her biri ârife besdür ibret
Ki neden her birine bu lezzet

215 Geh şeker-nûş u gehî telh-âşâm
Âkıbet ola halâvetle tamâm

216 Mahv olur bunda vücûd-ı ukalâ
Bir midür iki midür neşv (ü) nemâ

217 Ayn-ı ibretle olursan nigerân
Benzedi anlara kâr-ı insân

218 Dâr-ı dünyâda iderler âlem
Rûz-ı mahşerde çeküp derd-i elem

219 Son ucı yine olurlar şâdân
Râm olur anlara hûr (u) gılmân

220 Her birin anlamaga akl gerek
Anladun bildün ise nakl gerek

Et-tercî Fi’t-tevhîd

I

221 Ey ziyâ-bahş-ı çerâg-ı zerrât
Âb-ı hayvân-dih-i kar-ı zulumât

222 Hırka-pûşân-ı cihân ser-geşte
Bilemez arşunı ehl-i tâat

223 Cümle eşyâda vücûdun zâhir
Ne revâdur ola seyr-i mir’ât

224 Nice tabîr olına bir dil ile
Kaplamış zâtunı envâr-ı sıfât

225 Âteşün tâbına döymez peşşe
Gire mi hîç dehen-i mûra kırât

226 Kanda bulsun seni akl (u) dil (ü) cân
Evc-i eflâke irişmez mirkât

227 Mâ-sivâ zerre gibi raks-âmîz
Salalı nûr-ı tecellî lemeât

228 Kim bilir kavl-i lisân-ı gaybı
Ne hurûfı görinür ne esvât

229 Göremez kimse yine nûr-ı kıdem
İrse ger hâne-i eşbâha sebât

230 Çâk çâk oldı girîbân-ı ukûl
Gerçi kim irdi bu sırra kat kat

231 Cümlesi sende sen anlarda nihân
Kad bedâ vechuke fî-külli mekân

II

232 Vird-i zâhid ki olur *illallâh*
Olmaz illâ yine manîden âgâh

233 Akl u cân u dili zâtında bedîd
İdemez her birini sana güvâh

234 Çâre yok eyleye zâtun tayîn
Her kazâya idinür gerçi penâh

235 Ahz ider nimetini rûz-be-rûz
Yine bilmez nicedür ol dergâh

236 Ser-te-ser cüz'ine olur nigerân
Lîk küllîsine gelse kûtâh

237 Mezraun hâsılı olmaz malûm
Gerçi gendüm görürüm şekl-i giyâh

238 Cümleten mazhar-ı envâr-ı şühûd
Mâ-sivâ vahdetüne oldı güvâh

239 Bendedür gerçi kilîd-i der-i genc
Sendedür hikmet-i sırr-ı büngâh

240 Dâmen-i hûrda bulınur zerrât
Sendeyüz sende eger cürm ü günâh

241 Zât-ı pâkün durur ancak manzar
Her kişi eylese gözüyle nigâh

242 Cümlesi sende sen anlarda nihân
Kad bedâ vechuke fî-külli mekân

III

243 Oldı çün cüz'-i vücûdun vahdet
Lîk zımnında müşâhid kesret

244 Her biri mazhar-ı envâr-ı Ahad
Cümlenün manzar-ı vahdâniyyet

245 Sûretâ gâ'ib ü dûr u mehcûr
Manîde mahrem-i cenb-i hazret

246 Bir nazar cümlesi olmuş mestûr
Kılmış eczâsını küllî ismet

247 Şekl-i âherde kamusı zâhir
Zât-ı pâkin göremez ayniyyet

248 Ser-te-ser âlemi geşt eylersen
Yine anı göre ayn-ı ibret

249 Vahdet içre ola kesret pinhân
Bâreka'llâh nedür bu hikmet

250 Ferd iken maksim-i erzâk yine
Kûtını çekmeye kalmaz kuvvet

251 Gerçi mir'ât-ı musaffâsı füzûn
Nazar itsen yine birdür sûret

252 Girmez araya firâk u hicrân
Kanda baksan müteayyin vuslat

253 Cümlesi sende sen anlarda nihân
Kad bedâ vechuke fî-külli mekân

IV

254 Mâ-sivâ nûrına zâtun matla
İttisâlinde olur mı makta

255 Reşhalar sende olupdur mübhem
Bunca deryâya tapundur menba

256 Mümkinât oldı bu davâya şühûd
Çünki mecmûına şânun mecma

257 Deşt-i heyhât-ı kazâ itdi fezâ
Bu kadar dâneye oldur mezra

258 Bîm-i bîhûde(y)i çeksün Yakûb
Vasl(ı) men ide mi kavl-i *yerta*

259 Kimse mefhûmını bilür mi ıyân
Beyt-i mamûr ola mı bir mısra

260 Niçe dûr ola nazardan aktâr
Ki imâmâna müşâhid mahda

261 Der-kenâr olmayıcak fülk-i vücûd
Hîç sâdır ola mıydı *isna*

262 Bahr(ı) terk eyleye mi mâhîler
Rind isen sana bu manâ enfa

263 Cümlede zâhir olur zât-ı Ahad
Ehl-i irfâna yiter bu matla

264 Cümlesi sende sen anlarda nihân
Kad bedâ vechuke fî-külli mekân

V

265 Zâhiren gerçi görinür madûd
Bir durur lîk hakîkatde vücûd

266 Cümle müşkiller olurdı mahlûl
Evvelâ bilse özin her mevcûd

267 Eylesün ref-i sebel ehl-i uyûn
Oldı mekşûf *makâmun mahmûd*

268 Kâziye olsa hüveydâ davâ
Müddeî olana lâzım mı şuhûd

269 Çünki malûm ola erkân-ı salât
Yâ ne yirde ola âyâ mabûd

270 Eylesün kendi binâsına nazar
Kangı cânibde zuhûr itdi amûd

271 Bilelüm birbirümüz ey zâhid
Yohsa bu cehl ile yokdur bize sûd

272 Rûz (u) şeb devlet ola sana recâ
Görmedün mi dahı kimdür mesûd

273 Âliyâ micmeredân-ı dehenün
Saldı âfâka bu dem nefha-i ûd

274 Mazhar-ı cûdı olupdur bu cihân
Koya mı dâmen-i mevcûdı vücûd

275 Cümlesi sende sen anlarda nihân
Kad bedâ vechuke fî-külli mekân

Fî-nati'r-resûli'l-azâm ve Fahri'l-âlem Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem

276 Ey sühen-dân-ı debistân-ı ulûm
Vâkıf-ı sırr-ı kitâb-ı mersûm

277 Hâdi-i sâlik-i râh-ı İslâm
Muktedâ-yı ümem ü fahr-ı enâm

278 Merkez-i dâ'ire-i devr-i zamân
Nokta-i halka-i ehl-i îmân

279 Nâzil olalı hadîs-i *levlâk*
Virdi olmışdı anun *leyse sivâk*

280 Eylemiş nâm-ı şerîfin Ahmed
Levh-i sunında ezel zât-ı Ahad

281 Bileler anı ki mahbûb-ı Vedûd
Buldura zâtına zımnında vücûd

282 Elifi serv-i ser-efrâz-ı bihişt
Hâmedür yâhod ola nûr-sirişt

283 Hâne-i dîne imâd olmışdur
Yâ kazâ tîrine ad olmışdur

284 Hâsıdur râbıta-i silk-i hayât
Dâldur ala bu denlü hâlât

285 Olmasa levh-i ezelde tahrîr
Dâmen-i rûha irişmezdi zamîr

286 Efser-i hûr-ı cinân oldur ol
Tâc-ı hakan-ı cihân oldur ol

287 Mîmidür mîm(i) gürûh-ı gılmân
Muhbir-i Âdem ü sırr-ı imkân

288 Nâm-ı Mevlâ'da olupdur peydâ
Dâldur kim ola mahbûb-ı Hudâ

289 Haberin virmiş idi halka Kelîm
Hem dahı Âdem ile İbrâhîm

290 Dâli kim oldı delîl-i dünyâ
Âkıbet huld(ı) idüpdür ifşâ

291 Oldı dîn evveli anunla bedîd
Oldı hem âhir(i) tecdîd-i müfîd

292 Dânyâl ile bu remze Dâvûd
İki dâl olmış idi hemçü Vedûd

293 Dâl-i Âdem'de bidâyet çü şehîr
Hâ-i Ahmed'de muayyen te'hîr

294 İremez sırrına akl-ı çâlâk
Ne kadar itse cihânı idrâk

295 Zımn-ı Âdem'de hüveydâ Âdem
Ehl-i tugyâna bu manâ mübhem

296 Evvelâ hilkat anundur el-hak
Âdem olsa nola andan müştak

297 Zâhir olmasa (o) Âdem'de kusûr
Hâ-i Havvâ ola mıydı mestûr

298 Hânenün kim üç ola dîvârı
Gaflet itse ne aceb serdârı

299 Rahş-ı aklun üç olınca pâyı
Alamaz hǻn-ı nazardan payı

300 Çâr dîvâr idi Ahmed'de hurûf
Hâne-i dîn o sebebden mevsûf

301 Çâr-pâre-zen idüpdür ihbâr
Çâk olur bunda kabâ-yı ebrâr

302 Çâr unsûrla ola her bünyâd
Ne revâdur ki biri olmaya yâd

303 Âb-ı hayvâna delîl oldı o hâ
Âdem'e virmedi anı Havvâ

304 Kıldı anları safâdan hâlî
Yani İblîs-i laîn idlâli

Et-tercî Fî-nati'r-resûl

I

305 Bâis-i devr-i sipihr-i mînâ
Mefhar-ı âlem ü mahbûb-ı Hudâ

306 Mihr-i ruhsârı olaldan zâhir
Zerrece kalmadı dünyâda Sühâ

307 Ol durur biset-i kevneyne sebeb (?)
Ol durur vâsıta-i rûz-ı cezâ

308 Menba-ı çeşme-i gülzâr-ı İrem
Merkez-i halka-i bezm-i havrâ

309 Hilkati râbıta-i silk-i vücûd
Tıyneti vâsıta-i ehl-i nühâ

310 Deheni bâb-ı künûz-ı esrâr
Her sözi ehl-i dil ü kufl-güşâ

311 Gelmese ana hadîs-i *levlâke*
Bulımazdı bu kadar ferri ferâ

312 Dahı azm eylemeden dünyâya
Vird idinmişdi bu beyti ulemâ

313 Zımn-ı Ahmed'de olupdur mübhem
Ahmed ü hamd u zuhûr-ı Âdem

II

314 Ârız(ı) mazhar-ı envâr-ı kadîm
Lebleri âb-ı zülâl içre mukîm

315 Haberin virdügiçün fi'l-cümle
Çıkdı âteşkededen İbrâhîm

316 Gelse asrında bulurdı sıhhat
Niçe nâ-çâr ise Eyyûb-ı sakîm

317 Kime kim ide şefâatle nazar
Cânına yan basa mı nâr-ı cahîm

318 Kime kim ola hidâyet andan
Ola cevlângehi cennât-ı naîm

319 Ümmet olmak diledi âhir ana
Gerçi Mevlâ'ya su'âl itdi Kelîm

320 Oldı çün ışkı ile âlûde
Nüh revâk oldı nâ-çâr mukîm

321 Keşf olur ehl-i dile bu esrâr
Eylese ismini kalb u terhîm

322 Zımn-ı Ahmed'de olupdur mübhem
Ahmed ü hamd u zuhûr-ı Âdem

III

323 Ey güneş-talat ü meh-mâhiyyet
Mürsel-i dîn (ü) resûl-i ümmet

324 Pîşvâ-yı sübül-i bezm-i rüsul
Hâdi-i râh-revân-ı hazret

325 Her sözi kâfile-sâlâr-ı yakîn
Ârızı meşal-i nûrâniyyet

326 Serv-i bâlâ gibi oldur serdâr
Rûz-ı mahşer diseler *kad kâmet*

327 Derdine Hazret-i Lokmân-ı hakîm
Andan umar yine her dem hikmet

328 Herkesün nâme-i âmâl(i) bedîd
Yine gufrânına oldur hüccet

329 Evliyâ muntazır-ı ihsânı
Enbiyâ andan umarlar nusret

330 Hâceti cânib-i Hak'da makbûl
Nola olursa şefî-i ümmet

331 Zımn-ı Ahmed'de olupdur mübhem
Ahmed ü hamd u zuhûr-ı Âdem

IV

332 Tapusı mefhar-ı evlâd-ı Arab
Hayl-i Acâm'a kapusı matlab

333 Hasebi pâyede bî-hem-tâdur
Kanı bir ancılayın fahr-ı neseb

334 Dürleri kar-ı sadefde mübhem
Anı gark itmiş idi bahr-ı edeb

335 Nice öykünsün ana rûh-ı Mesîh
Rahş-ı gerdûnı idinmez merkeb

336 Câm-ı havrâya olur hâlet-bahş
Lal-i gül-reng ile sîmîn gabgab

337 Almasun diyü gubârın nâ-dân
Dîdebân oldı ana her kevkeb

338 Gâh mâtem-zede geh âteş-sûz
Künc-i hecrinde felek rûz ile şeb

339 Düzd-i akl oldugıçün devrinde
Şermden görinemez âb-ı ineb

340 Zımn-ı Ahmed'de olupdur mübhem
Ahmed ü hamd u zuhûr-ı Âdem

V

341 Âliyâ eyleme her dem feryâd
Nâmını eyle dilünde evrâd

342 Bâis-i saltanat-ı ukbâdur
Ümmetümdür diyü kılsa seni yâd

343 Ragbet itmezse metâ-ı amelün
Ola bâzâr-ı kıyâmetde kesâd

344 Raks ura zerrelerün mihr ile
Olıcak hâne-i ömrün ber-bâd

345 Mürşid-i tekye-nişînân-ı salâh
Dâ'imâ andan ider istimdâd

346 Nârdan çıkmaz idi âsîler
Eger olmasa o fahr-ı evtâd

347 Mümkin olmazdı sırât üzre mürûr
Kâmeti olmasa bir nûr-ı imâd

348 Halvet-i savmaa-i hayretde
Vird itmişdi bu beyt(i) zühhâd

349 Zımn-ı Ahmed'de olupdur mübhem
Ahmed ü hamd u zuhûr-ı Âdem

Fi'l-mirâc Li-sâhibi't-tâc

350 İrdi bir şeb ki peleng-i gerdûn
Kasd-ı nahcîr idüben açdı uyûn

351 Bîşeistân-ı zeberced-nâme
Haddini salmış idi hengâme

352 Göricek anı hizebr (ü) harşeng
İncinüp eyler idi ebr ile ceng

353 Âh-ı âşık k'olur ejder-peyvend
İrişüp atmış idi ana kemend

354 Ser-te-ser âlemi zeyn itdi şerâr
Ne şerer her birisi pür-envâr

355 Her şihâb u meh u nûn ile kalem
Dökdiler safha-i gerdûna rakam

356 O mahalde yog idi h*á*b-âlûd
Var idi Zühre'de âheng-i sürûd

357 Bürüdi matbah-ı âfâkı gamâm
Hâzır olınca niçe dürlü taâm

358 İrdi zer-befti(ni) bast itdi sürûş
Tâ müşerref ide sultân-ı cüyûş

359 Açdı revzenlerini kâh-ı sipihr
Arz-ı dîzâr ide tâ kim o mihr

360 Emr-i Hak ile hemân-dem
Cibrîl Eyledi cennet içün azm-i sebîl

361 İrişüp hulde o peyk-i âfâk
Aldı hoş raht ile bir dâne Burâk

362 Ne Burâk ola ki püşt ü vâlâ
Ana hemvâr gele subh u mesâ

363 Zîni yâkût u licâmı zerrîn
Tayy ide âlemi bir demde hemîn

364 Cismi hayvân ola şekli insân
Ömrveş ola tek-â-pûda hemân

365 Çünki maksûda irişdi Cibrîl
Didi kim sana selâm itdi celîl

366 Vuslatun bezmine niyyet kıldı
Beni gönderdi inâyet kıldı

367 Hayl-i kerrûb olupdur müştâk
Muntazırdur sana şâhum uşşâk

368 Demidür anları teşrîf eyle
Her birin vasl ile taltîf eyle

369 Davet itdi seni şimdi rahmân
Demidür eyle cihânı seyrân

370 Çün rızâ virdi o fahr-ı âlem
Kodı cevlângeh-i mînâya kadem

371 Oldı ol dem ki Burâk üzre süvâr
Cebreîl oldı ana gâşiyedâr

372 Karşu geldi ana İdrîs ü Mesîh
Merhabâ idi dilinde tesbîh

373 İricek Sidre'ye ol şâh-ı cemîl
Anda sâbit-kadem oldı Cibrîl

374 Mâ-verâsında olurken perrân
Kâbe kavseyn'e irişdi cevlân

375 Vâsıl-ı sohbet-i Yezdân oldı
Zâ'ir-i bezm-i cihânbân oldı

376 Şâdmân oldı sürûşân-ı felek
Mâlik-i mülk-i visâl oldı melek

Fî-bazi'l-mucizâti's-seyyidi's-sâdât

377 Ey şehenşâh-ı velâyet-peymâ
Eyledün mülk-i risâletde serâ

378 Her yirün mucizedür ser-tâ-ser
Sun-ı Hak ile virür nâsa haber

379 Kuvvetün çak şu kadar vâlâdur
Mâ-sivâ zerrece bir ednâdur

380 İtdün eflâke işâretle nazar
Gördi herkes iki şakk oldı kamer

381 Kıldı engüştün anı çünki dü-nîm
Şekl-i dâd oldı o levh üzre mukîm

382 Döndi şol şehre ki meşhûr-ı cihân
Ortasında aka bir âb-ı revân

383 Kasr-ı zerrîn idi yâhud âbâd
Kıldı mimâr-ı ezel nûr-ı imâd

384 Sensin ol sana güvâh oldı ıyân
Söyledi nutka gelüp bir büryân

385 Sensin ol kim sana bir dâne hacer
Bahr-ı keffünde iken virdi haber

Münâcât Li-efdali'l-mevcûdât

386 Ey resûl-i ümem-i nev-i beşer
Gussa Âlî kuluna virdi zarar

387 Ol kadar masiyetüm oldı füzûn
Korkarın olmayasın râh-nümûn

388 Ümmetün eyleyicek cümle şumâr
Beni yâd it dilerüm eyleme âr

389 Çâre yok olına cürmüm inşâ
Yâ meger kayd ideler *lâ-yuhsâ*

390 Öldügüme acımam zerre kadar
Ne yüz ile ideyin sana nazar

391 Cümleten cürm ile mâl-â-mâlem
Başdan ayaga müşevveş-hâlem

392 Taleb-i devlet-i dünyâ iderem
Kendümi halka temâşâ iderem

393 Hazret-i Hakk'a rukûum yokdur
Ehl-i dünyâya velîkin çokdur

394 Kendü Mevlâ'ma idüp istignâ
Eylerüm kullarına a(rz-ı) recâ

395 Hidmet-i gayra çü oldum lâyık
Bana benzer mi kanı abd-ı âbık

396 Ne cihân devleti var ne ukbâ
Dest-gîr olmaz isen vâ-veylâ

397 Kodı göz yaşı beni pâ-der-gil
Menzile irmek olupdur müşkil

398 Beni bu vartadan ıtlâk eyle
Hân-ı inâmunı infâk eyle

399 Ümmetümdür dir isen bir kerre
Râzıyam aglamazam derd-i sere

400 Bahr-ı isyânda vücûdum nâ-yâb
Amelüm dür gibi anda nâ-yâb

401 Nâmumı kim idesin bir kez yâd
Reşk ide bana gürûh-ı zühhâd

402 Lutfuna tayanuram va'llâhi
Yohsa hergiz ana mıydum câhı

403 Gerçi senden iderüm istişfâ
Lîk arz idemezem sana metâ

404 Cürmümün en kemini kılsam yâd
Korkum oldur diyesin vâ-feryâd

405 Akl u cân u dili nâlân itdüm
Varlıgum mülkini vîrân itdüm

406 Her ne yirde ki görem bir mahbûb
Çekerem ışkıyile çok âşûb

407 Hâsılı kendüme mâlik degülüm
Hîç bir menzile sâlik degülüm

408 Dilerüm şerün ile me'lûf it
Sulehâ gibi yirüm marûf it

409 Muttasıl Hakk'a ibâdet ideyin
Salavât ile ikâmet ideyin

Et-terkîb-bend Fî-nat-i Ebû Bekr ve Ömer ve Osmân ve Ali Rıdvânu'llâhi Teâlâ Aleyhim Ammâ Her Bendlerinden Her Birinün İsmi Muammâ Tarîkiyle Çıka ve'l-Hasan ve'l-Hüseyn Be-ism-i Ebû-bekr

I

410 Halef-i mefhar-ı eşrâf-ı kibâr
Yâr-ı Sıddîk-i resûl-i muhtâr

411 Sadef-i bahr-ı safâdur deheni
Oldı her bir sözi dürr-i şâhvâr

412 Nice vasf eyleyeyin ahlâkın
Ana Sıddîk dimişdür dâdâr

413 Laneti vâcib olur insâna
Kim ki bu hâli iderse inkâr

414 Merkez-i dâ'ire-i sahb-ı nebî
Necm-i pergâr-ı sipihr-i devvâr

415 Meh gibi rûz-ı gazâ ser-geşte
Hilm ile mihver-i eflâk-i karâr

416 Nazarından bilinür sîm ile zer
Gözleri nâkid-i çerha miyâr

417 Ana rahminde iken dahı resûl
Eylemişdi ana hâtif işâr

418 Lâyık ol şâha sadâkat tâcı
K'eyledi Ahmed'i evvel ikrâr

419 Nâmını itmek içün vird-i zebân
Bu muammâya nazar kıl her bâr

420 Kâmeti serv-i sehîden ekber
Nükhet-i gonca dilinde muzmer

Be-ism-i Ömer

II

421 Mürşid-i sadr-nişîn-i ashâb
Yani kim Hazret-i İbni Hattâb

422 Gerçi kim bahr-ı vücûdı pür-cûş
Zâtı ammâ yine dürr-i nâ-yâb

423 Yok durur kuvvet-i ebsârına had
Münkeşif ana makâm-ı aktâb

424 Niçe bîmâra hayât-efzâdur
Eylese lutf ile bir kerre hitâb

425 İşigi taşını bâlîn idinür
Kapusın âleme virmez ahbâb

426 Hem hatâ-pûş ola hem fâzıl ola
Her sözinde ider izhâr savâb

427 Münakis anda kemâlât-ı nebî
Görinür gerçi (ki) mânend-i serâb

428 Aklunı başına dir bîdâr ol
Ne revâdur ki göre cân gözi h*â*b

429 Hâk-i pây olmaga say it ana
Tolmadın dîdelerün cümle türâb

430 Keşf olur sana der-i genc-i ulûm
Eyle bu beyt-i dürer-bârı hisâb

431 Ol ki görür gözidür (ayân)un
Tâcıdur merdüm-i hûn-efşânun

Be-ism-i Osmân

III

432 Mahrem-i zümre-i ashâb-ı saîd
Hâdi-i râh-revân-ı tefrîd

433 Yani kim hazret-i İbni Affân
Oldı münkirleri ser-cümle Yezîd

434 Ne fazîlet ne velâyetdür bu
Nice fersah yir ola ana bedîd

435 Buldı esrâr-ı İlâhîye vukûf
Olalı câmi-i Kur'ân-ı mecîd

436 İşigi hısn-ı hasîn-i ashâb
Kapusı ehl-i dile sedd-i sedîd

437 Nîzesinde görinür lâle gibi
Kana yunmış ser-i küffâr-ı anîd

438 Yâd-ı Kur'ân ile genc-i manâ
Açmaga kıldı lisânını kilîd

439 Hilminün gâyeti yokdur hergiz
Hâmeler eyleyümezler tesvîd

440 İki kez olmasa dâmâd-ı resûl
Kimler olurdı hayâsına şehîd

441 Nazar it âkıl isen bu beyte
Ola tâ ism-i şerîfini müfîd

442 Çeşmi üstinde gören zülfini pîç
Yaraşur hâl-ı ruhın görmese hîç

Be-ism-i Alî

IV

443 Şîr-i Yezdân u re'îs-i merdân
Bebr-i derrende-i kuhsâr-ı zamân

444 *Kerremallâhu teâlâ vecheh*
Yani dâmâd-ı resûl-i Rahmân

445 Bû-Türâb'ı ana künyet kıldı
Hazret-i mürsel-i ehl-i îmân

446 Seyl-i Ceyhûn'a döner nerm-i neberd
Zü'l-fekârı idicek kanı revân

447 Dü-zebân olsa nola hâme-misâl
Ser-i adâya yazar fî'nnîrân

448 İki dildâr bilesince ol tîg
Kıldı peygamberi hakkıyla beyân

449 Düldüli itse tek-â-pû bir dem
Niçe başlar ola hâke yeksân

450 Hâkde nakş-ı sümi hûn-âlûd
Sanasın kim gül-i gülzâr-ı cihân

451 Gerd-i pâyıyla tolar ayn-ı adû
Bezm-i heycâda olınmaz nigerân

452 Bu kelâma nazar it bil anı
Kimdür ol kim ide def-i tugyân

453 Gevher-i tâc ile kim ki ide recâ
Vire her uzvına bir dürr-i bahâ

Be-ism-i Hasan ve Hüseyn

V

454 Ol iki gonce-i gülzâr-ı İrem
Biri mihr ü biri mâh-ı âlem

455 Ol iki zâde-i İbni Tâlib
Her birisinde şecâat mudgam

456 İkisi olmag ile iki imâd
Hâne-i dîn olupdur muhkem

457 Olsalar her ne husûsa şâhid
Müddeî olana dünyâda ne gam

458 Her biri saf-şiken ü düşmen-küş
Virdiler cümle-i adâya elem

459 Nükte-i *el-veledu sırru ebîh*
İkisinün de dilinde mübhem

460 Teşne-leb kalmasalar rûz-ı vegâ
İçürürlerdi adû hayline sem

461 Gonceler jâleye muhtâc oldı
Cezb idüp her birisi bâg-ı adem

462 Şevk ile sîne-i Behrâm üzre
Dem mi var ol dem içün akmaya dem

463 Kimdür anlar (ki) velî gör şimden
Yohsa cehlünle kalursın mülzem

464 Anlarun hüsnini gör bî-pâyân
Ya kaşı nûnına fark olsa ayân

VI

Daavât Lî-ervâhi't-tayyibât

465 Cümlenün rûh-ı şerîfin yâ Rab
Eyle tâvûs-ı gülistân-ı tarab

466 Her birisin(e) salât ile selâm
Virdüm olsun meded ey şâh-ı be-nâm

467 Olayın her birinün hâk-i deri
Eylesünler bana her dem nazarı

468 Rûz-ı mahşerde olursam güm-râh
Olalar her birisi bana güvâh

469 Kim ki anlara iderse düşnâm
İki âlemde de olsun bed-nâm

470 Dilini tîg-ı belâ kat itsün
Dâ'imâ nârda yansun gitsün

471 Kana gark olmış ola tâcları
Aclıkda ola muhtâcları

472 Olalar cümle muhalled fi'n-nâr
Bu azâbı çekeler leyl ü nehâr

Der-vasf-ı Hazret-i Sultân Süleymân Han ve Hazret-i Sultân Selîm Han ve Hazret-i Sultân Murâd Hân Sânehumullâhu Teâla Ani'l-inkirâzi İlâ-nihâyeti'd-devrân.

473 Server-i hıtta-i dîn-i İslâm
Vâli-i muhteremân-ı eyyâm

474 Mâlik-i nusret ü zıll-ı Yezdân
Hazret-i şâh-ı Süleymân-ı zamân

475 Merkez-i devr-i hilâfet oldur
Sâhib-i taht u velâyet oldur

476 *Emri rabbâne mutî ü munkâd*
Sânehullâhu bi-lutfi'l-evtâd

477 Taht-ı adlinde cihân âbâdân
Ebr-i bârendedür ancak giryân

478 Gûsfend ile gezer gurg-ı gajîn
İki kes itmedi birbirine kîn

479 Bâsıt-i emn (ü) amân oldı o şâh
Kanı bir ancılayın zıll-ı İlâh

480 Cümle mahlûka duâsı vâcib
Pây-bûsına felekler tâlib

481 Gelse devrinde eger Nûşirvân
Ögrenedi niçe resm (ü) erkân

482 Adlinün gâyeti yokdur hergiz
Vasfını kılmada herkes âciz

483 Saltanat gülşenidür ol sultân
Şâhınun bendesidür bâg-ı cihân

484 Niçe şâh ola ki halk-ı âlem
Sâyesinde olur ehl-i niam

485 Var mı bir ancılayın şâh-ı bülend
Ki ura micmer-i gerdûna sipend

486 Nâmı âfâka sala nefha-i ûd
Ayagı tozı ola müşg-âlûd

487 Bû-Bekir-sıdk u Ömer-mâhiyyet
İbni Affân-dil ü Haydar-sîret

488 Husrev-i sadr-nişîn ü Cem-câm
Vâris-i memleket ü Sencer-kâm

489 Mefhar-ı hayl-i selâtîn-i zamân
Zâde-i şâh-ı ekâlîm-i cihân

490 Hâtem-inâm u Sikender-himmet
Hızr-dem Hazret-i Îsâ-nükhet

491 Şâh-ı Cem-işret ü Dârâ-dârât
Sencer-âyîn u Sikender-mir'ât

492 Hazret-i şâh Selîm-i sânî
Andurur ceddini her unvânı

493 Kadri yanında Ferîdûn bir dûn
Pestdür zâtına nisbet Hârûn

494 Dâg-ı reşkiyle yanarlardı hemân
Gelse devrinde eger ehl-i Keyân

495 Hikmetinden ki dem urmaz her şeng
Ulemâ-yı zemeni eyledi teng

496 Kapusı maksim-i erzâk-ı izâm
Ayagı topragı iksîr-i be-nâm

497 Ol durur çeşm-i çerâg-ı şâhân
Ol durur zübde-i âl-i Osmân

498 Azm-i rezm itse kılâ-ı adâ
Hâke yeksân ola vîrânâsâ

499 Salıcak tûp u tüfengi pejvâk
Zehre-i hasmı kılurdı sad-çâk

500 Radveş naraları olsa ıyân
Ola hasmun gözi yaşı bârân

501 Her dil-âver ki çıkar rûz-ı vegâ
Kasd iderler ideler cânı fidâ

502 Her biri tîg-keş (ü) düşmen-küş
Gustehem-heybet ü Haydar-cünbiş

503 Terk-i nâz eyleseler nara-zenân
Cân-ı adâ(y)ı kılurlar lerzân

504 İrişe gûş-ı sürûşa bu sahîl
Gerd-i perden ola hurşîd alîl

505 Eline tîg ala ol hışm-âgîl
Hayl-i adâ ola ser-cümle katîl

506 Kef-i dür-pâşı içinde ol tîg
Hûn-ı hasmı akıdur nite ki mîg

507 Zîr-i keffinde o tîg-i pür-tâb
Jâledür cezb ide verd-i sîr-âb

508 Nicesi oldı çü şekl-i hurşîd
Şaşaa gibi o tîg oldı bedîd

509 Hâsılı ilmine nisbet deryâ
Görinür katre gibi nâ-peydâ

510 Her sözi anlayana bir dîvân
Hîç ana öyküne mi bir sultân

511 Hem şeh-i âlem u hem şâir ola
Marifetlerde kamu mâhir ola

512 Hûbdur hâme-i gevher-bârı
Arşa yazılsa nola eşârı

513 Hak bilür her sözi bir sihr-i helâl
Kala vasfında dil-i nâtıka lâl

514 Bu kadar fâzıl iken ol dânâ
Hâşe lillâh çeke zillet şuarâ

515 Arz-ı hâl eyleseler ol şâha
İrişür her birisi bir câha

516 Ben husûsâ ki niçe müddetdür
Hıdmeti cân u dile minnetdür

517 Dâi-i devletiyem subh u mesâ
Ömrini tûl u dırâz ide Hudâ

518 Ne revâdur ki yine ben mahzûn
Olam akrânuma nisbet bir dûn

519 Gayrılar şâd ola ben bî-çâre
Dirlik olmaya dil-i bîmâra

520 Dergehinde niçeler dâmen-gîr
Beni âvâre kıla hâr-ı darîr

521 Lîke bu hâl bana bendendür
Dimezem hîle-i düşmendendür

522 Gerçi kim yüz sürerüm dergâha
Arz-ı hâl eylemezem ol şâha

523 Dimese hâlini bir bir bîmâr
Yâ nice ide tabîbi tîmâr

524 Tıfl kim başlamaya ey-vâya
Hîç anı emzire mi bir dâye

525 Bilse ahvâlümi ol şâh-ı be-nâm
Eylesem derd-i derûnum ilâm

526 Cümle maksûda olurdum vâsıl
Devlete ugrar idüm ve'l-hâsıl

527 Himmet idüp bana hadden bîrûn
Umdugumdan olur idi efzûn

528 Demidür gam yime lîkin Âlî
Söyle ol şâha kamu ahvâli

529 Umaram ola kazâ-yı mâ-fât
Ne kadar gitmiş ise nakd-i hayât

530 Bir kez emr itmek ile ol sultân
Bir kulın eyleye sâhib-unvân

531 Mahlasum hâtırıçün bârî o şâh
Vire ben kulına bir âlî câh

532 Rûz (u) şeb kâ'im olam hidmetde
Vasf idem zâtını her sâatde

533 Dilerem kim o şeh-i sâhib-tâc
Vire bu **Tuhfe-i Uşşâk**'a revâc

534 Eline alur ise va'llâhi
Oluram milket-i nazmun şâhı

535 Eyler ise ana bir kerre nazar
Keşf olur tabuma ebvâb-ı hüner

536 Hadd-i icâza irür her sühanum
Olur ol demde cihân mülki benüm

537 İrişür mülk-i sürûşa bu sadâ
Yazılur arşa bu manzûm duâ

538 Yalunuz bana yiter bu devlet
İdem ol şâha bu denlü hidmet

539 Bildürem mahlasumı ol şâha
İhtisâs eyleyem ol dergâha

540 Kelimâtum okıya geh gâhî
Kâmrân ide dil-i güm-râhı

541 Mazhar-ı pertev-i ihsân(ı) olam
Merd-i cârûb-keş-i eyvânı olam

542 Yâ İlâhî dilerüm ol server
Ola âsâyiş-i hayl-i kişver

543 Ömrini devletini efzûn it
Cümle düşmenlerini magbûn it

544 Yüz sürüp pâyına şâhân-ı zemen
Düşmesün sâgar-ı Cem destinden

545 Neye azm itse gürûh-ı evtâd
Eylesün hâne-i kadrin âbâd

546 Kıl kafâdârını her dem aktâb
Salsun otagı Buhârâ'ya tınâb

547 Ne murâdı var ise âlemde
Cümleî vâsıl ola bir demde

548 Pây-mâl ola kamu adâsı
Bu güne gâlib ola ferdâsı

549 Arsa-i menzil alup nite ki tîr
Saltanat hânekahında ola pîr

550 Eline gire kamu maksûdı
Kalmaya zerre kadar mefkûdı

551 Emrine râm ola bu heft iklîm
Olmaya ancılayın şâh-ı azîm

552 Devha-i devleti oldukça mezîd
Bâr-ı nev-bâvesi olsun câvîd

553 Girmesün gülşenine zerrece gerd
İrmesün goncesine sarsar-ı serd

554 Yani kim hazret-i sultân Murâd
Ola âsîb-i cihândan âzâd

555 Fi'l-mesel şâh-ı Süleymân-ı zamân
Oldı bir bahr gibi bî-pâyân

556 Sâfdur âyine-i idrâki
Kimseden katrece yokdur bâki

557 Bir sadefdür ana sultân Selîm
Dâ'imâ oldı derûnında mukîm

558 Gûş urur marifet-i Yezdân'a
Tapşurur kendini ol ummâna

559 Dürr-i yek-tâ ana sultân-ı Murad
Kanı bir ancılayın ferrûh-zâd

560 Oldı nûyîni çün ol sultânun
Nâz-perverdidür ol eyvânun

561 İsterem bâr-ı Hudâ'dan her bâr
Ola ol serv-i revân ber-hordâr

562 İrmeye kâmeti servine hazân
Oluban gül gibi dâ'im handân

563 Cilvegâhı ola ser-cümle cihân
Ber-mezîd eyleye ömrin Yezdân

564 Tâcdârân-ı cihân ser-tâ-pâ
İdeler bendesi olmaga recâ

Bu nazm-ı Cevâhir-nizâm ve Bu Kelâm-ı Le'âlî-ihtitâma Sebeb-i Nakş u Nigâr ve Bâis-i Fikr-i Dürer-nisâr Olan Nikât-ı Acîbe ve Tasarrufât-ı Garîbenün Te'lîf ü Terkîbi ve Tasnîf ü Tertîbi Beyânındadur.

565 İrdi bir dem ki nesîm-i gülşen
Dem-i Îsâ gibi açmışdı dehen

566 Nefehât(ı) irişüp gülzâra
Rûh-bahş olmış idi ezhâra

567 Fi'l-mesel mahşere dönmişdi çemen
Tâze cân bulmış idi serv (ü) semen

568 Gâjedâr olmış idi ârız-ı gül
Eyleyüp bülbüli ışk âteşi kül

569 Nev-arûsân-ı cihân ser-tâ-pâ
Kıldılar bülbüle arz-ı kâlâ

570 Gözlerin açmak içün h*â*bından
Sundılar nergise peymâne-legen

571 Lâleler çâk-i girîbân olmış
Garka-i hûn-ı şehîdân olmış

572 Sebze destâr ile bak goncelere
Âl-i Ahmed gibi dutmış şecere

573 Sûsenün tutdı silâhın jengâr
Hâk-rîz oldugıçün bir mikdâr

574 Şekl-i insâna şebîh oldı çemen
Servler kadd ü semen pîrâhen

575 Ârızı güller idi gonce-dehân
Berg-i sûsen ana olmışdı zebân

576 Gözleri nergis ü zülfi sünbül
Dişleri jâle cebîni ak gül

577 Âşık olmışdı ana bülbül-i zâr
Nâleler eyler idi leyl ü nehâr

578 Yâr içün gülşeni manzar buldum
Bülbüli kendüme hem-ser buldum

579 Ben dahı geşt idüben nâle-künân
Bâg-ı âlemde olurdum handân

580 Câna kâr itmiş idi nâr-ı firâk
Sohbet-i yâre olurdum müştâk

581 Eyleyüp hüsnine bâgı mir'ât
Hâk idüm mihr ile gûyâ zerrât

582 Meskenüm künc-i gam u dâr-ı mihen
Menzilüm gurbet ü yâ beyt-i hazen

583 Kimsenün yog idi benden haberi
Uzlete çekmiş idüm cân-ı seri

584 Kasr-ı dil gûşe-i bî-tûşe idi
Emelüm tûşe-i bî-gûşe idi

585 Nev-bahâr olsa irişse nev-rûz
Eski derdümden olurdum dil-sûz

586 Def-i gam kılmaga çârem yog idi
Dâr-ı dünyâda sitârem yog idi

587 Bî-dil itmiş beni hemm-i bî-dil
Bilmezüm kanda idüm ve'l-hâsıl

588 Mest idüp bâde-i câm-ı hayret
Meskenümde otururken halvet

589 Yâr-i sâdıklarımun biri hemân
Kalb-i mahzûnuma oldı nigerân

590 Mihrinün gâyeti yok âkıl idi
Subh-ı sâdık gibi rûşen-dil idi

591 Sâyeveş olmış idi hâk-nihâd
İstikâmetde boyı bir şimşâd

592 Göricek hâl-i dili ol dânâ
Didi gam yime gözün aç yârâ

593 Hak sana rahmet ü şefkat itdi
Hecrüni bâis-i vuslat itdi

594 Kılma ber-bâd bu dem hırmenüni
Der-miyân eyle hemân dâmenüni

595 Geldi bir şeyh ü azîz ü kâmil
Olalum ana senünle vâsıl

596 Zühd ü takvâ ile meşhûr-ı cihân
Marifet kânı Hüseyn-i Bî-cân

597 Vecd ile kalmaz idi sînede cân
Ol sebebden didilerdi bî-cân

598 Aglama derdüne dermân itsün
Sil gözün yaşını handân itsün

599 Ahter-i bahtuna izzet kondı
Başuna tâc-ı saâdet kondı

600 Ne gam ol hasteye kıldı efgân
Ola yanında tabîbi Lokmân

601 Devlet ol mürde-i bî-hem-tâya
Âkıbet mucizedür Îsâ'ya

602 Usreti işrete tebdîl eyle
Zahmeti rahmete tebdîl eyle

603 Sözlerinden idegör kesb-i sebât
Girmeden zulmete bul âb-ı hayât

604 Çünki bu sözleri ben gûş itdüm
Şevkden bahr gibi cûş itdüm

605 Şâd olup minnet idüp Allâh'a
Düşdüm ol ârif ile şeh-râha

606 Hazret-i şeyhe çün oldum vâsıl
Dest-bûs eyleyicek ve'l-hâsıl

607 Pîşesin şükr ü ibâdet gördüm
Âdetin hamd u riyâzet gördüm

608 Her sözi defter-i dîvân-ı İlâh
Cümle yanında odur âleme şâh

609 Ârızı mazhar-ı envâr-ı Hudâ
Sînesi meşale-i râh-ı hüdâ

610 Sâkin-i gûşe-i kasr-ı lâ-reyb
Sâlik-i râh-rev-i âlem-i gayb

611 Manzar-ı hâcis u manzûr-ı cemâl
Mazhar-ı kurb u muarrâ-yı celâl

612 Mürşid-i mastaba-ı cemü'l-cem
Ârif-i simsime-i *ved tâ lem*

613 Zübde-i kümmel ü fahr-ı şecere
Zâtıdur nahl-ı vücûda semere

614 Sâhib-i nûn u kalem mâlik-i sahv
Zâ'ir-i dâ'ire-i günbed-i mahv

615 Mürşid-i gûşe-nişîn-i gaybet
Meclis-ârâ-yı kusûr-ı heybet

616 Mahrem-i muhteremân-ı tefrîd
Melce-i zümre-i ehl-i tecrîd

617 Bâgbân-ı gül-i gülzâr-ı zehâb
Mîve-çîn-i tabakât-ı âdâb

618 Râh-peymâ-yı mekân-ı evtâd
Nâsıh-ı bezm-i gürûh-ı efrâd

619 Mazhar-ı bedreka-i lübbü'l-lüb
Vâkıf-ı nükte-i elvân-ı şühüb

620 *Sâbitü's-saki alîmü'l-muhda*
Nâfizü'l-emri celiyyü'l-mukna

621 Her sözi gevher-i kân-ı manâ
Her kelâmı dür-i deryâ-yı safâ

622 Âteş-i ışk ile bagrı biryân
Nüh felek gibi özi ser-gerdân

623 Hergiz olmadı bükâdan hâlî
Rûh-bahş oldı kamu akvâli

624 Sözlerin gûş idicek mest oldum
Hâk olup sâye gibi pest oldum

625 Hazret-i şeyh mürüvvet itdi
Dil-i mahzûnuma himmet itdi

626 Ben kulın kıldı ogulluga kabûl
Bâreka'llâh zihî hâk-nüzûl

627 Hâsılı dahı niçe lutf itdi
Gam u endûh gönülden gitdi

628 Vakt-i şâm irdi çü mehcûr olduk
Mihrden zerre gibi dûr olduk

629 Ezelîdür bu ki çerh-i gaddâr
Dûr ider âşık(ı) yâra her bâr

630 Gussa çekdüm katı gamgîn oldum
Agladum hâsılı nemgîn oldum

631 H*â*bnâk olmadı gönlüm ammâ
H*â*bnâk oldı (o) çeşm-i bînâ

632 Hîn-i h*â*bumda olup reh-peymâ
Görürüm bir yüce mamûr serâ

633 Sad hezâr âferîn ol bennâya
El ura buncılayın vâlâya

634 Her yiri muzam u müstahsen idi
Bî-bedel gûşe idi memen idi

635 Bir iki kimse gelüp sâyesine
Nazar eyler idi pîrâyesine

636 Ben dahı anları gördüm makbûl
Eyledüm yanî ki âgâz-ı nüzûl

637 Semüme irdi hemân-dem bu sadâ
Yıkılur key hazer eyle bu binâ

638 Oldı ol hâne hemân-dem lerzân
Lerze-gîr oldı dil-i ser-gerdân

639 Sıgınup cânib-i Hakk'a fi'l-hâl
İndüm âsânlıg ile sâye-misâl

640 Yog idi anda velâkin kurubât
Vâkıa oldı bana bu hâlât

641 Çün seher irdi göz açdı gerdûn
Hâbdan el yudı erbâb-ı uyûn

642 Hazret-i şeyhe irişdüm bu hakîr
K'itdürem vâki-i hâli tabîr

643 Arada eylemeden feth-i kelâm
Didi ol hâmî-i dîn-i İslâm

644 Gice gördüm ki seni rü'yâda
Oturup hüzn ile bir sahrâda

645 Milket-i aklunı kılmış gâret
Tûl-i âmâl ile kayd-ı gurbet

646 Görürüm levh-i cebînünde mukîm
Nüsha-i *hâzâ bühtânun azîm*

647 Eylerem anda hemân sana su'âl
Ki nedür bu gam u endûh u melâl

648 Didünüz bana ki siz alemsüz
Her ne re'y eylesenüz akdemsüz

649 Ben didüm yine nedür bu âyet
Görelüm söyle ne oldı illet

650 Lâ-cerem eylemedün hâlüni fâş
Görmedün râzuna cânı sırdaş

651 Yine bir dahı sorınca nâ-gâh
Eşkıyâdan bana itdün bir âh

652 Âh idince katı medhûş oldun
Yitürüp aklunı hâmûş oldun

653 Kapladı rûyunı bir levn-i harâb
Nûr u fer kalmadı mânend-i türâb

654 Bu kasâvetde bu hâletde iken
İrdi ol menzile bir tıfl-ı hasen

655 Ahsen-i vech ile ol gendüm-gûn
Çâr-deh sâleye olmış makrûn

656 Sulh olındı diyü virdi müjde
Tâze cân buldı ten-i pejmürde

657 Hâsılı mûcib-i devletdür bu
Bâis-i izz ü saâdetdür bu

658 Evc-i âlîye irersin âhir
Her ne istersen olursın kâdir

659 Sad hezâr âferîn ol ehl-i yakîn
Şekl-i mahbûbumı kıldı tayîn

660 Rûh-bahş oldı bu ben bîmâra
Sıdk ile ışkumı bildi yâra

661 Yâr (u) cânânumı kıldı bana yâd
Bundan özge ola mı hîç irşâd

662 Sidre(yi) görmese idi cânân
Haber-i müjdeyi kılmazdı beyân

663 Tâ ezel olmış idi hûr-sirişt
Meskeni olsa nola kâh-ı bihişt

664 Semüme çünki irişdi bu haber
Bend olındı resen-i hayrete ser

665 Âkıbet kârumı tedbîr itdüm
Vâkıa hâlini tefsîr itdüm

666 Didi ol şeyh-i azîz-i dânâ
Gördügün hâne vücûd olsa sezâ

667 Lerzesi oldı delîl-i adâ
Ki cefâ kasdın iderlerdi sana

668 Nâzil oldunsa eger bî-nezdûr
Göresin tayy-ı menâzilde sürûr

669 Hâsılı devlete olmışdur dâl
Bu iki vâkıa-ı nîk-ahvâl

670 Dahı çok sırrına oldum vâkıf
Görmedüm ancılayın bir ârif

671 Hâlik-i âleme minnet kıldum
Kavl dil cân ile hıdmet kıldum

672 Himmet itdi ol azîz-i dânâ
Eyleyem tâ bu kitâbı inşâ

673 Kilk-i dür-bârumı aldum deste
Kâgıdı dahı alup bir deste

674 Cezbe-i şeyhi tefe''ül itdüm
Sun-ı Mevlâ'ya tevekkül itdüm

675 Gurre-i rûzede âgâz itdüm
Ol sebebden bunı mümtâz itdüm

676 Ser-te-ser sözleri Rabbânî'dür
Hak bilür mahrem-i Sübhânî'dür

677 Puhtedür her bir sözi hâm degül
Dimesünler ki ser-encâm degül

678 Ser-nüvişt oldı bana bu nâme
İki dildür yazar anı hâme

679 Âliyâ özge tasarrufdur bu
Anlamaz kimse tasavvufdur bu

680 Evliyâ menkıbesidür ekser
Ne ki var ise hikâyât u haber

681 Umaram eyleye hâtif ilhâm
İdesin hayr ile anı itmâm

El-Makâletü'l-ûlâ Fi-beyâni'l-ışkı'l-mutlakı ve Mâ-yeteallaku Bihâ

682 Işkdur lema-i envâr-ı vücûd
Işkdur hilat-i ecsâm-ı şühûd

683 Işkdur mihr-i sipihr-i lâhût
Işkdur neyyir-i burc-ı nâsût

684 Işkdur ışk cihânun cânı
Işkdur ışk (a)nun îmânı

685 Işkdur râbıta-i silk-i hüdâ
Işkdur vâsıta-i kurb-i Hudâ

686 Işkdur âyine-i sûret-bîn
Işkdur matla-ı envâr-ı yakîn

687 Ol durur gül-bün-i gülzâr-ı cinân
Bülbül-i nagme-zen-i bâg-ı cenân

688 Mürşid-i mastaba-i vahdetdür
Nâsıh-ı bezm-i refâhiyyetdür

689 Şıhne-i şehr-i hidâyet oldur
Şâh-ı şâhân-ı velâyet oldur

690 Aynıdur ayn-ı gürûh-ı ukalâ
Menba-ı çeşme-i huld-ı ranâ

691 Şâhdur akla ya tâc-ı zerrîn
Yâ meger rekbet-i erbâb-ı yakîn (?)

692 Şîni dendân-ı şehîdân-ı kazâ
Erredür yâ ide kat-ı dünyâ

693 Yâ arûsân-ı melâhat-şâna
Kıldı meşşâta-i kudret şâne

694 Hâller(i)dür görinen noktaları
Lâleveş yaksa aceb mi cigeri

695 Güher-i bahr-ı mahabbetdür ol
Jâle-i gülşen-i cennetdür ol

696 Nokta-i tâc-ı hilâfet oldur
Encüm-i burc-ı siyâdet oldur

697 Ol durur merdüm-i ayn-ı ayân
Merkez-i dâ'ire-i kevn ü mekân

698 Yâ anı râkım-ı dîvân-ı hikem
Eyledi bâis-i tastîr-i adem

699 Kâfıdur gerden-i uşşâka ridâ
Kûh-ı Kâf olsa agırlıkda sezâ

700 Râsıdır eyledi zürrâ-ı safâ
Hâsıl-ı ömri anunla ifnâ

701 Hayyedür bana olupdur halka
Göz diker genc-i rumûz-ı halka

702 Hâsılı maksad-ı aksâdur ışk
Sâf-dillerde hüveydâdur ışk

703 Işk olmasa nesîm-i seherî
Açmaya gonce-i nev-bâveleri

704 Işk olmasa güneş gibi ıyân
Reng (ü) bû olmaya dilde pinhân

705 Işk olmasa dilinde evrâd
İde mi bülbül-i gülşen feryâd

706 Işk bir şîr-i ner-i hışm-âgîl
Pençesinde dil ü cân oldı katîl

707 Âşık olmasa kişi ebter olur
Nice ebter nazar itsen har olur

708 Işksuz dünyede insân olmaz
Nice hayvân ola hayvân olmaz

709 Olmasa ışk kanâdîl-i nücûm
Olmaya sakf-ı felekde mersûm

710 Işk olmasa meh ü mihr-i semâ
Rûz (u) şeb âleme salmazdı ziyâ

711 Işk olmasa cihân olmaz idi
Ne cihân sînede cân olmaz idi

712 Âşık olmamış olaydı Âdem
Nat-ı hâk üzre basar mıydı kadem

713 Hilkat-i Yûsuf'a bâis oldur
Anla bil inceden ince yoldur

714 Bu kadar vüsat ile kevn ü mekân
Işk içün olalı bâm-ı Yezdân

715 Hem vücûd u ademe illetdür
Bu ne hâlet ne aceb hikmetdür

716 Nazar itsen dü cihân ser-tâ-pâ
Anun içün yaradıldı mahzâ

717 Gülşen-i cennet ü huld-ı me'vâ
Bunca gılmân u bu denlü havrâ

718 Ser-te-ser anun içün peydâdur
*Cümletü'l-mülki ve mâ-fîhâ'*dur

719 İşidüp bildün ise bu haberi
Âşık ol anla kazâ vü kaderi

720 Âteş-i ışk ile hâkister olup
Manîde mihr-i ziyâ-güster olup

721 Mazhar-ı lema-i vicdân olıgör
Manzar-ı dîde-i pinhân olıgör

722 Halkı sen görme seni görmeye halk
Bilme sen halkı seni bilmeye halk

723 Sâlik-i râh-rev-i uzlet ol
Sâlik-i hânekah-ı vahdet ol

724 Ayb-bîn olma olup ayb-nümâ
Ayb-bîn olmayup ol ayb-nümâ (?)

725 Kendüni mazhar-ı esrâr eyle
İlm-i tevhîde sezâvâr eyle

726 Zikr-i *lâ* ile dehânun tolsun
Lâ dime kimseye ednâ olsun

727 Peşşe gör kendüni gayrı ankâ
Pest gör zâtunı agyârı alâ

728 Diyeler neslün içün sana kamu
Râziyallâhu teâlâ ve razû

729 Hâk-rîz eyleyicek bünyâdun
Hayr ile yâd ideler ecdâdun

730 Amelün ilm ola ilm ile amel
Çeşmüne irmeye cürm ile sebel

731 Kabrüni ravza-i Rıdvân ideler
Hûr u gılmâna debistân ideler

732 Haşre dek rûhun içün ola duâ
Rûz u şeb dimeyesin vâ-veylâ

Hikâyet-i Bâ-Dirâyet

733 Etkıyâ zümresinün sırdârı
Sulehâ askerinün serdârı

734 Muktedâ-yı ümem-i nev-i beşer
Vâsıl-ı meslek-i erbâb-ı nazar

735 Nakl olınur Hasan-ı Basrî'den
Mürşid ü kâmil ü ol ehl-i suhen

736 Gül-i gülzâr-ı şerîat idi ol
Serv-i bûstân-ı kerâmet idi ol

737 Sâlik-i râh-ı hakîkat oldı
Pîr-i dergâh-ı tarîkat oldı

738 Didi bir gün o imâm-ı dânâ
Râbia yanına vardum tenhâ

739 Yog idi arada hergiz agyâr
Anun ile benüm ancak deyyâr

740 Marifet semtine âgâz itdük
Evc-i âlîlere pervâz itdük

741 Kulzüm-i dîde pür oldı lü'lü'
Sadef-i semümüz itdük memlû

742 Geh hakîkat sözine gûş olduk
Şevkden kulzüm-i pür-cûş olduk

743 Söyleşüp gâh tarîkat hâlin
Işk germâbesinün ahvâlin

744 Soyınup âşık-ı uryân olduk
Gasl idüp su gibi cûyân olduk

745 Dilümüz bahr-ı mahabbetle garîk
Cân u ten âteş-i ışk ile harîk

746 Aklumuz kalmadı olduk mecnûn
Başladı akmaga seyl-âb-ı uyûn

747 Niçe dem geçdi bu hâlet üzre
Çok cevâb oldı bu sohbet üzre

748 Varmışuz âkıbetî bir hâle
Düşmişüz ancılayın efâle

749 Er miyem bilmez idüm kendümi ben
Ol da bilmez idi er miydi ya zen

750 Hâsılı vâkıf-ı esrâr olduk
Mazhar-ı pertev-i envâr olduk

751 Kendümüz çünki ferâmûş itdük
Lücce-i bahr gibi cûş itdük

752 Işk-ı Mevlâ'yı çü tahsîl itdük
Varlıgı yoklıga tebdîl itdük

753 Mevc idüp bahr-ı vücûd-ı mutlak
Olmışuz garka mukayyed el-hak

754 Başdan aşdı çü gark-âb olduk
Sanasın gevher-i nâ-yâb olduk

755 Sâniün sunına tahsîn itdük
Şükri cân u dile telkîn itdük

756 İrişüp âyine-i kalbe safâ
Jeng-i gamdan dilümüz oldı rehâ

757 Semüne çünki irişdi bu haber
Umaram zâhir ola dilde eser

758 Âliyâ âşık-ı nâlân olasın
Cânunı câna virüp cân bulasın

759 Felek-i atlasa baş egmeyesin
Işkdan özge kabâ giymeyesin

760 Kimseler olmaya senden âgâh
Varlıgun bâd-ı fenâ ide tebâh

Münâcât İlâ-kâzî'l-hâcât

761 Meded ey bâr-ı Hudâ-yı müteâl
Cânı kıl ışkun ile mâl-â-mâl

762 Gönlümüz kenz-i rumûz-ı ışk it
Cânumuz sırr-ı künûz-ı ışk it

763 Zahmet-i ışk ile bîmâr eyle
Hastene derd ile tîmâr eyle

764 Işk ile bî-ser ü sâmân olalum
Işk ile çâk-i girîbân olalum

765 Işkdur derdümüzün dermânı
Işkdur sînemüzün îmânı

766 Işkdur sıhhat-i cân-ı bîmâr
Işkdur merhem-i cism-i efgâr

767 Işksuz zerrece yokdur dünyâ
Almazuz habbeye ansuz katâ

768 Işksuz olsa bu dünyâ-yı denî
Benzer ol sûrete yokdur cânı

769 Ger sala ışk hümâsı sâye
Saltanat-bahş oluruz Dârâ'ya

770 Sîne âteşkede-i ışk olsun
Kalbümüz meykede-i ışk olsun

771 Işkı tasvîr ider olsa nakkâş
Şekl-i âşıkda iderse şâbâş

772 Sûret ü sîretümüz mahrem-i ışk
Hilkat ü tıynetümüz hem-dem-i ışk

773 Hele yanumda serîr-i izzet
Mesned-i ışk durur bî-minnet

774 İhtiyâc ile düşüp dâmâna
Ser-fürû itmeyelüm nâ-dâna

775 Bâde-i ışk ile ser-hoş olalum
Dâmen-âlûde vü pür-cûş olalum

776 Işk râhında kalup âsûde
Pâyumuz kıl tek u pûdan sûde

777 Nâr-ı ışk ile tenüm sûhte kıl
Nâr-ı gamla bedenüm dûhte kıl

778 Gam degül özge safâdur bilene
Ne cefâ çekse vefâdur bilene

779 Bizi dîvâne-i ışk it yâ Rab
Görelüm derd ü gamı îş u tarab

780 Vâdi-i aklı ferâmûş idelüm
Kendümüz bî-dil ü bî-hûş idelüm

El-makâletü's-sâniyetu Fi'l-ışki'l-mecâzî ve Mâ-yetaallaku Bihâ

781 Dinle gör vâsıta-i ışk-ı Hudâ
Neydügin eyleyeyin hoş inşâ

782 Bâis-i vuslat-ı Yezdân eyle
Dil-i bîmâruna dermân eyle

783 Arada tayy-ı menâzil olsun
Işk-ı Mevlâ dahı hâsıl olsun

784 Tekye-i ışka tarîkından gel
Yok yire eylemeyüp tûl-ı emel

785 Varsa hammâma eger bir insân
Câmekânında olur çün uryân

786 Ol sebebden özini pâk eyler
Âkıl olan bunı idrâk eyler

787 Işk nezdûrına ehl-i irfân
Ayak ayak çıkar ey dil pinhân

788 Oldı te'hîr ile her şey hâsıl
Ola mı âkıl olan müstacil

789 Olmasa arada hergiz ensâb
Görmeye kâsıdı bir zerre savâb

790 Tekye-i ışka girilmez sûfî
Eynüne giymek ile bir sûfı

791 Feth-i bâb eylemedür anda hüner
İdesin tâ der ü dîvâra nazar

792 İtmeyen hâr-ı mugaylânı kabûl
Bulmadı Kabe-i maksûda vüsûl

793 Olmasa pâk (ü) bürehne gavvâs
Eline girmez idi gevher-i hâs

794 İhtiyâr eylemeyen hârı hemîn
Olmadı bâg-ı cihânda gül-çîn

795 Semüne çünki irişdi bu nidâ
Bülbülâsâ idegör sît u sadâ

796 Yani bir yâr bulup pinhânî
Âşık ol yolına harc it cânı

797 Sâniün sunına bak ibret ile
Anla bu hâli nedür hayret ile

798 Gül-i nev-bâve-i gülzâr-ı vücûd
Ne revâdur ki ola h*â*b-âlûd

799 Nâle vü âh ile bîdâr eyle
Zînet-i nergis(i) bimâr eyle

800 Ne cevân ola ki pîr-i irşâd
Dâ'imâ andan ide istimdâd

801 Kendi pîr ola velî şekl(i) cevân
Hüsnine âşık ola kevn (ü) mekân

802 Niçe pîr ola ki hükm-i takdîr
Virmeye râh-ı kazâda tedbîr

803 Görmeye âb u hevâ âteş ü hâk
Ola cevlângehi âlem-i pâk

804 Olmaya mansıb u câha mâ'il
Göre kendinde murâdın hâsıl

805 İtmeye kendine hâli gâlib
Zâtına hâl ola anun tâlib

806 Kimseler itmeye anı mazûl
Görmeye mansıb u câhı makbûl

807 Menzili sâye gibi olmaya pest
Eyleye câm-ı mahabbet anı mest

808 Hem muhakkik ola vü hem kâmil
Hem mukarrib ola vü hem vâsıl

809 Râh-peymâ ola hem ehl-i yakîn
Zâtı hem mürşid ü hem tekye-i dîn

810 Olmaya cân gözine gâ'ib ü dûr
Pertevi hâzır ola niteki hûr

811 Ârızı mazhar-ı envâr-ı Hudâ
Sînesi maden-i ışk-ı Mevlâ

812 Her ne emr itse tasarruf itme
Hidmetin eyle tekellüf itme

813 Ehl-i irfâna degüldür lâyık
Olmaya gördügi hûba âşık

814 Her birisinde birer lezzet var
Bâg-ı âlemde aceb hikmet var

815 Hele ben şöylece itdüm tahkîk
Meyl ider cümleye erbâb-ı tarîk

816 Bâgbân niteki bir bûstânı
Aluban zeyn ide nahlistânı

817 Garaz(ı) her birinün mîvesidür
Lezzet(i) çînden-i nev-bâvesidür

818 Birine oldı velî meyli hemân
Lezzet-i gayrı görür anda nihân

819 Kâr-ı âşık da bunun gibi dilâ
Birine mâ'il olur bî-hem-tâ

820 Cümleye mihrini mir'ât bilür
Anı mihr illeri zerrât bilür

821 Lanet olsun o har-ı nâ-dâna
Giricek kasr-ı şeh-i devrâna

822 Kılmaya ser-te-ser anı seyrân
Bilmeye niçe yapılmış o mekân

823 Kime kim olmaya âlem malûm
Harem-i ışkdan olur mahrûm

824 Dil-i sevdâ-zede nâlân olsun
Gonçeler şevk ile handân olsun

825 Anla bil sünbül-i cennet ne imiş
Serv-i bûstân-ı tarâvet ne imiş

826 Nazar it lâlelere âb üzre
Jâleler gör gül-i sîr-âb üzre

827 Serv-i bâlâ ile ol hem-sâye
Râsti meyl idegör tûbâya

828 Niçe şimşâd-ı gülistân-ı cemâl
Niçe gülzâr-ı şebistân-ı hayâl

829 Ne hayâl ola ki bir şimşâdı
Bâg-ı âlemden idüp âzâdı

830 Zîb ü zînet vireler güller ile
Tonadup nergis ü sünbüller ile

831 Câ-be-câ gonçası kim oldı ıyân
Gâh dem-beste vü gâhî handân

832 Eylemez bâd-ı hazân pejmürde
Olmaya suları hîç efsürde

833 Güllerin itmeye sarsar târâc
Almaya şâh-ı şitâ her sene bâc

834 Soymaya hilatine reh-zen-i bâd
Revnakı rûz-be-rûz ola ziyâd

835 Olmaya tâbiş-i mihre muhtâc
Gitdügince bula kâlâsı revâc

836 Def-i cû ide anunla her mest
Kursı olmaya velî yiye şikest

837 Olmaya neşv ü nemâdan hâlî
Rûh-bahş ola kamu efâli

838 Cân alup cân vire bülbüllerine
Dûr ide hârları güllerine

839 Geh hırâm eyleye gâhî reftâr
Gâh nâz eyleye gâhî güftâr

840 Eyleye mîvesini gûn-â-gûn
Mâni olmaya ana câhil-i dûn

841 Mâ-hasal âşık-ı cânân olıgör
Bekleyüp kûyını derbân olıgör

842 Dime kim ışk-ı mecâzîdür bu
Kâr-sâz oldı hakîkîdür bu

843 Işk-ı cânânı İlâhî eyle
Âkıbet hıdmet-i şâhî eyle

844 Hazret-i Yûsuf'ı sevdi Yakûb
Gayrı ogulların itdi maglûb

845 Yûsuf'ı görmese bir gün ol pîr
Âleme âhı iderdi te'sîr

846 Bâis-i ışk übüvvet olsa
Ya velâdetle benüvvet olsa

847 Gayrı ebnâsını da Yûsufvâr
Yanına alur idi leyl ü nehâr

848 Sun-ı Yezdân imiş ana illet
Aklunı başuna dir al ibret

849 Gâyet-i ışk-ı mecâzîdür bu
Âşıkun sûz u güdâzıdur bu

850 Oldı Yakûb'a bu ışk-ı mümtâz
Hem hakîkî ola hem ola mecâz

851 Mâlik olmadı ana gayr-ı nebî
Bend-i İshâk idi anun sebebi

852 Pezeri itmiş idi ana duâ
Bu ganîmetler anundur mahzâ

853 Vâlideynün ki duâsın ala ger
İki âlemde azîz ola püser

(Hikâyet)

854 Sünbül-i bâg-ı kemâlât u ulûm
Yani kim Sünbül Efendi merhûm

855 Serv-i bûstân-ı fazîlet idi ol
Gül-i gülzâr-ı kerâmet idi ol

856 Nüh felek cezbesinün gerdânı
Heft yem safvetinün lerzânı

857 Halvet-i savmaası reşk-i bihişt
Tıyneti pâk zihî nûr-sirişt

858 Âlim-i âlem idi fâzıl idi
Zü-fünûn idi katı kâmil idi

859 Seng-i ışk ile o deryâ-yı vücûd
Cümle sünbül gibi olmışdı kebûd

860 Halka bir kez görinürdi her yıl
Ol sebebden didilerdi sünbül

861 Erbaîninden olurdı dil-sûz
Niçe hamsîn çekerken nev-rûz

862 Bir gün ol gevher-i kân-ı uzlet
Hânekâhında tururken halvet

863 Nâ-gehân bir niçe ehl-i irfân
Vaslına istediler istîzân

864 Var idi arada bir dîvâne
Âşık olmış idi bir oglana

865 Muttasıl âh u figân idi işi
Andan özge yog idi teşvîşi

866 Akrabâsından idi ol erler
Pend ile ana virürlerdi keder

867 Hazret-i şeyh virince destûr
Girdiler içerü ol ehl-i kusûr

868 Didiler şeyhe ki bu dîvâne
Âşık oldum diyü bir oglana

869 Muttasıl nâle vü efgân eyler
Gussasından bizi giryân eyler

870 Niçe demdür ki gezer nara-zenân
Gâh nâlân u gehî câme-derân

871 Söylerüz pendümüzi gûş itmez
Gûş idüp hâtırumuz hoş itmez

872 Çünki irişdi bu dem hıdmetüne
Umaruz mazhar ola himmetüne

873 Yine evvelki gibi âkıl ola
Kâr u kesb eylemege kâbil ola

874 Lutf idüp pend ile h*â*bından uyar
Hânekâhunda çerâg eyle yanar

875 Çünki bu sözleri gûş eyledi şeyh
Kar-ı deryâ gibi cûş eyledi şeyh

876 Didi ey tâ'ife-i bî-idrâk
Yok yire niçün olursuz gamnâk

877 Size nisbet bu kişi âkıldur
Neylesün kesbi ki bî-hâsıldur

878 Âşıkun kârı figân itmekdür
Gözi yaşını revân itmekdür

879 Bilürem ışk-ı mecâzîdür bu
Âşıkun fikr-i dırâzıdur bu

880 Bu bir âteşdür anı kâl eyler
Zer-i hâlis gibi hoş-hâl eyler

881 Su bulanmasa turılmaz dirler
Akıdursa yiridür hûn-ı ciger

882 Son ucı muntazımü'l-bâl olısar
Vâsıl(ı) lezzet-i âmâl olısar

883 Cândan nimet-i ışk ana lezîz
Yaraşur bana olursa tılmîz

884 Mübtedî olana talîm itmek
Işk esrârını tefhîm itmek

885 Haylice müşkil ü çok zahmetdür
Gelse bu hâle katı kuvvetdür

886 Böyle didi vü o şeyh-i dânâ
Koydı bir halvete anı tenhâ

887 Cânınun derdine dermân oldı
Terbiyet eyledi Lokmân oldı

888 Niçe gün geçdi bu hâlet üzre
Bu itâat bu riyâzet üzre

889 Âkıbet cinnete insâf oldı
Ol kişi bir güher-i sâf oldı

890 Maden-i ışk-ı hakîkî oldı
Hâsılı istedügini buldı

891 Giydi başına hilâfet tâcın
Işk iklîminün aldı bâcın

892 Kalmadı zerrece kalbinde keder
Oldı âyîne gibi hoş-manzar

893 İtdi teşvîşi nizâma tebdîl
Eyledi fenn-i fenây(ı) tahsîl

894 Her ne kim didi ise üstâdı
Zâhir oldı gidüben mutâdı

895 Vâkıf-ı hikmet-i esrâr oldı
Işk-ı Mevlâ'ya sezâvâr oldı

896 Kudretün hakkı içün yâ Mevlâ
Eyle Âlî'yi bu hâlâta sezâ

897 Hidmet-i mürşide olsun vâsıl
Sanatı ışkunı kılsun hâsıl

898 İrmesün gönline hergiz teşvîş
Fikr-i ışkunla olup nîg-endîş

899 Hidmeti zikr ile tevhîd olsun
Hem-demi minnet ü temcîd olsun

(Münâcât)

900 Ey firûzende-i şem-i ervâh
Âferînende-i nûr-ı mısbâh

901 Gûş iden sît u sadâyı sensin
Dinleyen bunca duâyı sensin

902 Cümle hâcâta revâ sendendür
Ehl-i ısyâna atâ sendendür

903 Hâlik-i kevn ü mekân sensin sen
Mâlik-i mülk-i cihân sensin sen

904 Gelse insâfa bir ehl-i isyân
Eylese hazretüne âh u figân

905 Hâşe li'llâh anı mahrûm idesin
İki âlemde de magmûm idesin

906 Sensin ol Hâlik-i ihsân (u) atâ
Bir kulundan idesin istihyâ

907 Hâsılı lutfuna gâyet yokdur
Cûduna hîç nihâyet yokdur

908 Gâh olur bir kulun eyler tugyân
Unıdur savm u salâtı her ân

909 Âdeti cürm ü fesâd itmek olur
Ehl-i tââta inâd itmek olur

910 Yine ihsâna sezâ eylersin
Ne belâ vü ne cefâ eylersin

911 Gâh olur kim meselâ bir zânî
Gaflet eyler unıdur îmânı

912 Mest olup yakasını çâk eyler
Şevkden cânı tarabnâk eyler

913 Kûtını yine dirîg itmezsin
Lutfunı terk idüben gitmezsin

914 Belki gufrânuna olur illet
O habâsetler ile ol nekbet

915 Kullarun sabr idemez bu hâle
Kim döyer buncılayın efâle

916 Sen ki bu denlü azîmü'ş-şânsın
Arş u ferş ü felege sultânsın

917 Yine bu hâli görürsün makbûl
Çâk olur bunda girîbân-ı ukûl

918 Cürmümüz rahmete tebdîl eyle
Filümüz rikkate tebdîl eyle

919 Sâlik-i râh-ı hakîkat olalum
Pîr-i dergâh-ı mahabbet olalum

(El-makâletü Sâlisetü)

920 Sâlik-i râh-ı kerâmâta refîk
Pertev-i ışk-ı Hudâdur tahkîk

921 Işk oldur ki ola Rabbânî
Zevk oldur ki ola rûhânî

922 Merdüm-i dîde-i bînâ oldur
Şema-i *leyle-i İsrâ* oldur

923 Ol durur nûr-ı cebîn-i Ahmed
Ol durur lema-i envâr-ı Ahad

924 Işkdan cân u dili fark itme
Olma güm-râh yabâna gitme

925 Mâ-sivâ fikrini levh-i dilden
Hakk idüp vahdete düş bul me'men

926 Zâta bak ârızı ko pâk-rû ol
Olma magrûr sakın hâk-rû ol

927 Azli yok câh dilersen oldur
Bir yüce şâh dilersen oldur

928 Bâdedür âdemi mahmûr itmez
Saltanatdur seni magrûr itmez

929 Gevher-i kân-ı ulûhiyyetdür
Dürr-i deryâ-yı rubûbiyyetdür

930 Ol dikilmişse olurdı âlem
Reşhaveş bahr-ı ademde mübhem

931 Fârık-ı mü'min ü küffâr oldur
Bâis-i cennet ü hem nâr oldur

932 Bir bahirdür ki iderse tugyân
Gark ola bir dem ile kevn ü mekân

933 Bir hümâdur kime salsa sâye
Şâh olur memleket-i ukbâya

934 Ol durur hilkat-i eşyâya sebeb
Ol durur Âdem ü Havvâ'ya sebeb

935 Enbiyânun bedeninde cânı
Evliyâ zümresinün îmânı

936 Ol durur anla bunı âdem isen
Kar-ı deryâ gibi sâhib-dem isen

937 Tîgdur kes dilüni anun ile
Dil uzatmaya dilün tâ ki ile

938 Söyleme bahr gibi hâmûş ol
Gâh medhûş u gehî pür-cûş ol

939 Tuymasun sînede cânun anı
Bilmeye tâ ki zebânun anı

940 Kendüni vâkıf-ı esrâr eyle
Işk-ı Mevlâ'ya sezâvâr eyle

941 Ko fenâ mülkini kıl azm-i bekâ
Giy fenâ hırkasını ser-tâ-pâ

942 Gayre dil virme habîbüm zinhâr
Yâr odur görmeye anı agyâr

943 Hem habîb ola vü hem ola rakîb
Hem baîd ola vü hem ola karîb

944 Halk-ı âlem ana muhtâc olalar
Nâvek-i hikmete âmâc olalar

945 Mümkin olmasa vücûb-ı zâtı
Mümteni ola felek hâlâtı

946 Rûz (u) şeb nimetine minnet kıl
Gayret eyle er isen hidmet kıl

947 Hidmet ile bulınur câh u celâl
Hidmet ile bulınur fazl u kemâl

948 Hidmetündür seni iden mahdûm
Nitekim kıldı vücûdun madûm

949 Deşt-peymâ-yı tarîk-i hidmet
İder elbetde mekânın vuslat

950 Âlem-i vuslata ir bî-simsâr
Işk kâlâsını eyle bâzâr

951 Bî-zebân hâl-i dili kıl takrîr
Tercemânı ko ne hâcet tefsîr

952 Kendözün kendözüne eyle hasûd
Işkdan cânuna tâ kim ire sûd

953 Sûret-i ışka olup âyîne
Görme kendün nazar it âyîne

954 Nakş-ı nakkâş kurı sûretdür
Arada lâzım olan sanatdur

955 Güllerün rengi degüldür maksûd
Tutalum kim ideler zer-endûd

956 Hele ben anladugum söz budur
Belki maksûd hemân yüz budur

957 Bâgbân bâga diker nice şecer
Hâsılı arada maksûdı semer

958 Sanmasunlar ki kurı zînetdür
Sahn-ı bûstâna hemân şöhretdür

959 Ittılâ itdün ise esrâra
Aklunı başuna dir bî-çâre

960 Mazhar-ı ışk-ı hakîkat olıgör
Fahr-ı erbâb-ı tarîkat olıgör

961 Işk-ı Mevlâ'(y)ı çıkarma dilden
Îş u nûş eyle olup cân ile ten

962 Cân-ı bîmâruna cân oldur ol
Bâis-i kevn ü mekân oldur ol

963 Dilde ser-çeşme-i hayvân oldur
Hızr u Îsâ'ya viren cân oldur

964 İllet-i hilkat-i cân andandur
Niçe cân belki cihân andandur

965 Mihr-i rahşendeye tâbende odur
Şübhesüz mâha firûzende odur

966 Âferînişdür anun medlûli
Yâ nice olmayalum malûlı

967 Hâsılı âşık-ı bî-bâk olduk
Su gibi sâf-dil ü pâk olduk

(Hikâye)

968 Nagme-perdâz-ı gülistân-ı tarîk
Âteş-endâz-ı kılâ-ı tahkîk

969 Şâh-ı evreng-i serâ'ir-temkîn
Sâlik-i râh-revânân-ı yakîn

970 Sûreti manzar-ı âb-ı sâfî
Yani kim Hazret-i Bişr-i Hâfî

971 Dahı başında iken tâc-ı şebâb
Müdmin-i hamr idi ol ehl-i savâb

972 Muttasıl kâr(ı) fesâd itmek idi
Gördügi şahsa inâd itmek idi

973 Ceyb-i nâmûsı idüp çâk ü şikest
Dâmen-âlûde gezerdi ol mest

974 Gûşına girmez idi pend-i şüyûh
Sît-i mestânele lîkin ola şûh

975 Gözine gelmez idi bahr-ı hicâb
Her ne dem kim içe bir katre şarâb

976 Bâg-ı ömrine irişürdi fenâ
Bâdeden irmese ger neşv ü nemâ

977 Teşne-leb kalur idi dil-haste
Câm-ı mey kılmasa anı şüste

978 Hâsılı hayli harâbâtî idi
Sohbet-i bâde ibâdâtı idi

979 Bir gün ol mâh-ı sipihr-i uzlet
Oldı fâsıklar ile hem-sohbet

980 Gelmeyüp hâtırına havf-ı Vedûd
Mest olup başladı kim ide sürûd

981 Andan evvelde dahı ol zâhid
Yolda bulmışdı meger bir kâgıd

982 Pây-mâl olmış idi niteki kâh
Anda yazılmış idi Bi'smillâh

983 Bulıcak anı o mest-i evgâr
Başı üzre götürürdi her bâr

984 Var idi anda meger bir mürşid
Anı İblîs olımazdı müfsid

985 Puhte kılmışdı anı nâr-ı salâh
Dili pür-nûr idi gûyâ mısbâh

986 Subhveş sâdık idi ter-dâmen
Oldı ilhâm ana cenb-i Hak'dan

987 Ki yüri Bişr'e hemân tebşîr it
Magfiret eyledügüm tezkîr it

988 Ol benüm nâmuma kıldı tazîm
Ben dahı kıldum ana rahm-ı azîm

989 Gâh olur fi'l-i kabîh-i hâdis
Devlet ü rahmete olur bâis

990 Niçe yıl bir kişi eyler tugyân
Ol sebebden yine bulur gufrân

991 Çünki ol şeyh-i azîz-i kâmil
Bildi bu hâlini dir ve'l-hâsıl

992 Hâne-i Bişr'e hemân azm itdi
Bâde nûş idügin(i) cezm itdi

993 Eve bâb eyledi ol fahr-ı kibâr
Hakkıçün kapuya bir hidmetkâr

994 Didi bu sâhib-i hâne acabâ
Kul mıdur söyle buna yâ mevlâ

995 Hazret-i şeyhe didi hidmetkâr
Girmedi hîç buna gayr-ı ahrâr

996 Didi ol hâdise şeyh-i hoş-hâl
Hîç hurre düşe mi bu efâl

997 Böyle didi vü yöneldi yolına
Dutuban bakmadı sag u solına

998 Meger ol demde bu Bişr-i Hâfî
Nûş eylerdi şarâb-ı sâfî

999 Semine çünki irişdi bu kelâm
Şeyh ile vuslata kıldı ikdâm

1000 Kalbi deryâ gibi pür-cûş kıldı
Yitürüp aklını hâmûş kıldı

1001 Hazret-i şeyhe varup buldı vüsûl
Tevbekâr oldı o merd-i makûl

1002 Haber-i magrifeti gûş itdi
Kendini vâlih-i medhûş itdi

1003 Başladı âlemi geşt eylemege
Makdemin vâdî-i deşt eylemege

1004 Pâ-bürehne gezer idi ammâ
Bunı fikr itmiş idi ol dânâ

1005 Hazret-i Hakk'a bisât ola zemîn
Ne revâdur ki basam anı hemîn

1006 Pâ-bürehne göricek etrâfı
Didilerdi ana Bişr-i Hâfî

1007 Virmesün diyü ayagına keder
Cüz'-i hayvâna şehir olmadı yer

1008 Gûyiyâ cennet idi ol me'vâ
Yog idi anda necâset katâ

1009 Olsa maşûkı kişinün Allâh
Ne aceb olur imiş ana penâh

1010 Zihni pâk olana câm-ı sahbâ
Hîç zarar virmez imiş niteki mâ

1011 Bâde-nûş olsa bir ehl-i irfân
Ebedî irmez imiş ana ziyân

1012 Bahre kan dökmek ile bir şirrîr
Rengin(i) idebilür mi tagyîr

1013 Mâ'-i cârîde eger bir lâşe
Niçe kez başın(ı) dögse taşa

1014 Âkıbet olsa hemân sad-pâre
Hîç tagayyür gele mi enhâra

1015 Âkıl isen idegör kendüni pâk
Su gibi bahrı idersin idrâk

1016 Âşık ol Hâlık'a ey ehl-i nazar
İrmeye hâtıruna tâ ki keder

1017 İzzetün hakkı içün yâ Sübhân
Genc-i ışka dilümi kıl vîrân

1018 Bilelüm ışk-ı hakîkat ne imiş
Resm-i erkân-ı mahabbet ne imiş

1019 Âliyâ gam yime bu isyâna
Ki niyâzun irişür Yezdân'a

1020 Bişr-i Hâfî ki iderdi tugyân
Âkıbet oldı delîl-i gufrân

(Münâcât)

1021 Ya İlâhî dilerem ışkundan
Hâlî olmaya dil ü cân u beden

1022 Cümleten cüz'ümüzi ey Yezdân
Işksuz eyleme zinde bir ân

1023 Işksuz görmeyelüm dünyâyı
Işksuz virme bize ukbâyı

1024 Nâr-ı ışkunla dili sûzân it
Hâne-i hazretüne mihmân it

1025 Cânuma ışkunı cânân eyle
Derdüme ışkunı dermân eyle

1026 Evvelâ derde giriftâr olalum
Son ucı mazhar-ı tîmâr olalum

1027 Işkuna cân u dili eyle enîs
Bizi cezb eylesün ol mıknâtîs

1028 Zikr ü tevhîde sezâ eyle bizi
Şükr ü tahmîde revâ eyle bizi

1029 Dilümüz *lâ-ilâhe illâ* olsun
Kimseye "lâ" dimesün lâ(l) olsun

1030 Görelüm râh-rev-i gayb nedür
Bilelüm menzil-i lâ-reyb nedür

1031 Kesret içre bulalum vahdete yol
Vahdet ile bulalum kesrete yol

1032 Perde-i kesret(i) çâk eyleyelüm
Işk ile cânı helâk eyleyelüm

1033 Derd-i ışkunla bize tevbîh it
Akl bünyâdına anı mîh it

1034 Vâkıf-ı işret-i ervâh eyle
Savmaa kufline miftâh eyle

1035 Gâh şükr eyleyelüm geh tahmîd
Gâh tavsîf idelüm geh temcîd

1036 Dilümüz maden-i esrâr eyle
Dilümüz menba-ı ezkâr eyle

1037 Marifet bahrına gavvâs olalum
Mâlik-i dürr-i yem-i hâs olalum

1038 Giyelüm hilat-i iflâsı müdâm
Âlem içre olalum şâh-ı be-nâm

1039 Cümle maksûdumuzı yâ Mevlâ
Eylesün sem-i icâbet ısgâ

1040 Evvel âhir sana âşık olalum
Subhveş şevk ile sâdık olalum

(Makâletü'r-râbiatü)

1041 Evvelâ ışka kişi mâ'il olur
Âhiri gâyet ile müşkil olur

1042 Bilmeyenler anı âsân sanur
Görmeyen cenneti bustân sanur

1043 Haberi yok ki aceb menzildür
Ser-te-ser râh-rev ü mahmildür

1044 İbtidâsında lezîz oldı şarâb
İder ammâ ki sonı mest-i harâb

1045 Gonçeler evvel olurken handân
Âkıbet hâke saçar bâd-ı hazân

1046 Şevk ile evvel açarken per ü bâl
Bülbüli fasl-ı hazân eyler lâl

1047 Bedr iken görme misin mâh-ı münîr
Sararup sonra olur pîr-i harîr

1048 Gelse dünyâ yüzine bir ferzend
Rûz (u) şeb kûtı olur şîr ile kand

1049 Dâyeler pâyin öper sâye gibi
Zeyn iderler anı pîrâye gibi

1050 Her biri cân yidürür Îsâvâr
Tâ ki peydâ ola andan güftâr

1051 Hâsılı pâdişeh-i âlem olur
Cümleden istedügi akdem olur

1052 Çâr-deh sâle olınca makrûn
Ola bedr ay gibi hüsni efzûn

1053 Cân virür bendesi olmaga Mesîh
Rûz (u) şeb nâmını eyler tesbîh

1054 Nice bin âşıkı bir lahza ile
Virür evrâk-ı hazân gibi yile

1055 Bülbülî-efzâ (?) olur gûyende
Her biri ehl-i dil ü gûyende

1056 Eşk-i çeşmiyle yolı şüste ola
Âh ile bârgehi rüfte ola

1057 Geçine seyrine âlem müştâk
Dergehin virmeye dehre uşşâk

1058 Nâleler tabl u alem dûd-ı kebûd
Nîze vü şemşîr ola hûn-âlûd

1059 Hükm-i şâh ile niçe üftâde
Dâr-ı dünyâda ola âzâde

1060 Ser-i hûn-rîzine sancup nîze
Asalar benzedüp âveng-rîze

1061 Câmesin çâk ideler lâle gibi
Zahmı kan aglaya der-hâle gibi

1062 Teng-dil ola kimi gonce-sıfât
Kimi nergis gibi ide işret

1063 Gözine âlemi göstermeye hîç
Câm-ı zerle ola abher gibi pîç

1064 Gussadan serv gibi âzâde
Benzeye küngüre-i pûlâda

1065 Zerrece aynına gelmeye firâk
Tâkati bâr-ı elem itmeye tâk

1066 Muttasıl vâsıl ola cânâna
Cân vire lahzada bin kez câna

1067 Şâh mânend o cevân-ı nev-res
Bir nazar eylese kullarına bes

1068 Çün geçe hüsn terâş-âver ola
Her ne vaz eyler ise ebter ola

1069 Hânesinde ebed olmaz dîvân
Gider ol saltanat (u) ol unvân

1070 Devleti zillet olur handesi gam
Güm olur tabl u alem hayl u haşem

1071 Kulları eyler ana istignâ
Birisi yanına gelmez kata

1072 Kendüne merhamet idüp o cevân
El çeker zevk ü safâdan her ân

1073 Evveli işret olur sonı melâl
Mahv ider câme-i zer-befti şâl

1074 Böyle dahı dir imiş ey âkıl
Evveli sehldür âhir müşkil

1075 Evveli âhire olur mı kıyâs
Yog iken dahı binâsında esâs

1076 Rind isen âhirine eyle nazar
Işkdan çekmeyesin tâ ki zarar

1077 Ser-te-ser lezzet ola telh-âmîz
Var mı bir şehd ola şekker-rîz

1078 Bâde nûş itse harâbâtîler
Vardur elbetde humârında keder

1079 Bâg-ı âlemde kanı bir afyûn
Olur elbetde yubûset efzûn

1080 Mümtenidür ki yise bir kişi beng
Olur elbetde cihân başına teng

1081 Yok durur hâsılı bir keyfiyyet
Son ucı irmeye andan nekbet

1082 Işk didükleri keyfiyyetdür
Âkıbet mihnet ü pür-nekbetdür

1083 Mâ-verâsında durur zevk u safâ
Gussasuz ana irilmez kata

1084 Bazı kimse sanur imiş âsân
Ki nasîb ola visâl-i cânân

1085 Çekmedin cevr ü gam u derd ü taab
Çâreger ola ana zevk u tarab

1086 Çünki olmaya murâdı hâsıl
Vuslat-ı yâra degüldür kâ'il

1087 Haberi yok ki nezâketdârdur
Işk ehlinde zarâfetdârdur

1088 Açılup bahtı kapusı nâ-gâh
Âkıbet yâri ider ana nigâh

1089 Nitekim evvel(i) şerbet şerdür
Âhiri lîk sanem-peykerdür

1090 İki gözle baka gerçi devlet
Kâ'il olma kim olur âhiri let

(Hikâyet)

1091 Nagme-perdâz-ı çemenzâr-ı kitâb
Yani Âlî-i sezâvâr-ı itâb

1092 Bir perî-ruh buluban ferruh-fâl
Işk evcinde açarmış per ü bâl

1093 Hâlet-i ışka giriftâr olmış
Tâlib-i vuslat-ı dildâr olmış

1094 Yârın ammâ kim aceb âfet imiş Hüsn-i
Yûsuf ana bir şöhret imiş

1095 Zülfin itse nola haddinde mukîm
Âteş(i) gülşen ider İbrâhîm

1096 Gönlümi yapsa nola ol dil-ber
Gâlibâ Kabe'(y)i yapdı Âzer

1097 İsmi olmışdı müsemmâya güvâh
Nâr-ı âhum bulamazdı ana râh

1098 Vuslata irmiş idüm bî-mihnet
Rûz (u) şeb olmış idüm pür-işret

1099 Serv-i bâlâsına hem-sâye idüm
Zînet-i hüsnine pîrâye idüm

1100 Münakis olmış idi ışkum ana
Mâ'il idi bana ol cûyâsâ

1101 Şâd idüm vaslı ile peyveste
Şâh idüm yani ki ben dil-haste

1102 Kandden her sözi olmışdı lezîz
Anı tûtîveş idindüm tılmîz

1103 Sîne kim anda debistân oldı
Eşk(i) cevlângeh-i Rıdvân oldı

1104 Tab-ı mevzûnı ki olmışdı selîm
Şâhid-i nazmın iderdüm talîm

1105 Gaflet aldı beni bir gün nâ-gâh
Eyledüm yârüme hiddetle nigâh

1106 Râygân bulmış idüm vuslatını
Hayf kim bilmemişem kıymetini

1107 Ehl-i ışka bu cihânda ne yarar
Yitürür aklını buldukça bunar

1108 Bu ne güstâhlık olsun ki gedâ
Eyleye şâh-ı cihândâra cefâ

1109 Gam degül lîke cünûnumdandur
Eşk-i hûnîn uyûnumdandur

1110 Göricek hiddetümi ol meh-rû
Benzi sarardı nitekim sayru

1111 Bâd-ı serde döye mi hîç gül-i ter
Ser-nigûn itmeye mi şâhı semer

1112 Güneşün tâbına döymez billûr
Ne revâdur ki ola dil-bere hûr

1113 Hâsılı haylîce gamnâk oldı
Giryeden gözleri nemnâk oldı

1114 Eyledüm çünki bu ahvâle nigâh
Kılmışam hasret ile bir kez âh

1115 Çeng idüp âhum ile pîr gibi
Başladum aglamaya ır gibi

1116 Kendümi vâlih-i medhûş itdüm
Bahrveş âhum ile cûş itdüm

1117 Mihrbânum göricek nâlişümi
Dâmen-i lutf ile sildi yaşumı

1118 Merhamet eyledi ben mahzûna
Komadı yaşum ire Ceyhûn'a

1119 Didi bu gussaya bâis n'oldı
Ki bu dem yaş ile çeşmüm toldı

1120 Aglama âlemi gark-âb itdün
Dür iken kendüni nâ-yâb itdün

1121 Bâd-ı âhun komadı çerhe direng
Söyle bi'llâh nedür bu âheng

1122 Ben dahı pâyine düşdüm fi'l-hâl
Yüz sürüp dâmenine zerremisâl

1123 İtizâr itmege kıldum âgâz
... itdüm ol şâha dürlü niyâz

1124 Didüm ey mihr-i sipihr-i hûbân
Lutf eyle hâlüme oldun nigerân

1125 Giryeme bâis olan giryendür
Handeme mûcib olan handendür

1126 İtdügüm kâra peşîmân oldum
Kâfir isem de müselmân oldum

1127 Bilürem ben bu günâhı cânâ
Eylerem gussanı bi'llâh recâ

1128 Didi ol dil-ber-i sâfî-meşreb
Benüm içün mi durur bunca tab

1129 Hîç lâyık mıdur ol kim üstâd
İde şâgirdine teban feryâd

1130 Bana bu girye katı kayd oldı
Murg-ı dil dâm-ı gama sayd oldı

1131 Gussa çekme beni şâdân eyle
Girye kılma dili handân eyle

1132 Böyle olsa olıcak bir meh-rû
Ki ana cevr ü cefâ olmaya hû

1133 Muttasıl âşıkına şefkat ide
Rahm ide giryesine hürmet ide

1134 Çekmesem ışk ile bu denlü taab
Mâ-verâsında görinmezdi tarab

1135 Mâ-hasal evveli çok rahmetdür
Sâbire âkıbeti vuslatdur

1136 Gezmese bâg-ı cihânı zünbûr
Eline girmez idi şehd-i tahûr

1137 Engübîn itmege mimâr oldı
Ara yirde ne kadar zâr oldı

1138 Yâ İlâhî dilerem ışkundan
Rahm kıl cânuma çekdürme mihen

1139 Evveli mihnet ise yâ Mevlâ
Masiyet yitmeye mi câna cefâ

1140 Niçe demdür gezerin bîhûde
Kalmışum nara ile yâ Hû'da

1141 Işkuna bulmamışam dahı vüsûl
Ola mı bencileyin nâ-makûl

(Münâcât)

1142 Meded ey mebde'-i ışk-ı sulehâ
Meded ey menşe'-i ihsân u atâ

1143 Nazarun cümle cihâna şâmil
Ne revâdur kalavuz biz gâfil

1144 İdesin âh-ı garîbi ısgâ
Ne içün itmeyevüz sana nidâ

1145 Gaflet uyhusı bizi almışdur
Vâdi-i hayrete dek salmışdur

1146 Bizde kim kalmadı efkâr-ı hayâl
Arz-ı hâl eylememüz oldı muhâl

1147 Akl kim olmaya başında mukîm
Kullarun itmeye mi davete bîm

1148 Sana malûm olıcak yâ Mevlâ
Yâ ne lâzım idevüz sît (u) sadâ

1149 Eyledün çün gilümüz âb-sirişt
Masiyetle yüzümüz eyleme zişt

1150 Râzıyuz her ne ise emr-i şerîf
Tek hemân âşık ola cân-ı zaîf

1151 Geşt idersen nola feryâd-künân
Âkıl olan ola mı hîç handân

1152 Çerhi pür kılsa revâ dûd-ı kebûd
Lâ-cerem âteşe lâzımdur dûd

1153 Nâr-ı ışkun ki ola dilde nihân
Felege irse yiridür bu duhân

1154 Eşk deryâsı nola eylese cûş
Kanı bir bahr müdâm ola hamûş

1155 Çeşmümüz oldı iki kâse-i hûn
Sıgmaga çâre mi vardur Ceyhûn

1156 Hîç bir yirde turur mı seyl-âb
Sahn-ı âlemde meger ola serâb

1157 Âşıkun her yiri mazûr gerek
Ne günâh eylese magfûr gerek

1158 İzzetün hakkı içün yâ Rahmân
Işka dûr olmayalum hîç bir ân

1159 Gerçi kim ışk ile ârâsteyüz
Mâ-verâsında bu dem hâsteyüz

1160 İbtidâsını saâdet bilürüz
İntihâsını siyâdet bilürüz

1161 Bâis-i devlet-i kevneyn oldur
Mûcib-i izzet-i dâreyn oldur

(Makâletü'l-hâmisetü)

1162 İhtiyâr ile mahabbet olmaz
Işka Eyyûb gibi niyyet olmaz

1163 Işk bir şîr-i jiyân-ı gazabân
Geçe mi gerden-i zencîre ıyân

1164 Sayd-yâb olsa neheng-i deryâ
Varamaz yanına kimse katâ

1165 Bebr kim ebr ile ceng ide müdâm (?)
Yanına varmaga sıgmaz akdâm

1166 İhtiyâr ile girilmez nâra
İtimâd eyle bana bî-çâre

1167 İhtiyâr ile olaydı bu şürûr
Hîç ber-dâr ola mıydı Mansûr

1168 İhtiyâr ile olaydı bu belâ
Pîr-i Kenân ola mıydı amâ

1169 İhtiyâr ile ola ışk mukîm
Tâcını terk ide mi İbrâhîm

1170 İhtiyâr ile olaydı Husrev
Devletin komaz idi gayra girev

1171 Işk hâlinde zarûret vardur
Ne bidâyet ne ferâgat vardur

1172 Bend ider gerden-i teslîmleri
Zabt ider memleket-i cân u seri

1173 Hele ben şöylece kıldum izân
Işk zımnında zarûret pinhân

1174 Gâh olur tekye-i ışka ammâ
İhtiyâr ile girür bir şeydâ

1175 İşidür anı ki bir şehr-âşûb
Hüsn ile eyler imiş cezb-i kulûb

1176 Hûblarda (ki) nazîri yog imiş
Şâh imiş kulları gâyet çog imiş

1177 Kime arz eylese bir kerre cemâl
Işk ile olur imiş mâl-â-mâl

1178 Görmege kasd iderse kim anı
Bi'z-zarûrî virür ana cânı

1179 Bu tarîk ile zarûret yokdur
Nükte fehm eyle nezâket yokdur

1180 Hâsılı bir kurı gavgâdur bu
Bilene özge temâşâdur bu

1181 Işk elbetde zarûretle olur
Sanmasunlar anı niyyetle olur

1182 Bir güzel vasfın işitse zîrâ
Bi'z-zarûrî dili meyl eyler ana

1183 İhtiyâr ile degüldür bu sülûk
Nitekim cünbiş-i huddâm-ı mülûk

1184 İhtiyâr ile olurmışsa bu hâl
Seyre olınmaz idi isticâl

1185 Şâhid-i ışka nikâb olmaz imiş
Âşık-ı sâdıka h*â*b olmaz imiş

1186 Sana bu kıssa yiter fehm eyle
Işk nermiyyetini nerm eyle (?)

1187 Yûsuf'ı bilmez iken bir duhter
Semine irmemiş iken o haber

1188 Hâbda görmek ile cânânı
Oldı fi'l-hâl anun hayrânı

1189 Işk ile vâlih ü hayrân oldı
Âkıbet ana Züleyhâ oldı

1190 Göre Mecnûn dinen şeydâyı
Bir nazar görmek ile Leylâ'yı

1191 Âh idüp oldı hemân(-dem) âşık
Âkıbet oldı o fende fâ'ik

1192 Deşt-peymâ-yı beyâbân oldı
Cümle vahşîlere yârân oldı

1193 Işk ile gün gibi şöhret buldı
Gitdügince dahı kuvvet buldı

1194 Hâl-i Ferhâd'a ne dirsin yârâ
Gördi Şîrîn'i gezerken tenhâ

1195 Ana fi'l-hâl mahabbet itdi
Milket-i aklını gâret itdi

1196 Meskenin eyledi deşt (ü) kûhsâr
Rûz (u) şeb kılmagıçün nâle vü zâr

1197 Tîşe-i ışka yir itdi dûşın
Çâk çâk itdi ten-i medhûşın

1198 Tokunur diyü semend-i yâre
Her taşı eyler idi sad-pâre

1199 Lîk aklında kusûrı var imiş
Dil ü cânında nüşûrı var imiş

1200 Hîç buna âkıl ider mi âheng
Az iken dahı ziyâde ola seng

1201 Garazı yâra cefâ itmek imiş
Pây-ı esbine belâ itmek imiş

1202 Evvelâ niye varur kuhsâra
Dûr olur mı kişi kûy-ı yâre

1203 Garaz(ı) seng-şikest olmakdan
Şöylece hâtır itdüm hele ben

1204 Tokunup bâis ola her pâre
Bûse-i pây-ı semend-i yâre

1205 Mâ-hasal ışk aceb sevdâdur
Çerhden mertebesi alâdur

1206 İremez ana kemend-i muhtâr
Bend ider gerdeni ammâ nâ-çâr

1207 Neye ugradugını bilmezsin
Gözlerün yaşını hîç silmezsin

1208 Merdüm-i çeşmüni korsın kanda
Bilemezsin özün ammâ kanda

1209 Gözüne görine bu kevn (ü) mekân
Nâ-gehân ger ola gark-ı tûfân

1210 Akıdup göz yaşını âb gibi
Çerhe koyar seni tolab gibi

1211 Hırfet-i aklunı ber-bâd eyler
Kût-ı ışkı dilüne zâd eyler

1212 Ya İlâhî kulunı şâd eyle
Işk hâletine mutâd eyle

1213 Zerreveş raks-künân eyle bizi
Işk ile mihr-i nihân eyle bizi

1214 İzzetün hakkıçün olsun yâ Rab
Eylerem ışkı dil ü câna taleb

1215 Cânumı ışka enîs eyle benüm
Gönlümi anda re'îs eyle benüm

(Hikâyet)

1216 Dür-i deryâ-yı atâ kân-ı kerem
Zıll-ı Hak yani Birâhîm Edhem

1217 Belh iklîmine sultân idi ol
Sâhib-i şevket (ü) unvân idi ol

1218 Altun üsküfler ile nice gulâm
Her biri mâh gibi bedr-i tamâm

1219 Atı önince olurdı pûyân
Hâsılı şâh idi sâhib-dîvân

1220 Nısf-ı leyl içre meger İbrâhîm
H*â*ba varmışdı sarâyında mukîm

1221 Bâm-ı kasrında hemân-dem nâ-gâh
Tek ü pû zâhir olup itdi nigâh

1222 Gördi bir şahs yürür heybetle
Hayli dehşetle katı süratle

1223 Didiler hey ne durur maksûdun
Ne ararsın ne durur mefkûdun

1224 Didi ol şahs eyâ ehl-i sürûr
Katı bîhûde degüldür bu mürûr

1225 Üştürüm gitdi şütürbânum ben
Bu mahalde ana çûbânum ben

1226 Didi aklun kanı hey dîvâne
Yir midür üştüre sakf-ı hâne

1227 Hîç bâm üzre çıkar mı nâka
Cehlüni bildürelüm âfâka

1228 Didi ol şahsa baîd anlama sen
Ki ola nâkaya bâm üsti vatan

1229 Hazret-i Hakk'ı dilerken zîrâ
Bisterün niçün idersin dîbâ

1230 Gâ'ib oldı diyicek bu haberi
Yandı ışk odına şâhun cigeri

1231 H*â*bnâk olmadı olınca sabâh
Gussa virdi ana bu rây-ı salâh

1232 Çünki hurşîd-i felek oldı ıyân
Ol dahı tahtına oturdı hemân

1233 O belâyı anup eyler iken âh
Bir kişi içerü girdi nâ-gâh

1234 Hep katârını tamâm eylemiş ol
Bî-hatar kabz-ı zimâm eylemiş ol

1235 Olmadı menine hergiz çâre
Bakmadı hîç der ü dîvâre

1236 Didi ol şahsa yine İbrâhîm
Ne dilersin niçün itmezsin bîm

1237 Ol kişi didi ribât ancak bu
Ko nedem zerrece çekmem kaygu

1238 Didi hışm ile ana İbrâhîm
Kim evvel ola serâyumda mukîm

1239 Didi İbrâhîm'e senden evvel
Söyle şâhâ kimün idi bu mahal

1240 Didi memlûki imiş vâlidümün
Haddi yok gâyet(i) yok şâhidümün

1241 Didi andan dahı evvel bu sarây
Yâ kimün mülki imiş soyla ya say

1242 Diyicek kıldı hemân-dem gaybet
İrdi İbrâhîm'e andan dehşet

1243 Anladı bildi cihân ahvâlin
Hâtıra aldı hemân icmâlin

1244 Tâcını tahtını terk itdi hemân
Oldı deryâ gibi bir yana revân

1245 İhtiyâr ile degüldür ki bu hâl
Gözine girmeye câh ile celâl

1246 Bu ferâgatde zarûret vardur
Anlayan âşıka hikmet vardur

1247 Âkıbet ışk-ı Hudâ oldı bu hâl
Nice öykünsün ana câh (u) celâl

1248 İrmedin saltanat-ı dehre fenâ
Âkıl oldur evvel irüre fenâ

1249 Gördi kim âhir-i devlet letdür
Terkini urdı garaz uzletdür

1250 Çog olur saltanatun gavgâsı
Âdem'e gussa virür ferdâsı

1251 Ber-devâm olsa serîr-i izzet
İrmese şâhına hergiz illet

1252 İmdi bu kıssadan oldı malûm
İhtiyâr ile degüldür bu hücûm

1253 Işk ile halk-ı cihân muztardur
Nükte fehm eyle acâ'ib yerdür

1254 Yâ İlâhî bana tîmâr eyle
Zahmet-i ışka sezâvâr eyle

1255 Merhamet eyle bu Âlî kulına
Göz yaşı gibi inen çalma yire

1256 Yüce kıl âh-ı seher-hîz gibi
Düşmesün zerre-i nâ-çîz gibi

1257 Işk ile bî-ser ü sâmân olsun
Işk ile çâk-i girîbân olsun

(Münâcât)

1258 Meded ey Hâlik-i âfâk meded
Meded ey râhim-i uşşâk meded

1259 Dil-i bî-çâre devâ sendendür
Haste-i ışka şifâ sendendür

1260 Işk ile bî-ser ü pâ eyle bizi
Başdan ayaga safâ eyle bizi

1261 Bülbül idüp o gül-i handâna
Bûy-ı ışk ire meşâmm-ı câna

1262 Rûz (u) şeb sununı seyrân idelüm
Kendümüz vâlih ü hayrân idelüm

1263 Pây-mâl olmayalum cüra-sıfat
Virelüm ehl-i dile keyfiyyet

1264 Gül gibi gâh perîşân olalum
Gâh bülbül gibi nâlân olalum

1265 Çünki geldük bu fenâ dünyâya
Işk ile azm idelüm ukbâya

1266 Yûsufâsâ göricek bir hûbı
Olalum âşık olup Yakûb'ı

1267 Ne revâdur ki simât-ı takdîr
Çekile olmayavuz andan sîr

1268 Gûne gûne yiyelüm nimetüni
Cân u dilden idelüm hidmetüni

1269 Meylümüz var ise gâret idelüm
Mâl-i dünyâya adâvet idelüm

1270 Mâ-sivâ nakşın idüp hakk (ü) terâş
Sûret-i ışka olalum nakkâş

1271 Mihneti şekl-i mahabbet görelüm
Zilleti mûris-i lezzet görelüm

1272 Işk ile şîfte-ahvâl olalum
Çagırup âleme dellâl olalum

1273 Devleti neyleyelüm ışk gerek
İzzeti neyleyeyüm ışk gerek

1274 Âkıle maksad-ı aksâ oldur
Kâmile matlab-ı alâ oldur

1275 Bizi bu kıssada ahyâr eyle
Dînümüz fâil-i muhtâr eyle

1276 Cûş idüp kulzüm-i ışk-ı cânân
Cümle gark-âb ola bu kevn ü mekân

1277 Biz dahı garka virüp fülk-i teni
Bulalum kar-ı yem-i dilde seni

(Makâletü's-sâdisetü)

1278 Âyet-i ışk olınmaz tefsîr
Girmeyince elüne dâmen-i pîr

1279 Çok durur menzil-i ışk içre tarîk
İrmeye kimse bulınmazsa refîk

1280 Bâgbân olmasa hâr u hâşâk
Gülşen-i dehri iderdi nâ-pâk

1281 Dür-feşân olmasa ebr-i nîsân
Hîç olur mıydı sadef gevherdân

1282 Sâye salmasa idi bâga gamâm
Ser-te-ser kalur idi mîvesi hâm

1283 Hergiz olmasa cihânda gavvâs
Kim bilürdi niçedür gevher-i hâs

1284 Yanmasa hânede şem-i pür-nûr
Mahv olur mıydı aceb ol deycûr

1285 Nûr-bahş olmasa hurşîd-i cihân
Reng (ü) bû olmaz idi gülde ıyân

1286 Tercemân olmasa güftâr-ı fasîh
Bilmeyen kimseye olmazdı sarîh

1287 Hâsılı sâlik olan şeydâlar
Olalar hidmet-i pîre çâker

1288 Her ne emr itse itâat ideler
Cümle kârında isâbet ideler

1289 Pîr didümse ne lâzım ola pîr
Hûb-rû olsa dahı emr-i yesîr

1290 Mîvedâr oldugı yok nahl-ı bülend
Atsa ger küngüre-i çerhe kemend

1291 Lezzet-i bâde bilinmezdi dilâ
Bezm-i âlemde dükense bernâ

1292 Mîve çok hâsıl ider tâze nihâl
Her biri lezzet ile mâl-â-mâl

1293 Cünbişi pîr ola şekli bernâ
Mucize olsa olur mı âyâ

1294 Pîr-i ham-geşte ne lâzım zâhid
Bu hevâ itdi dimâgun fâsid

1295 Dime kim olmadı şâyeste-i taht
Ne kadar tâze nihâl olsa dıraht

1296 Işk şâhına ne lâzım evreng
Rûz (u) şeb kılmadı bir yirde direng

1297 Dime kim her niçe çok yitse şarâb
Her kim içerse olur mest-i harâb

1298 Neyler ol bâde(y)i erbâb-ı hurûş
Aklın alup ide mest-i medhûş

1299 Keşf-i râz eylemege ola sebeb
Bilmeye niçe imiş îş ü tarab

1300 Bâg-ı âlemde garaz ey tâlib
Mîvedür nahl degüldür gâlib

1301 Mîvedâr olmasa bir nahl-ı semer
Bâgbânı anı elbetde keser

1302 Âşıkun mürşidi mahbûb gerek
Hüsn ile hulk ile mergûb gerek

1303 Yüzine bir nazar itse nâ-gâh
Zevk-i şâdîden olam âleme şâh

1304 Bâde-i cennet ü nûr-ı Ahmed
Sünbül-i huld u gülistân-ı Ehad

1305 Gonçe-i bâgçe-i fazl u kemâl
Nergis-i hufte vü enhâr-ı zülâl

1306 Serv-i bâlâ vü dıraht-ı tûbâ
Yâsemen-şekl ü karanfül-sîmâ

1307 Bir nazarda ola cümle seyrân
Bülbülâsâ gezesin nara-zenân

1308 Her biri mürşid-i sâhib-esrâr
Şîve vü nâz kıla leyl ü nehâr

1309 Erbaîn emr ide gâhî hamsîn
Fürkatinden idesin âh u enîn

1310 Oluban cânun ile hem-halvet
Ki müyesser ola h*â*n-ı vuslat

1311 Sâlik-i ışka ne lâzımdur şâl
Soyınur nahl-i hazân-dîde misâl

1312 Cism-i pür-dâgı ana hilatdür
Rahneler ceyb-i refâhiyyetdür

1313 Setr-i ayb içün olursa câme
Yâ ne lâzım bu dil-i nâ-kâma

1314 Post-pûş olmasa müşk-i âhû
Kim bilürdi ne tarâvetdür bû

1315 Olmasa çâk-i girîbân gonca
Gelmeye bâg-ı cihânda gunca

1316 Sadefe girmese dürr-i şehvâr
Süfte-dil olmaz idi leyl ü nehâr

1317 Servler olmadugiçün uryân
Muttasıl ser-zeniş eyler murgân

1318 Hırka-pûş olmasa bâg içre dıraht
Hîç ana el suna mı merdüm-i saht

1319 Lâzım olmasa güzer hilatden
Mâni olmazdı Mesîh'e sûzen

1320 Cânuna başuna kıymazsan eger
Başunı destüne al eyle güzer

1321 Ola pâyün ki bu resme pergel
İtme güstâhlık(ı) basma mahfel

1322 Kılmadın cismüni gark-âb-ı vücûd
Ne salât u ne rükû u ne sücûd

1323 Olmasan haşr güninde uryân
Elüne girmez idi dâmen-i cân

1324 Cân atup nâvek-i ışka peyvest
Siper-i ârı kosun dest-i şikest

1325 Hak budur râh-ı mahabbet ola neng
Pâyuna urma anunla bir seng

1326 Reh-i ışk içre kalur pâ-der-gil
Reh-ber ü tûşesüz olsa râhil

1327 Gird-bâd olmasa âşıkdaki gerd
Olmaya vâsıl-ı cevlângeh-i merd

1328 Merdlikle yüze gelmez tedbîr
Câygâh olmayıcak sohbet-i pîr

1329 Hîç sâkin ola mı bir seyl-âb
Bahre yüz sürmese mânend-i türâb

1330 Dem-i pîr olmasa eyvân-ı fesâd
Olmaga çâre mi vardur ber-bâd

1331 Pend-i pîr olmasa bennâ-yı vücûd
Sala mı ışk binâsına amûd

1332 Pend-i pîr olmasa esbâb-ı gurûr
Cism-i âşıkdan olur mı mestûr

1333 Pend-i pîr olmasa ger âteş-i tîz
Dil-i saht olmaya gûyâ erzîz

1334 Pend-i pîr olmasa bîgâne-nevâz
Ola mı ışk ile âşık dem-sâz

1335 Pend-i pîr olmasa çün mıknâtîs
Her has u hâr ola mı ışka enîs

1336 Pend-i pîr olmasa çevgân-ı fenâ
Ola mı gûy-ı ser ü cânı rübâ

1337 Pend-i pîr olmasa vâlih ü mest
Şîr-i ışk olmayısar kelle-şikest

1338 Hâsılı sâlik içün pîr gerek
Kâküli boynına zencîr gerek

1339 Pîr bir âyine-i sâfî-dil
Hall ider olsa gönülde müşkil

1340 İnkılâb üzre gerekmez ahbâb
Kar-ı deryâda hîç olur mı habâb

1341 İtidâl üzre olursa gerdân
Âsyâba hîç ire mi ziyân

1342 Zabtsuz eylese devrinde şitâb
Yanar elbetde olur küllî harâb

1343 Zâbiti ehl-i dilün mürşiddür
Uymasunlar gönüle müfsiddür

1344 Çeşmüni kılma bu yolda ahvel
Pîrüni görmege say it evvel

1345 Pertev-i nûr-ı ruhı bâtın-ı pîr
Cânuna gör nice eyler tesîr

1346 Eyleyen cânunı Yezdân-perest
Cura-i pîrden itmişdür mest

1347 Her sözin gûş-ı dile kıl mengûş
Ol ne söylerse sadef gibi hamûş

1348 Çün mürîdün ola dîbâcesi mîm
Her şikâfı ne revâ olmaya mîm

1349 Mîm kim oldı külâh-ı mahbûb
Agız açsa nola her şehr-âşûb

1350 Mîm kim oldı mahabbetde ıyân
Mihnet ehlinde nola olsa nihân

1351 Pîr olmasa kalurdı mücmel
Hîç olur mıydı bu müşkiller hal

(Hikâyet)

1352 Râfi-i râyet-i cünd-i sulehâ
Vâkıf-ı sırr-ı gürûh-ı nukebâ

1353 Tutuk-ârâ-yı arûsân-ı kibâr
Gâje-i ârız-ı çerh-i devvâr

1354 Nâsıh-ı encümen-i muhteremân
Şem-i pür-nûr-ı debistân-ı cihân

1355 Hâdim-i şer-i şerîf-i Ahmed
Merd-i cârû-keş-i eyvân-ı Ahad

1356 Evliyâ mahfilinün serdârı
Tekye-i marifetün mimârı

1357 Mürşid-i bezm-i diyâr-ı Bistâm
(Bâ-husûs ol) gül-i gülzâr-ı enâm

1358 Halvetinde otururken pinhân
İçerü girdi hemân bir ruhbân

1359 Göricek anı hemân itdi gazab
Didi kimsin ne durur sana taleb

1360 Ne yiründür bu senün hey kâfir
Marifet-hânede neyler fâcir

1361 Didi râhib nazarun eyleme kem
Bâyezîd-i gül-i Bistâm benem

1362 Hiddete geldi hemân ol dânâ
Didi ey râhib-i zulmet-peymâ

1363 Girüben hânemi rüsvâ kılasın
Bâyezîd'üm diyü davâ kılasın

1364 Kasem idüp ele aldı hançer
Yani kim eyleye ol şahsa zarar

1365 Hançeri eyleyicek der-gerdân
Kendi boynında görür anı ıyân

1366 Bıragup hançeri medhûş oldı
Bâde-i hüzn ile ser-hoş oldı

1367 Başına geldügi dem aklı tamâm
Ey didi pâdişeh-i zü'l-enâm

1368 Bunca demdür ki ibâdet iderem
Tapuna cân ile hıdmet iderem

1369 Kâmetüm derdün ile dâl oldı
Cân u ser yoluna pâ-mâl oldı

1370 Ne hayâl ola bu kim râhib olam
Zararı kendüm içün kâsib olam

1371 Kendi etvârumı fark eylemeyem
Cân(ı) dil bahrına gark eylemeyem

1372 Eyle bu sırrı Hudâyâ izhâr
Olayın bârî yine hancerdâr

1373 Bilmedi anı ol ehl-i insâf
Her kimün kim ola âyînesi sâf

1374 Herkesün sûretine mazhar olur
Bâreka'llâh ne zîbâ yir olur

1375 Bâis oldur ki gürûh-ı cühelâ
Gördügi şahsı ider istihzâ

1376 Haberi yok ki ider kendini zem
Şekl-i murdârı olur mûcib-i gam

1377 Bâyezîd eyledi çün Hakk'a niyâz
Semine irdi hemân bu âvâz

1378 Cafer-i Sâdık'a var Bagdâd'a
Bâg-ı dâd içre otur âzâde

1379 Terbiyet itsün ol üstâd sana
Himmet itsün niçe evrâd sana

1380 Seni bu hâdiseden ide halâs
Olasın bahr-ı vücûda gavvâs

1381 Gûş idince bu nidâyı ol pîr
Azm-i râh itmegi kıldı tedbîr

1382 İştirâ itdi hemân bir merkeb
Har-ı Îsâ gibi çâpük-meşreb

1383 Cünbişi Düldül idi şekl(i) Burak
Menzil(i) hargeh-i râh-ı âfâk

1384 Göge çıksaydı irişdükçe bahâr
Har-ı Îsâ'da komazdı reftâr

1385 İhtiyâcı yog idi pâl-düme
Pest ü vâlâ bir olur idi süme

1386 Elifî gibi yürürdi togru
Bâg-ı âlemde yimezdi kaygu

1387 Azm-i râh eyledi bî-havf-ı tarîk
Didi *Allâhu veliyyü't-tevfîk*

1388 Hidmet-i Cafer içün ol şeh-bâz
Nâka-i Hakk ile itdi pervâz

1389 Dir idi râhibi andukça azîm
Rabbenâ inne lenâ ente rahîm

1390 İrdi çün menzil-i maksûda sabûr
Sûr-ı şehri gezer iken mesrûr

1391 Gördi bir gûşede bir niçe püser
Ceyb-i bâzîçeye çekmişler ser

1392 Bî-haber sandı püserler Bistâm
Gelicek virmedi anlara selâm

1393 Bunı fikr eyledi ol ehl-i kemâl
Almayup her birine ola vebâl

1394 Kaldurup başını bir tıfl-ı sagîr
İlminün gâyeti yok aklı kesîr

1395 Didi ey mürşid-i Bistâm-güzâr
Bâyezîd'e düşe mi istikbâr

1396 Ne içün virmeyesin şimdi selâm
Hâşe li'llâh olasın halka enâm

1397 Ehl-i İslâm olana bu hâlet
Lâ-cerem oldı delîl-i minnet

1398 Bâyezîd'e irişince bu hitâb
Bahr iken dür gibi oldı nâ-yâb

1399 Puhteyüm dirdi velî hâm imiş ol
Matlabında dahı nâ-kâm imiş ol

1400 Anladı gördügi şahsı hâlî
Sandı tafsîlün ola icmâli

1401 Haberi yok ki kamu gevher imiş
Ayagı tozları tâc-ı ser imiş

1402 Her biri ârif-i esrâr-ı İlâh
Âyet-i *kâle selâm* anlara râh

1403 Sînesi her birinün genc-i nihân
Levh-i hâtırları nakş-ı Kur'ân

1404 Aklını başına dirdi ol pîr
Bunlarun gördi şekli sagîr

1405 Didi ol tıfla eyâ hurde-şinâs
Görmedüm sana bedel beyne'n-nâs

1406 Virmedüm anun içün sana selâm
Seni hıfz idi bana bunda merâm

1407 Yani bâzîçeye meşgûl idünüz
Reddini kılmada meksûl idünüz

1408 Didi ol tıfl ne hâletdür bu
Ne hamâkat ne cehâletdür bu

1409 Gayr içün kendüni âsim idesin
Bir alay tıfla terahhum idesin

1410 Hele boynundan ırılsaydı günâh
Olmayayduk umarum kim güm-râh

1411 Gördi kim anları pîr-i Bistâm
Zâhiren tıfl velî şeyh-i enâm

1412 Her biri gevher-i kân-ı manâ
Dür-i şehvâr-ı bihâr-ı fehvâ

1413 Bâ-husûs ol gül-i gülzâr-ı sünen
Mülzim-i pîr-i zemen tıfl-ı hasen

1414 Bâyezîd anda inüp merkebden
Mâ'ilüm didi bu bâzîçeye ben

1415 Oldı ol tıfl hemân-dem gûyâ
Didi ey pîr nedür bu sevdâ

1416 Pîr ile hîç bir olur mı etfâl
K'ola bâzîçeye böyle meyyâl

1417 Sen bizüm oynumuza irmezsin
Hak budur aramuza girmezsin

1418 Bâyezîd ana didi ey ferzend
Oluram her ne ki dirsen hûrsend

1419 Didi imdi nazarun eyleme keç
Oynaruz bunlarun ile gizlenç

1420 Kâ'il isen ana ey pîr-i cihân
Yüri gizlen olalum biz cûyân

1421 Her biri yumdı gözin nergisvâr
Bâyezîd itdi hemân anda firâr

1422 Berkveş tîz nihân oldı ıyân
Kar-ı hâk içre idüp tayy-ı mekân

1423 Görinince gözine gâv-ı zemîn
Mûy-ı dûşında nihân oldı hemîn

1424 Çün gözin açdı o tıfl-ı âkıl
Didi câyun bu mıdur hey gâfil

1425 Ben senün zâtunı alâ sandum
Matlabun arş-ı muallâ sandum

1426 Himmetün olmasa süflî ey yâr
Eylemezdün bu mahallerde karâr

1427 Seni hıfz eyleyimez gâv-ı zemîn
Çık yukaru berü gel ey miskîn

1428 Bâyezîd'e irişince bu makâl
Gussadan oldı dili mâl-â-mâl

1429 Cân atup hâk-i reh-i tıfla hemân
Ol dahı olmadı ana nigerân

1430 Kıldı ol tıfl-ı Mesîhâ-peyker
Bâyezîd'ün dili kasrında makar

1431 H*â*b-ı gafletden uyandı ol pîr
Göre tâ kandadur ol tıfl-ı sagîr

1432 Arş(ı) vü ferşi tolaşdı üç kez
Bulmadı ana velî yir hergiz

1433 Bî-huzûr oldı didi ey çâlâk
Zâhir ol eylemedin hâki helâk

1434 Gelicek tıfl yine hazretine
Bâyezîd'e didi bu hayret ne

1435 Olmadın şehr-i vücûdun cûyân
Ne gezersin acabâ ser-gerdân

1436 Anlamadun anı kim cümle cihân
Oldı ıklîm-i vücûdunda nihân

1437 Kendüni bilmez imişsin ey pîr
Yüri var başuna eyle tedbîr

1438 Olsa mir'ât gibi hoş-manzar
Ola âfâka vücûdun mazhar

1439 Hâsılı nâkıs imiş her kârun
Ne aceb fâsid olur efkârun

1440 İrdi çün semine bu resme itâb
Bâyezîd eyledi ol tıfla hitâb

1441 Didi bildür özüni kimsin sen
Ölürüm yohsa bu âlâm ile ben

1442 Ser-zeniş cân u dile kâr itdi
Dil-i mahzûnumı bîmâr itdi

1443 Gussasından ölürem va'llâhi
Bana keşf itmez isen bu râhı

1444 Didi ol tıfl ana benven Cafer
Eyledün vaslum içün bunca sefer

1445 Hânekâhına iletdi fi'l-hâl
Terbiyet eyledi ol nîk-hisâl

1446 Âkıbet mürşid-i Bistâm oldı
Halk-ı âlem ana huddâm oldı

1447 Olmasa hidmet-i pîre vâsıl
Işk fennin ide miydi hâsıl

1448 Yâ İlâhî dilerem Âlî-i zâr
Mürşide hidmet ide leyl ü nehâr

1449 Tâ vücûdından ola kendi habîr
Secdegâhı ola cevlângeh-i pîr

1450 Sanat-ı ışkunı tekmîl itsün
Hâlet-i ışkunı tahsîl itsün

1451 Olmasun hâne-i cismi ber-bâd
Işk fenninde olınca üstâd

(Münâcât)

1452 Ey nigârende-i nakş-ı eşbâh
Âferînende-(i) nûr-ı ervâh

1453 Kût-bahşende-i bezm-i melekût
Nimet-ârây-ı simât-ı ceberût

1454 Zât-ı pâkünden ider istimdâd
Zümre-i muhteremân-ı zühhâd

1455 Olmasa zât-ı şerîfün makrûn
Böyle gerdân ola mıydı gerdûn

1456 Dergehün maksim-i erzâk-ı ibâd
Sen virürsin dükeli âleme zâd

1457 Kalbümüz mihrün ile kıl pür-nûr
Kalmasun hâne-i dilde deycûr

1458 Konmasun hânemüzün sakfına bûm
Çıkmasun başumuza zâg-ı gumûm

1459 Oldı ışkun meselâ bir şeh-bâz
Kıl anunla dilümüz hem-pervâz

1460 Işksuz eyleme bir dem zinde
Zerre gibi olalum efkende

1461 Hidmet-i pîre sezâ eyle bizi
Gussadan bârî rehâ eyle bizi

1462 Yani kim mürşid-i Bistâm misâl
Olalum ışkun ile mâl-â-mâl

1463 Cân virüp ışkuna Mansûr gibi
Keşf-i râz itmeyelüm nûr gibi

1464 Her ne cevr eyler isen câna mahâl
Dimezüz *yüs'elü ammâ yefal*

1465 Gonceveş çâk-i girîbân olalum
Nice bülbül gibi nâlân olalum

1466 Bilelüm kendümüzi ser-tâ-pâ
Gice gündüz olalum mest-i likâ

1467 Basalum hânekah-ı ışka kadem
Bulalum anda vücûd ile adem

1468 İdelüm cümle dil ehline nidâ
Olalum tûtî gibi şekker-hâ

1469 Bezmümüz reşk-i elest eyleyelüm
Dimezüz himmeti pest eyleyelüm

1470 Şem-i ışka olalum pervâne
Cânı virüp diyelüm pervâ ne

1471 Pîrümüz her ne iderse talîm
İdelüm bâdiye-i dilde mukîm

(El-makâletü Sâbiatü)

1472 İremez menzile-peymâ-yı tarîk
Olmasa zâdı gam u gönli refîk

1473 Kanı bir ancılayın cây-ı mahûf
Reh-zeni hecr ola tîgı marûf

1474 Nâleler olmasa tabl-ı der-bend
Başunı nîzeye sancardı levend

1475 Elif ü dâg eger olmasa nişân
Menzile irmez idi râh-revân

1476 Kılsa herkes nola andan feryâd
Çog olur Kabe tarîkinde fesâd

1477 Gözün aç gitme o râha tenhâ
Yohsa maksûdun olur cümle hebâ

1478 Gönlüni virme miyân-ı yâre
Oldı ol bilde niçe sad-pâre

1479 Yalunuz gezmese hurşîd ü hilâl
İre miydi aceb anlara zevâl

1480 Tek ü tenhâ olıcak âb-ı hayât
Niçedür gördi miyân-ı zulümât

1481 Hâsılı yalunuz olsa sâlik
Şemveş her-dem olurmış hâlik

1482 Anladunsa niçedür havf-i tarîk
Hem-reh olsun sana bir yâr-ı sadîk

1483 Leb-i şîrînine râm ol her bâr
Dise Ferhâd gibi tagları yar

1484 Yârlık mahz-ı hakîkîdür bil
İhtiyâr eyleyimez her bî-dil

1485 Yârsuz oldugı içün Îsâ
Çerh-i çârümde olupdur ibkâ

1486 Dimesünler ki cihânda âşık
Işkveş bula mı yâr-ı sâdık

1487 Işk olınca kişi neyler yârı
Genc-i memhûre gerekmez mârı

1488 Kime kim yâr ola ışk-ı Mevlâ
Çâre yokdur kala bir dem tenhâ

1489 Çerh-i çârüm didügün bî-çâre
Oldı manzûr cemâl-i yâre

1490 Ben dirüm böyle diyen gâfildür
Işk fenninde katı câhildür

1491 Gerçi kim ışk-ı Hudâ gibi refîk
Bulamaz dünyede erbâb-ı tarîk

1492 Lîk bir vâsıta dahı lâzım
Ki ola hâlet-i ışka âlim

1493 Lâzım olmasa olur mıydı kenâr
Çâr yârine nebiyy-i muhtâr

1494 Hecr-i Şîrîn'e olur mıydı sabûr
Olmasa Husrev'e hem-dem Şâvûr

1495 Bulmasa idi Züleyhâ dâye
Yûsuf'a olmaz idi hem-sâye

1496 Arz-ı hâl itmek içün geh gâhî
Yâr olur çâkere dünyâ şâhı

1497 Arz-ı hâl ile idersin irşâd
Kayd-ı fürkatden olursun âzâd

1498 Lâzım olmasa bu irşâd sana
Bî-zebân eyler idi bâr-ı Hudâ

1499 Dilüni anun içün itdi kilîd
Genc-i ışkı idesin tâ ki bedîd

1500 Dişlerün oldı anunçün lü'lü'
Yiyesin nimet-i irşâdı kamu

1501 Dehenün oldı ise n'ola nihân
Lâyık oldur idesin ışkı ıyân

1502 Dilüni sakladugun besdür bes
Nâleler kıl yine mânend-i ceres

1503 Sözlerün dinlemege gûş gerek
Gûşvâr eylemege hûş gerek

1504 Anlamaz olmasa gûş-ı dânâ
Sadefi görmedi gayr-ı deryâ

1505 Yok durur hem-dem-i sâfî-meşreb
Bâg-ı âlemde meger âb-ı ineb

1506 Ne aceb âdeti vardur anun
Ehl-i hâli katı az yârânun

1507 Eylesen derd-i firâk ile nidâ
Kimse yokdur ki ide feyz-i nedâ

1508 Kûh-ı Kâf olsa eger başuna teng
Rahm idüp kimse dimez âmil-i seng

1509 Hısımumdur didügün hasmun olur
Kasd ider katlüne efsâne bulur

1510 Âhir-i devr-i zamândur yârâ
Azdur gâyet ile merd-i Hudâ

1511 Gördügün âdemi âdem sanma
Buldugun erkamı erkam sanma

1512 Eylesen cânunı yolında fidâ
Semm-i kâtil içürür bulsa sana

1513 Nahl-ı maksûduna irse sarsar
Dest-i cevr ile kamusı sarsar

1514 Seni hıfz ide sanursun ahbâb
Yigdür andan haberün yok ki kilâb

1515 Gösterürsen ana bir zerrece nân
İltiyâm ile gelür sana hemân

1516 Hakk-ı nân u nemeki yâd eyler
Sakınur kapunı feryâd eyler

1517 Nimetün yise bu nice insân
Yine ahvâlüne olmaz nigerân

1518 Azdur hâsılı yâr-ı sâdık
Cüst-cû ile bulursun âşık

1519 Yâr ile ışk dil eglencesidür
Yârsuz âlemün işkencesidür

1520 Gam yime diyü nasîhat eyler
Senden özge sana şefkat eyler

1521 Yârsuz âşık olursun ammâ
Hânmânun kül ider nâr-ı cefâ

(Hikâye)

1522 Şîr-i kühsâr neberd-i merdân
Vâkıf-ı (sırr-ı) Alî Şeyh Arslan

1523 Bebr-i gazbân idi yâ gürg-ı nerîn
Bîşeistân-ı mahabbetde kemîn

1524 Olmasa ger o gazâl (hem-)zânû
Işkdan müşg-sıfat çıkmaya bû

1525 Bir gün ol mihr-i sipihr-i sulehâ
Âlemi geşt iderken tenhâ

1526 Şehr-i Gîlân’a irişdi nâ-gâh
İtdi bir gûşesini menzilgâh

1527 Hâzır olmışdı yanınca üçler
Bile itmişler idi azm-i sefer

1528 Nâ-gehân şehre irişdi bu sadâ
Bundadur bunda güzîn-i sulehâ

1529 Şâh-ı Gilân’a irişdi çü haber
Bir vezîrine virüp bir kîse zer

1530 Didi bu şehre bir âdem gelmiş
Yani bir şeyh-i muazzam gelmiş

1531 Yüri var irgür ana altunı
Yâd kıl ana dil-i mahzûnı

1532 Ola kim hayr duâ ide bana
Çekmeyem âkıbetî cevr ü cefâ

1533 Oluram ben dahı ana vâsıl
Niyyetüm bildür ana ve’l-hâsıl

1534 Çünki düstûra irişdi bu hitâb
Azm-i râh itdi o fahr-ı ahbâb

1535 Hidmet-i şeyhe varup buldı vüsûl
Didi ey zübde-i erbâb-ı ukûl

1536 Şehr sultânı sana itdi selâm
Bir duâ istedi ey fahr-ı enâm

1537 Dahı gönderdi size bin altun
Kendü de gelse gerekdür eknûn

1538 Dilerüm davetüni itme dirîg
Ola tâ rûz-ı vegâ destine tîg

1539 Hazret-i şeyh idüp redd-i selâm
Didi ey hâdim-i sultân-ı be-nâm

1540 Birinün hıfzına kudret yokdur
Kanda kaldı ki bu altun çokdur

1541 Garaz(ı) hayr duâydıysa nola
Başum üzre ideyin Hakk'a senâ

1542 Lîk var şehrünüz içre el-ân
Bir velî kim o durur kutb-ı zaman

1543 Rûzgâr içre vücûdı nâdir
Yani kim Hazret-i Abdu'l-kâdir

1544 Azdur sinn velî aklı kesîr
Yok durur ancılayın şeyh-i kebîr

1545 Taht-ı sadrında hazâ'in bî-had
Eyle bu kîse(y)i ol servere red

1546 Niçe bunun gibi hemyân-ı girân
Genc-i kadrinde olur hıfz u nihân

1547 Çünki bu sözleri gûş itdi vezîr
Vardı sultânına kıldı takrîr

1548 İmtisâl itdi bu emre sultân
Vâsıl it didi bu hemyân(ı) hemân

1549 Her ne kim didi ise ol muhbir
Söyle bilsün anı Abdu'l-kâdir

1550 Meger ol demde o şeyh-i dânâ
İstedi eyleye gül-geşt-i fezâ

1551 Asdıkâsıyla girüp gülzâra
Yolı ugradı benefşezâra

1552 Oturup seyr-i bahâr eyler iken
Bir benefşe koparup bâgçeden

1553 Câygâh itdi ana baş üzre
Çerh-i mihre gibi ayyâş üzre

1554 Otururken o azîz-i dânâ
İçerü girdi vezîr itdi duâ

1555 Virdi altunı idüp hâli beyân
Her ne kim didi ise Şeyh Arslan

1556 Hoş görüp kîse(y)i Abdu'l-kâdir
Bagrına basdı sevindi vâfir

1557 Gördi bu hâli ahibbâsı ıyân
Nicesi anda rücû itdi hemân

1558 Evliyâda çog olur böyle hayâl
Anlanılmaz nicedür yine me'âl

1559 Bazılar oldugıçün ehl-i dürûg
Kalmadı gönli çerâgında fürûg

1560 Haberi yok ki bu bir hikmetdür
Zâhiren gerçi zere ragbetdür

1561 Semine çünki irişdi bu haber
Şeyh Arslan'a hemân itdi güzer

1562 Atı önince ahibbâ vâfir
Şeyhe irişdi çü Abdu'l-kâdir

1563 Rahşdan istedi kim ide nüzûl
Komadı inmege şeyh-i makûl

1564 Didi ey gevher-i kân-ı uzlet
Cânuma virdi kudûmun râhat

1565 Sen benüm zâde-i zî-şânumsun
Hak bilür derdüme dermânumsun

1566 Kutb-ı aktâb tapundur el-ân
Ne aceb sende ola meyl-i cihân

1567 Bir benefşe imiş ancak talebün
Anı terk eyle ki artar tarabun

1568 Kâşki dutmasa başunda makar
Olmasa dehre alâkan bu kadar

1569 Âferîn olsun ol âlî-nazara
Hîç kazâdur dimedi bu kadere

1570 Olsa âlemde murâdun bir çûb
Evliyâ içre olursın mayûb

1571 Mâ-sivâ terkini iden âşık
Zikr-i illâya olurmış lâyık

1572 Nola ferzend dise Şeyh Arslan
Sinni heftâd u nüh olmışdı ıyân

1573 Çihl idi sinn ile Abdu'l-kâdir
Kutb idi lîke o merd-i mâhir

1574 Pîr ü bernâya göre olmaz imiş
Her gedâ yolda güher bulmaz imiş

1575 Hâsılı pend idicek Şeyh Arslan
Ol benefşe (ki) baîd oldı hemân

1576 Yârlık eylemese ol râkî
Anda kalurdı benefşe bâkî

1577 Yâr her şahsa katı lâzım imiş
Ol gerek şâh gerek hâdim imiş

1578 Yârlık olmasa âyîn-i kadîm
Pend ider miydi ana şeyh-i azîm

1579 Işk ile başa çıkar mı dânâ
Bir benefşe ola hubb-ı dünyâ

1580 Besdür uşşâka benefşe sünbül
Dâg ile cism-i kebûdındaki gül

1581 Seyr-i gülzârı nider ışk ehli
Ârzû ide mi âkıl sehli

1582 Bana bu kıssa(y)ı itmişdi beyân
Hazret-i şeyh Hüseyn-i Bî-cân

1583 Her ne işitdüm ise sebt itdüm
Yani kim levh-i dile ketb itdüm

1584 Ehl-i irfân kulı kurbân kamu
Râdiya'llâhu teâlâ ve radû

1585 (Şöylece) çünki bilindi kıssa
Çok durur sana bilürsen hisse

1586 Yâr bulmaga hemân ahd eyle
Kârunı başa ilet cehd eyle

1587 Muttasıl âşık olan nâ'imdür
Nâsih ol demde katı lâzımdur

1588 Bir benefşeye olursan mâ'il
Hırmen-i ışkdan umma hâsıl

(Münâcât)

1589 Ey firûzende-i mısbâh-ı azîm
Âferînende-i yârân-ı kadîm

1590 Umaruz eyleye lutfun yârî
Sevk ide cân u dile bir yârı

1591 Hâdim-i pîr-i tarîkat ola ol
Vâsıl-ı bezm-i hakîkat ola ol

1592 Geçmeye nân u nemek hakkından
Bizüm içün çeke çok derd ü mihen

1593 Cânını başını kılmaya dirîg
Çekicek dest-i kazâ üstine tîg

1594 Geh nasîhatler ide gâhî pend
Dil-i dîvânemüze pend ura bend

1595 Mest-i evgâr olıcak rûz-ı firâk
Bize hîç olmaya bir lahza ırak

1596 Işk esrârın idersek izhâr
Ser-zeniş ide bize leyl ü nehâr

1597 Olsa bülbül gibi dil gûyende
İtmeye goncesi hergiz hande

1598 Pîrehen-sûz u girîbân-çâküz
Ehl-i şevkuz katı bî-idrâküz

1599 Elümüzden çıkuban dâmen-i âr
Keşf olur illere cümle esrâr

1600 Bize bir yâr gerek yâ Sübhân
Ola kim eylemeyeydük tugyân

1601 Her kelâmı ola nass-ı kâtı
Hâsılı ola fesâda mâni

1602 Işk der-bendini bî-havf (u) hatar
Geçelüm irmeye tâ câna zarar

1603 Dûr olmaya bize ser-menzil
İrişe sâhibine her mahmil

1604 Gerçi kim mahmilümüz bir nâ-çîz
Çok durur lîk anunçün ser-tîz

1605 Reh-revân olana bir dûd-ı gubâr
Müteayyin bu ki her-bâr ola bâr

1606 Korkaram lîke bu nefs-i hûnî
Telef ide bu dil-i mahzûnı

1607 Kim ki merdüm-küş ola leyl ü nehâr
Dâg-ı dil besdür ana bir dînâr

1608 Yârsuz kimse halâs olmaz imiş
Bunda bir menzil-i hâs olmaz imiş

(El-makâletü’s-sâminetü)

1609 Ne kadar eylese âşık feryâd
Işkı elbetde olur dahı ziyâd

1610 Âbnûs ola mı bir şâh-ı dıraht
Nice yıl suda yatup olmasa saht

1611 Hum-ı mey-hânede çok yatsa şarâb
Virür içenlere keyfiyyeti h*â*b

1612 Girye kıldukça olur ışkı füzûn
Nitekim cünbiş-i Nîl ü Ceyhûn

1613 Eylemez kendine lîkin te'sîr
Nâr-ı âhı idemez anı darîr

1614 Arak-âlûde ola bir rû-mâl
Ne kadar yansa irüşür mi zevâl

1615 Neft kim şem gibi yana dilâ
Anı söyündürebilmez deryâ

1616 Âşıkun gözleri olsa giryân
İzdiyâd üzre olur ışkı hemân

1617 Âb-rîz olsa şu keç kim ola az (?)
Muttasıl zâ'id olur (sûz u) güdâz

1618 Âb kim nâr göre bir sâat
Galeyân ile irüşür kesret

1619 Yârı gördükçe mahabbet artar
Eksilür aklı melâlet artar

1620 Mürtefi olmasa mihr-i rahşân
Görmeye tâb u harâret bustân

1621 Kâmet ü kâkül anup itse güdâz
Işkı elbetde olur tûl u dırâz

1622 Dehen-i yârı ki yâd ide gedâ
Reh-ı ışk içre olur nâ-peydâ

1623 Bûse-i lal-i lebin eylese yâd
Eşk-i hûnîni virür lale kesâd

1624 Zülfine el karayın dirse ıyân
Ola sünbül gibi hâke yeksân

1625 Virse çeşmân-ı gazâlâneye dil
Ola vahşîler ile hem-menzil

1626 Gelicek hâtırına çâh-ı zekan
İde Yûsuf gibi zindân(ı) vatan

1627 Ruh-ı gül-gûnını ansa nâ-gâh
İde bülbül gibi sad nâle vü âh

1628 Hatt-ı ruhsârın anup itse enîn
Kara yazusın ide başda mekîn

1629 Yârı bir kez ki ide arz-ı cemâl
Âşıkun boynınadur bunca vebâl

1630 Dem-be-dem ışkı ziyâd olsa ne var
Levh-i hâtırda durur ol dîzâr

1631 Hâlet-i ışk eger âsân olsa
Muttasıl sâhibi handân olsa

1632 Her kişi âşık olurdı ey dil
Vuslat-ı yârı iderdi hâsıl

1633 Gâh olur yâdına gelse vuslat
Bulamaz kendini alur dehşet

1634 Fikr ider anı ki ol bî-çâre
İre mi bezm-i visâl-i yâre

1635 Andelîb oldugı yok beççe-i zâg
İre mi lücce-i bahre ırmag

1636 Ölmedin cennete girmez insân
Mümkin olmaz ana vasl-ı cânân

1637 Gâh olur hâtır olur bezm-i firâk
İrişür âhı Horâsân (u) Irâk

1638 Kâr ider cânına anun bu belâ
Rûz (u) şeb derdi olur dâ’ u belâ

1639 Zulmet-i şebde kalur rûz ister
Kor hazân vaktini nev-rûz ister

1640 Nice bir ola mekân-ı nîrân
Görmek ister nicedür bâg-ı cinân

1641 Bu kasâvet ile feryâd eyler
Bâr u büngâhını ber-bâd eyler

1642 Yitürür aklını kalur medhûş
Bakmaya pâyine yüz sürse sürûş

1643 Arturur ışkı bu sevdâ gâlib
Lâ-cerem hâl olur ana tâlib

1644 Işk dergâlesini lâle misâl
Kanlu yaş ile ider mâl-â-mâl

1645 Eyleyüp günbed-i gerdûna kıyâs
Çün salar ışk binâsına esâs

1646 Haberi yok ki ana rûh gerek
Sabr-ı Eyyûb u dem-i Nûh gerek

1647 Ömr ise eylemez ol vakte vefâ
Çekdügi zahmet olur cümle hebâ

1648 Şâhid-i ışka olurken me'nûs
Eyler âhir yine senden me'yûs

1649 Meskenün cennet iken nâr eyler
Sidreden cânunı bî-zâr eyler

1650 Bundan özge ola mı hîç noksân
Ki muhâsib ide dâ'im nisyân

1651 Zahmeti ola hebâ'-i mensûr
Yine âgâz ide âhir mecbûr

1652 Ne belâdur soyına bir gavvâs
Eline girmek içün gevher-i hâs

1653 Karına iremeye deryânun
Yüzini görmeye gevherdânun

1654 Kalmaya peşşe kadarca kuvvet
Yine lâzım gele kasd-ı avdet

1655 Cân atup bahre çeke bunca cefâ
Cümle bîhûde ola bu sevdâ

1656 Ölmege kâ'il olur ey âkıl
Olmaya tek bu belâ bî-hâsıl

1657 Mâ-hasal ışka nihâyet yokdur
Âşıkun matlabı gâyet çokdur

1658 Ömr-i âşık ne kadar olsa dırâz
İtdügi hırsa göre azdan az

1659 Hızrveş muttasıl olsa zinde
İremez matlabına kermende

1660 Ömr-i Nûh âşık olana meselâ
Ân-ı vâhidce degüldür katâ

1661 Madenün gâyeti olmaz âşık
Her ne denlü çalışursan lâyık

1662 Bî-nihâyet ola âşıkda recâ
Dâ'imâ ışkı ziyâd olsa nola

(Hikâye)

1663 Necm-i rahşân-ı burûc-ı uzmâ
Yani kim mürşide-i bezm-i nisâ

1664 Zübde-i sâlike-i râh-ı Hudâ
Mefhar-ı hayl-i havâtûn-i hüdâ

1665 Hazret-i Râbia-ı Adviyye
Cân ile bir gün iderdi girye

1666 Eşk-i hummından o gül ve'l-hâsıl
Niçe dem kalur idi pâ-der-gil

1667 Didiler ana niçün aglarsın
Cânunı ışk odına taglarsın

1668 Ne çekersin bu kadar hüzn ü taab
Lâyık oldur idesin îş u tarab

1669 Olasın cânib-i Hak'da makbûl
Sana bu girye degüldür makûl

1670 Aklunı başuna dir itme figân
Seni me'nûs idinüpdür Yezdân

1671 Didi ol şahsa hemân ol hâtûn
Akıdursam nola yaş yirine hûn

1672 Âşıkun giryesi dinmez katâ
Gavtadan hîç kesilür mi deryâ

1673 Bundan özge ola mı âşıka bîm
Diye maşûkı ana rûz-ı azîm

1674 Yüri var bana gerekmezsin sen
Yok yire çekme bu dem derd ü mihen

1675 Cürm ü isyânuna gâyet yokdur
Mû-be-mû olsa saçundan çokdur

1676 Bu durur giryeme bâis her ân
Ola mı buncılayın bîm-i girân

1677 Sad-hezâr âferîn ol hâtûna
Dâ'imâ nâzır ola mâ-dûna

1678 Vuslat içre çeke fürkat gamını
Bir göre gussa ala âlemini

1679 Atmasunlar ana tan ile hadeng
Gelecek yagmura tutdı kepeneg

1680 Dûr olup gâh kişi vuslatdan
Ne belâdur ki çıkar fürkatden

1681 Cân virür rikkat-i yâre ammâ
Eline girmege hergiz katâ

1682 Nazar it âkıl isen âkıbete
Tâ bekâ buldurasın saltanata

1683 Hâlet-i ışka olaydı pâyân
Bîm içün Râbi'a kılmazdı figân

1684 Aklunı başuna dir ey Âlî
Menzil-i ışkda kalma hâlî

1685 Vasla irdüm diyü olma magrûr
Yakmasun cân u tenün nâr-ı şürûr

1686 Hecri her dem idegör dilde mukîm
Hîç ferâmûş ola mı yâr-ı kadîm

1687 Işk ile tâ bulasın ömr-i medîd
İzzet ü saltanatun ola mezîd

(Münâcât)

1688 Meded ey kâ’il-i Kur’ân-ı mecîd
Meded ey münahid-i vad u vaîd

1689 Ne aceb lutfuna tayansak eger
Dil-i âşıkda kanâat neyler

1690 Bezm-i sununda hazâ’in çokdur
Arada hîç tehîsi yokdur

1691 Her biri lutfun ile mâl-â-mâl
Her biri maksim-i erzâk-ı ricâl

1692 Eylesen cümle usâta inâm
Naks gelmez yine her biri tamâm

1693 Ehl-i isyâna yiterdi tûşe
Hırmen-i lutfun içün bir hûşe

1694 Alsa bir katreyi mihr-i rahşân
İre mi kar-ı bihâra noksân

1695 Bâgdan gitmek ile bir gül-i ter
Gele mi revnak-ı gülzâra zarar

1696 Gencden alsa biri bir altun
Ol sebebden ide mi kadrini dûn

1697 Kesb ile olmadı bu genc ü defîn
Eylesen halka atâ nola hemîn

1698 Eksilür mi ne çıkar yanundan
Bî-dirîg eylesen ihsânundan

1699 Hidmet-i ışka sezâvâr itsen
Cümlemüz vâkıf-ı esrâr itsen

1700 Ölmedin şükri edâ eyleyelüm
Nimet-i h*â*n-ı mahabbet yiyelüm

1701 Ne revâdur bu ki efyûn-ı belâ
Kaddümüz eyleye her bâr dü-tâ

1702 Câm-ı ışkunla bizi mest eyle
Sâyeveş menzilümüz pest eyle

1703 Atlas-ı dehr ola bir köhne pelâs
Almazuz ışkunı vir câna libâs

1704 Nice bir ekl ola kurs-ı gendüm
H*â*n-ı ışkunla pür eyle kendüm

1705 İzdiyâd üzre olup leyl (ü) nehâr
Olmayalum meh-i nev gibi nizâr

1706 Gam-ı hecrün yiyelüm vuslatda
Vuslatı anmayalum fürkatde

1707 Kılalum evc-i kerâmâta urûc
Künc-i gamdan idelüm yanî hurûc

(El-makâletü't-tâsiatü)

1708 Âşıkun hâlini bilür cânân
Şâd u handân mı yohsa nâlân

1709 Kâr-ı maşûkı dahı her âşık
Olur elbetde azîzüm fârik

1710 Bundan özge ola mı izzet ü câh
Kulınun hâline şâh ide nigâh

1711 Ser-te-ser vâkıf ola esrâra
İltifât eyleye bir evgâra

1712 Ola anunla mukayyed her bâr
Ayda bir eyleye arz-ı dîzâr

1713 Âh u feryâdını gûş ide müdâm
Hâsılı mâ'il ola ana tamâm

1714 Cân-ı âşık dahı leyl ile nehâr
Bile ne hâlet iderse dildâr

1715 Ne kerâmet ne velâyetdür bu
Davi-i âşıka hüccetdür bu

1716 Âşık olan kişi hâlî olmaz
Her gedâ gevher-i yek-tâ bulmaz

1717 Işk bir mucizedür insâna
Hîç müyesser ola mı hayvâna

1718 Kâr-sâz oldı hakîkîye mecâz
Virdün olsun bu kelâm-ı mümtâz

1719 Işk kim mertebe-i ulyâdur
Şânına lâyık olan dânâdur

1720 Her kişi âb-ı hayâta irmez
Şirk iden kimse cinâna girmez

1721 Çok durur gerçi çemende murgân
Lîk bülbül durur ancak hoş-hân

1722 Gerçi pürdür dür ile kar-ı bihâr
Katı azdur velî dürr-i şehvâr

1723 Bûstân içre egerçi eşcâr
Yılda bir hâsıl ider çok ezhâr

1724 Her biri mîve olur mı ammâ
Kimisin hâke saçar bâd-ı sabâ

1725 Âşık olmaga kişi puhte gerek
Dil kebâb olsa ciger süfte gerek

1726 Tâ ola ana bu esrâr ıyân
Niçedür anlaya hâl-i cânân

1727 Anla bu nükte(y)i itme tekfîr
Âşıkı eyleme sakın tahkîr

1728 Âşıkun mertebesi alâdur
Çerhden bin derece vâlâdur

1729 Hîç zerrâtı kabûl ide mi hûr
İrebilür mi hümâya usfûr

1730 Anla bil sana nasîhatdür bu
Anlamazsan ne cehâletdür bu

1731 Çünki maşûk ile âşıkda ıyân
Oldı envâr-ı velâyet tâbân

1732 Yine uşşâk dahı bu hâle
Muttalidür bu kadar efâle

1733 Birine eylese cânân cefâ
Ol biri eyler anı istihzâ

1734 Birisi vuslat ile şâd olsa
Kayd-ı teşvîşden âzâd olsa

1735 Gayrısı reşk ider elbetde ana
Yok durur ehl-i dile anda hafâ

1736 Çünki bu hâdise oldı sâbit
Nesne yok ortada olmış fâ'it

1737 Ehl-i irfâna ulaşma zinhâr
Yakmasun haşr olıcak cânunı nâr

1738 Kâdir oldukça riâyet eyle
Çâkerâsâ ana hidmet eyle

1739 Bâis-i devlet olur sana bu hâl
Söz tamâm oldı vü anlandı me'âl

1740 Cûybâr olmasa ger hâk-nihâd
Sâye salmazdı ana her şimşâd

1741 Düşmese pây-ı nigâra rû-mâl
Sîm (ü) zerle ola mı mâl-â-mâl

1742 Âftâbe ki kadeh egmese baş
Ehl-i bezme ola mı ayakdaş

1743 Yüzini şâh-ı çenâr itmese pest
Varmaya sâyesine ehl-i nişest

1744 Komasa yire yüzin mihr-i cihân
İde miydi bu kadar tayy-ı mekân

1745 Ehl-i irfâna riâyet vâcib
Emr-i sultâna itâat vâcib

1746 Pâ-bürehne göresin bir şeydâ
Seyr ider bâg-ı cihânı tenhâ

1747 Dest-res olur isen pâ-bûsa
Sür yüzün say idüp al bir bûse

1748 Ulemâya dil uzatma hazer it
Kân-ı irfâna kelâmum güher it

1749 Mâni-i cennet-i me'vâ oldur
Bâis-i gussa vü gavgâ oldur

1750 Ol durur illet-i cevr-i nîrân
Ol durur vâsıta-i hicret-i cân

1751 Sîne mir'âtına jeng andandur
Menzil-i câna hadeng andandur

1752 Zârdur define yokdur çâre
Gûşunı urmaz isen güftâra

1753 Lâyık oldur ki ferâgat idesin
Halkdan el çeküp uzlet idesin

1754 Dün ü gün zikrün ola yâ Allâh
Tâ ki bünyâd-ı cefâ ola tebâh

1755 Dehenün pür ola mânend-i sadef
Âleme senden ire dürr-i Necef

1756 Cümle yârânuna kıl sen yâ Hû
Diyesin tâ dem ola illâ hû

1757 Ola günden güne ışkun efzûn
Cümleten ışk ola bîrûn u derûn

Hikâyet-i Bâ-dirâyet

1758 Bülbül-i cennet ü şeyh-i Kur'ân
Mürşid-i kâmil ü ehl-i îmân

1759 Sâlih-i âlem ü fahr-i kurrâ
Pertev-i şem-i şebistân-ı hüdâ

1760 Yani kim Hazret-i Bû-Amr meger
Cem idüp hânesine niçe püser

1761 Anlara ilm-i kırâ'atda azîm
Cân u dilden ider idi talîm

1762 Reşk-i gülzâr-ı bihişt idi hemân
Hânesinde okunurken Kur'ân

1763 Her püser tûti-i gûyâ mânend
Gûyiyâ almış idi agzına kand

1764 Tıfl-ı bülbül gibi açdukça dehân
Eylemişlerdi gıdâsın Kur'ân

1765 İtseler sît u sadâ ile sürûd
Reşk ider bilmege savt-ı Dâvûd

1766 Dise nâgeh birisi *bi'smi'llâh*
Gûş iden dir idi *sübhâna'llâh*

1767 Anlar inlese hezâr-ı gülşen
Tâkati kalmaz idi aça dehen

1768 Hazret-i şeyhe girüp bir oglan
Nâz ile gonçe gibi açdı dehân

1769 Bir aşir okıdı ol sun-ı Vedûd
Olmaya öşrine kâdir Dâvûd

1770 Dâmenin pâya çeküp şöyle edîb
Hazret-i şeyhe oturmışdı karîb

1771 Gelüp ol araya İblîs-i laîn
Eyledi şeyhe fesâdı telkîn

1772 Ol dahı gayrıya virdi destûr
Didi ol hûba birezcük sen tur

1773 Çünki agyârdan oldı hâlî
Kasd idüp ana dil-i meyyâli

1774 Bûsesin almaga âheng itdi
Zevkden cân u dili deng itdi

1775 Oldı fi'l-hâl dili pür-nisyân
Gelmedi hâtıra hergiz Kur'ân

1776 Yine bu hâle peşîmân oldı
Dil-i gamnâki girîzân oldı

1777 Hasan'un hânesine vardı hemân
Eyledi kıssa-i mezkûrı beyân

1778 Didi Bû-Amr'a hüsn-i niyyet kıl
Hacca varmaga hemân himmet kıl

1779 Hâcc idüp dikkat ile ve'l-hâsıl
Hanefî mescidine ol vâsıl

1780 Anda mihrâbda bir şeyh-i azîz
Âlim ü kâmil ü bir ehl-i temyîz

1781 Eyleye çünki duâsını tamâm
Eyle almaga duâsın ikdâm

1782 Ola kim bâis ola Gufrân'a
Çâreger ola bu dem nisyâna

1783 Çünki hacc eyledi Bû-Amr-i güzîn
Hanefî mescidine oldı karîn

1784 Eyledi ol kişiden istimdâd
Tâ firâkı ne ise eyleye yâd

1785 Çünki ol pîr ana kıldı duâ
Didi kim didi aceb beni sana

1786 Didi Bû-Amr Hasan virdi haber
Eylük itdi bana ol ehl-i hüner

1787 Didi ol çün bizi itdi rüsvâ
İdelüm biz dahı anı ifşâ

1788 Ak kaftân ile oldı mümtâz
Karşuda ol kişi kim kıldı namâz

1789 Hasan-ı Basrî'dür ol ve'l-hâsıl
Kabe'ye her gün irür müstacil

1790 Basra'da eyleyüben zuhrı edâ
Gelür elbetde bunda tenhâ

1791 Bilmese biri birin âşıklar
Birisi birine virmezdi haber

1792 Biri birini bilürler ammâ
Eylemezler dem olur geh ifşâ

1793 Meded ey Sâni-i vâlâ-manzar
Gâh Âlî kuluna eyle nazar

1794 Işk ile şöhre-i âfâk olsun
Mefhar-ı zümre-i uşşâk olsun

1795 Işkını tuymasun ammâ iller
Çıkmaya tâ ki cihâna bu haber

1796 Meskeni mastaba-i ışk olsun
Sînesi menkabe-i ışk olsun

Münâcât İlâ-kâtibi'l-hasenât

1797 Ey güşâyende-i iklîm-i vücûd
Nakş-peyvend-i suver-hâne-i cûd

1798 Keşf-i esrâr-ı hakîkat sende
Sendedür kân-ı meveddet sende

1799 Sendedür gevher-i bahr-ı meşrûh
Sen bilürsün nicedür gavta-i Nûh

1800 İlmün etrâf-ı yem-i ışkı muhît
Gerçi zâtun ne mürekkeb ne basît

1801 Sensin ol Kâdir u Allâm-ı guyûb
Eyledün zâtunı mahbûb-ı kulûb

1802 Tîg-ı ışkunla ten(i) çâk eyle
Yine evvelki gibi hâk eyle

1803 Mezra-ı tohm-ı mahabbet olalum
Habbe-i hırmen-i ismet olalum

1804 Âteş-i ışkun ile kıl sûzân
Şemveş ortaya at şulesitân

1805 Hây u hûy eyleyelüm merdâne
Mey-i ışkundan olup mestâne

1806 Âh ile âlemi nâ-yâb idelüm
Yir yüzin yaş ile gark-âb idelüm

1807 Buldı deryâya dürin eşk-i terin
Sadef-i dilde mahabbet güherin

1808 Ser-fürû eylemese bir gavvâs
Bahr içinde bula mı gevher-i hâs

1809 Hâk-rîz olmasa bir vîrâne
İre mi genc ile bir subâne

1810 İsterüz dûd-ı dili subân it
Işk gencine dili vîrân it

1811 Bilmesün neydügümüz halk-ı cihân
Olalum vâsıl-ı ışk-ı cânân

1812 Niçe bir aglayalum ve'l-hâsıl
Kalmışuz nâka-sıfat pâ-der-gil

1813 Çeşm-i gam-dîdede rîg-i râhat
Geçmese tursa nola bir sâat

1814 Nâ-gehân gûş uruban kâlümüze
Umaruz rahm idesin hâlümüze

1815 Işk râhında bizi hâk eyle
Yirümüz günbed-i eflâk eyle

El-makâletü'l-âşiratü Fî-mukteziyâti'l-ışki ve Mâ-yetaallaku Bihi

1816 Muktezîdür anı kim âlem-i ışk
Dâ'imâ pür-gam ola hem-dem-i ışk

1817 Muttasıl kârı figân itmek ola
Gözi yaşını revân itmek ola

1818 Gözine bir görine şâh u gedâ
Devlet ehline ide istignâ

1819 Yanına gelse eger şâh-ı cihân
Pâyını eylemeye der-dâmân

1820 İtdüre milket-i aklın gâret
Hîç karâr eylemeye bir sâat

1821 Geşt ide âlemi Mecnûn gibi
Gözi yaşı aka Ceyhûn gibi

1822 Tîr-i gam sînesin idüp gırbâl
Sengsâr eyleye anı etfâl

1823 İltifât itmeye bu etvâra
Kılsalar sînesini sad-pâre

1824 Zâhiren eyleye izhâr-ı cünûn
Rabt ide hâtırına niçe fünûn

1825 Bâtını akl ile pür-zîver ola
Dâglar ile teni gark-ı zer ola

1826 Halk dîvâne sana ol âkıl
Halk nâkıs bile ol bir kâmil

1827 İhtiyârı gidüp elden her ân
Tekye-i hayrete ola uryân

1828 Gâh gül gibi tura câ(me)-derân
Bülbülâsâ geze geh nare-zenân

1829 Lâleveş gâh fenâ-dîde ola
Gâh sûsen gibi derrîde ola

1830 Geh benefşe gibi gark eyleye dûd
Seng-i gamla ola geh cismi kebûd

1831 Zerd-rû ola gehî nergisvâr
Sînesin ide gehî sünbülzâr

1832 Hâsılı bâg-ı cihânda her dem
Kâr ide cân u dile hâr-ı elem

1833 H*â*ba varmaga ola h*â*b-âlûd
Işkdan düşvâr olup tâ göre sûd

1834 Subha dek her gice meh-tâb gibi
Gâh zâhir gehî nâ-yâb gibi

1835 Geşt ide âlemi feryâd-künân
Görine gözine zulmet tâbân

1836 Gâh peydâ ola gâh nâ-peydâ
Gâh bir reşha ola geh deryâ

1837 Neydügin bilmeye halk-ı âlem
Gâh handân ola gâhî çeke gam

1838 Kabeveş hâne-i yâre her gâh
Dûd-ı âhı büriye şâl-i siyâh

1839 Kendini bülbül ü cânânını gül
Ruhların lâle vü saçın sünbül

1840 Hâsılı kûyın(ı) gülzâr bile
Gâh ola bilmeye nâ-çâr bile (?)

1841 Ara cârûb ide müjgânın ana
Merdüm-i dîdesin idüp sakkâ

1842 Gâh geh rüfte ide geh şüste
Rûz (u) şeb olmaya hergiz hufte

1843 Gözlerin eyleye necm-i bîdâr
Göz dike işigine leyl ü nehâr

1844 Kâşki itse figânın ihfâ
Yârı tâ olmasa rencîde ana

1845 Şehr içinde ola meşhûr-ı cihân
Fâş ola ışkı güneş gibi ıyân

1846 Yârını göstere bîgânelere
Sırrını fâş ide dîvânelere

1847 Yâd ide her kimi görse yârın
Dimeye kim niçe ola yarın

1848 İbni evkât ola âşüfte ola
Ser-te-ser sözleri nev-güfte ola

1849 Kendi sanur ki olur ışkı nihân
Haberi yok ki ider anı ıyân

1850 Hazret-i Veys gibi sâbir ol
Bulına tâ ki fenâ mülkine yol

1851 Pâyunı seng-i kazâ itse şikest
Gam yime kendüni kıl ehl-i nişest

1852 Hâlet-i ışk(ı) revâ görse hemân
Kıl fenâ milketine cân(ı) revân

Münâcât İlâ-şâmili'l-mukteziyât

1853 Digil ey pâdişeh-i mülk-i ezel
Dîde-i câna fenâ virdi sebel

1854 Bizi âşıklıguna eyle kabûl
Bulalum hânekah-ı ışka vüsûl

1855 Hâlet-i ışk ile Mecnûn olalum
Eşk-i hûnîn ile Ceyhûn olalum

1856 Ne kadar vâfir ise tîr-i kazâ
Siper-i sînemüze eyle atâ

1857 Zillet-i ışk(ı) saâdet bilürüz
Bezl-i ihlâki sehâvet bilürüz

1858 Kâ'ilüz her ne ise fermânun
Olalum ışk ile tek nâlânun

1859 İktizâsına rızâ ise taleb
Râzıyuz her ne idersen yâ Rab

1860 İsterüz derdüni Eyyûb gibi
Sımazuz emrüni Yakûb gibi

1861 Cândan ışkunı tercîh iderüz
Muttasıl zâtunı tesbîh iderüz

1862 Tek bizi ışka giriftâr eyle
Gam metâına harîdâr eyle

1863 Hırmen-i ömrümüz eyle ber-bâd
Âkıbet dimeyelüm vâ-feryâd

1864 Derd-i ışkunla olursak dem-sâz
Eylerüz evc-i alâya pervâz

1865 Âteş-i ışk ile sûzân eyle
Külümüz sürme-i ayân eyle

1866 Gird-bâd-ı gam ile cism-i nizâr
Raksa girsün dilerüz leyl ü nehâr

1867 Câme-i ârı kılup sad-pâre
Kû-be-kû geşt idelüm âvâre

1868 Seng-i tan ile kebûd olsun ten
Çekelüm her ne ise derd ü mihen

1869 Işkunun tek olalum hayrânı
Bezm-i esrârun olup mihmânı

1870 Salalum ışk binâsına esâs
Giyelüm egnümüze köhne pelâs

1871 Almasun dâmenümüz nefs-i ehas
Kılalum bâdiye-i ışka heves

1872 Işk bezminden alup câme-i nev
Koyalum bu ten-i sad-çâki girev

El-makâletü'l-hâdiyete Aşere Fî-ademi Kanâati'l-âşıki

1873 İltifât eyledügince yârı
Arturur âşık olanlar zârı

1874 Işk erbâbı kanâat itmez
Kâni oldukça kifâyet itmez

1875 Ne kadar devlete irse insân
Mâ-verâsın yine olur cûyân

1876 İrse ger mansıb-ı alâya ricâl
Başı irişse göge hem-çü cibâl

1877 Hırsı gitdükçe olur yine füzûn
Gerçi cem eylese mâl-i Kârûn

1878 Bâis-i zillet olur ana bu hâl
Gâh olur yine olur devlete dâl

1879 Kendini eylemeyüp istikbâr
Eylese lutf-ı Hudâ'yı iksâr

1880 Mûris-i saltanat-ı dünyâdur
Sebeb-i magfiret-i Mevlâdur

1881 Kâni olmasa bu lutfa ammâ
Kendinün şânını görse vâlâ

1882 Küfre ilter anı bi'llâh bu hâl
Kibr ile cânı olur mâl-â-mâl

1883 Ayn-ı ibretle göre Şeytân'ı
Az gördi niam-ı Rahmân'ı

1884 Hazret-i Âdem’i taklîl itdi
Gayrdan kendini tafdîl itdi

1885 Secde kılmadı taazzum kıldı
Emr-i Yezdân’a tebessüm kıldı

1886 Âkıbet zillete düşdi cânı
Kalmadı zerre kadar îmânı

1887 Hâline kâni olaydı İblîs
Olur idi dahı kerrûba re’îs

1888 Âşık olanda kanâat neyler
Lutf-ı Mevlâ’da yâ kıllet neyler

1889 Böyle olmasa gürûh-ı uşşâk
Vuslata bulmaz idi istihkâk

1890 Sana besdür bu ki Kays-ı nâ-şâd
Işk-ı Leylâ’ya olurken mutâd

1891 Andan artuk yog iken efkârı
Cândan özge bilür iken yârı

1892 Kabe’ye varsa kaçan ol dânâ
Zâdehullâhu teâlâ şerefâ

1893 Yapışup halka-i bâba dil-şâd
Cânib-i Hakk’a iderdi feryâd

1894 Dir idi Kabe hakıyçün yâ Rab
Işk ile kıl beni pür-şûr u şagab

1895 Dimezem zerre gibi dûn olsun
Mihr-i Leylâ dahı efzûn olsun

1896 Işkdan kılma beni hergiz yâd
Nâmını eyle dil(üm)de evrâd

1897 Dimesünler dil (ü) cân-ı
Mecnûn Pür idi ışk ile bîrûn (u) derûn

1898 Işkını gâyete irgürmiş idi
Vasldan gayrısını görmiş idi

1899 Bu ibâretde fesâhat yokdur
Hâlet-i ışka nihâyet yokdur

1900 Dahı bilmezdi hakîkat ne imiş
Işk-ı Mevlâ'daki lezzet ne imiş

1901 Gûşe hâmûn idi ol pâ-mâle
Gerçi geşt eyler idi dergâle

1902 Girmemişdi dahı şehr-ı ışka
Âşinâ olmadı bahr-ı ışka

1903 Kûh u sahrâda iderdi tek u pû
Görmemişdi nicedür ol lü'lü'

1904 İrmiş imişse eger pâyâna
Hîç nidâ itmez idi Rahmân'a

1905 Hâsılı ışka nihâyet yokdur
Ehline hîç kanâat yokdur

1906 Ne kadar eyleye cânânı vefâ
Mâ-verâsın ider elbetde recâ

1907 Âlem-i vuslata irse nâ-gâh
Bîm-i fürkatden ider her dem âh

1908 Anlayan âşıka besdür bu delîl
İtmez uşşâk kanâat tahsîl

1909 Eline girmiş iken dâmen-i yâr
Muttasıl yine ider nâle vü zâr

1910 Şâd olup Sâni(e) minnet itmez
Vuslata irdi kanâat itmez

1911 Def-i cû eylemese bir dânâ
Süfreden desti kesilmez kata

1912 Bulmadın menzil-i maksûda vüsûl
Döne mi ardına erbâb-ı ukûl

1913 Hîç karâr ide(bilür) mi cûyân
Eline girmese bahr-ı ummân

1914 Mîve hâsıl idebilür mi dıraht
Bâde-i cûyı içüp olmasa saht

1915 Mümkin olmaz kala dem-beste sadef
Girmeden gûşına bir dürr-i Necef

1916 Almadan mezra-ı dilden hâsıl
Âkıl olana ferâgat müşkil

1917 Tüyini düzmese bir nâka-i dûn
Câygâhın idinür mi hâmûn

1918 Hâm iken mîve-i ışk-ı âşık
Cân-ı pâkine olur mı lâyık

1919 Puhte olmasa yinilür mi kebâb
Girmese câma içilür mi şarâb

1920 Âşık oldur ola dâ'im tâmi
Olmaya vuslat-ı yâre kâni

1921 Garazı ışk-ı Hudâ ola müdâm
İrişe menzil-i maksûda tamâm

1922 Anlaya câm-ı mahabbet ne ise
İrişe bezm-i hakîkat ne ise

Hikâyet-i Bâ-dirâyet

1923 Mihr-i rahşân-ı sipihr-i fıtnat
Mâh-ı tâbende-i burc-ı ismet

1924 Vâli-i kişver-i erbâb-ı tarîk
Hâkim-i mahkeme-i şer-i dakîk

1925 Meclis-ârâ-yı gürûh-ı sulehâ
Mürşid-i hânekah-ı ehl-i fenâ

1926 Reh-rev-i gûşe-nişînân-ı vücûd
Muktedâ-yı hulefâ'-i mevcûd

1927 Mâlik-i genc-i rumûz-ı esrâr
Hazret-i Mâlik-i İbni Dînâr

1928 Bir gün ol pîş-rev-i ehl-i yakîn
Kıldı bir dehrî ile bahs-i metîn

1929 Hak-şinâs oldı o dervîş-nihâd
Kılmadı zerrece bahsinde inâd

1930 Âkıbet eylediler ahd u karâr
Ki ola elleri âlûde-i nâr

1931 Kangısı olsa arada sûzân
İdeler dîne delîl-i noksân

1932 Sardılar birbirine ellerini
Bî-gümân eylediler dillerini

1933 Âteşe eylediler çünki karîn
Yanmadı ikisi de anda hemîn

1934 Şermsâr itdi bu davâyı hayâl
Hâtır-ı Mâlik'e irişdi melâl

1935 Girye vü nâleler itdi vâfir
Didi ey Hayy (u) Semî ü Kâdir

1936 Bunca demdür ki ibâdet iderem
Cân (u) dilden sana hidmet iderem

1937 Sîne âteşgeh-i irfânundur
Dîde gark-ı yem-i ihsânundur

1938 Oldı ol dehrî benümle yeksân
Hazretünden iderem sana figân

1939 Bunı fikr eyler iken ol dânâ
Cenb-i hâtifden irişdi bu sadâ

1940 Hâşe li'llâh ki sana ey Mâlik
Benzeye ancılayın bir müşrik

1941 Hîç ber-â-ber ola mı âteş ü nûr
Şeb-i deycûr ile bir midür hûr

1942 Eli yanmadugını görme garîb
Ki senün destüne olmışdı karîb

1943 İzzetüm destüne çün oldı füzûn
Sâyesinde o dahı oldı masûn

1944 Ben senün hâtırunı yâ Mâlik
Sımadum tâ ki olaldan sâlik

1945 Âferînende iken ana Hudâ
Ne keremdür ki ider istihyâ

1946 Âşık olanda kanâat olsa
Lutf-ı Mevlâ'da kifâyet olsa

1947 Mâlik'e yiter idi bu devlet
Çekmeye âteş elinden zahmet

1948 Râzı olmadı dili bu hâle
Ser-fürû itmedi bu efâle

1949 Bilür anı ki o âkıl zîrâ
Bî-nihâyet ola eltâf-ı Hudâ

1950 Âşıkun kârı budur leyl (ü) nehâr
Kâni olmaz ne vefâ eylese yâr

1951 Dilerüm Âli-i şeydâ yâ Rab
Eyleye lutfunı peyveste taleb

1952 Râzı olmaya visâl-i yâre
Olsa tîg-ı gam ile sad-pâre

1953 Matlabın ışk-ı hakîkat eyle
Mürşidin pîr-i tarîkat eyle

1954 Ne kadar masiyeti olsa füzûn
Rahmuna nisbet ile görsün dûn

Münâcât İlâ-Rabbi's-semâvât

1955 Ey ziyâ-bahş-ı çerâg-ı hurşîd
Ve'y Semî-i nagamât-ı Nâhid

1956 Nâliş itse tapuna bir şeydâ
Anı elbetde idersin ısgâ

1957 Bâni-i ışkı bize eyle zahîr
Hâne-i kalbümüz itsün tamîr

1958 Niçe bir cüra gibi hâk olalum
Demidür mest ü tarabnâk olalum

1959 Reh-i ışkunda kanâat virme
Hânekâhunda riyâzet virme

1960 Işkunı dem-be-dem efzûn eyle
Ana nisbet yirümüz dûn eyle

1961 Lutf u ihsânuna gâyet olmaz
H*â*n-ı enâma nihâyet olmaz

1962 Eyledün çün bizi mihmân-ı ribât
Nola yayılsa murâd üzre simât

1963 Fakrumuz sâbit ise beyne'n-nâs
Dilerüz hilatümüz kılma pelâs

1964 Câme-i ışkı giyen âvâre
Çâk çâk itmege yokdur çâre

1965 Âteş-ı ışka semender-mânend
Cânumuz olmaya yâ Rab hursend

1966 Derd-i ışkun bizi çün kâh-rübâ
Muttasıl kendine cezb itse sezâ

1967 İtmeden tabı ecel seng(i) şikest
Olalum vâsıl-ı Rıdvân-ı Elest

1968 Yimeden lâşe-i lâ-şey'i gurâb
Âteş-i ışkun ile eyle kebab

1969 Yummadan cân gözini h*â*b-ı ecel
Bulalum vâdî-i ışkunda mahal

1970 Gâh pûyân olalum gâh devân
İrelüm bâdiye-i ışka ıyân

1971 Salalum ışk binâsına esâs
Tâ ki mir'ât-ı dili tutmaya pâs

1972 Dâg-ı ışkunla pür olsun bu beden
Kalmasun hâne-i dil bî-revzen

1973 Sâf-dil eyle bizi âb gibi
Görmesünler dür-i nâ-yâb gibi

1974 Ehl-i ışk içre olalum mümtâz
Rûz u şeb eyleyelüm sûz u güdâz

El-makâletü's-sâniyetü Aşera Fî-lüzûmi Sabri'l-âşıki

1975 Ehl-i irfâna sabır lâzımdur
Cümle müstacil olan nâdimdür

1976 Sabr ile hâsıl olur mîve-i bâg
Sabr ile bülbül olur ehl-i ferâg

1977 Çekmese şiddet-i asrı engûr
Tuta mı anı el üzre mahmûr

1978 Sabr ile gâh koruk helvâdur
Sabr ile katre dür-i deryâdur

1979 Âşık olan kişiye sabr gerek
Nefs her ne dilese cebr gerek

1980 Misk olur sabr idicek katre-i hûn
Cân bulur sabr ile bir beyza-i dûn

1981 Hâm sevdâyı ko gel puhte-dil ol
Dimezüm râh-ı fenâda hacil ol

1982 Mâh-ı Magrib eger olmasa sabûr
Vasl-ı Yûsuf'la bulur mıydı sürûr

1983 Kâni olmasa belâya Eyyûb
Çak bu denlü ola mıydı mergûb

1984 Sâbir olmasa cefâya Ferhâd
Lal-i Şîrîn'den alur mıydı murâd

1985 Ehl-i sabr olmasa Mecnûn eger
Deşt ü sahrâda tutar mıydı makar

1986 Sâbir olmasa firâka Yakûb
Sebeli hîç ola mıydı meczûb

1987 Ân-ı vâhidde togar mı âdem
Hîç kırk günde irür mi şalgam

1988 Mâ-hasal olmasa âşık sâbir
Işk fenninde degüldür mâhir

1989 Her ne cevr eyleseler ola sabûr
Vuslat içre ola tâ kim mesrûr

1990 Seng-i gam eylese tabını şikest
Olmaya incinüben ehl-i nişest

1991 Tîg-i gam kılsa dilin sad-pâre
Yine meyl ide visâl-i yâre

1992 Sebkat-ı usr iledür her yüsrâ
Hukemâ zahmet ile kıldı deva

1993 Yûsuf'un olmasa cevlângehi çâh
Eline girmez idi izzet ü câh

1994 Hazret-i Âdem eger olsa sabûr
Gülşen-i cennete olur mıdı dûr

1995 Sâbir olaydı eger pervâne
Mübtelâ olmaz idi hicrâna

1996 Sabr ile hâsıl olur hûşe-i tâk
Sabr ile bahre irür her hâşâk

1997 Sabr idüp bülbül eger dutsa nefes
Hîç olur mıydı giriftâr-ı kafes

1998 Sabr ile olmasa ger şekker-hâ
Düşe mi vâdi-i Mısr'a bebgâ

1999 Cûa sabr eylese bir dâne meges
Kılmasa dâm ile şehdi heves

2000 Cândan ayrılmaz idi ey âkıl
Oluban lezzet-i dehre mâ'il

2001 Kim ki müstacil ola câhildür
Ger te'ennî dilese âkıldur

2002 Bal yinür mi belâsuz ey yâr
Nefsüne nola idersen icbâr

2003 Bu kadar kudret ile Bâri Hudâ
Sabr ider cürmün içün ola kazâ

2004 Sen bu hâlünle nite ey ebter
İtmedün sabr ile bir yirde makar

2005 Haberün yok ki katı gâfilsin
Hak budur gâyet ile câhilsin

2006 Def-i cû itmege bir hûşe yiter
Rind isen gûşe-i bî-tûşe yiter

2007 Sâbir olmayana vuslat yokdur
Cû-ı kelbine kanâat yokdur

2008 Kar-ı deryâyı bulur bûtîmâr
Yine sîr-âb olamaz leyl ü nehâr

2009 Havf ider irişe diyü noksân
Bundan özge bulınur mı nâ-dân

2010 Olsa ger ehl-i kanâat Kârûn
Kar-ı hâke ola mıydı medfûn

2011 Sabr idüp istese Mûsâ'dan avn
Havf-ı mârı çeke miydi Firavn

2012 Ehl-i sabr olmadugiçün kaknûs
Cândan oldı dem-â-dem me'yûs

2013 Ehl-i sabr olmasa ger bûm-ı fenâ
Yitişür miydi ayagına gıdâ

2014 Evvelâ olmasa nahl üzre sebz
Hîç bürehne olabilür midi cevz

2015 Tekye-i ışka girersen ey cân
Evvelâ cevz gibi ol uryân

2016 Sabr kıl her ne cefâ olsa sana
Ser-fürû eyle nite kim tûbâ

2017 İbni vakt olma televvün itme
Cümle kârunda tefennün itme

2018 Olmayaydı mütelevvin güller
Hîç târâc ide miydi sarsar

2019 Oldugıçün mütelevvin lâle
Muttasıl ser-zeniş eyler jâle

2020 İtmese bülbül o manâyı hayâl
Urmaya bagrına hergîz çengâl

2021 Nergise olmasa bu hâk mestûr
Böyle dûr olmaz idi çeşmine nûr

2022 Hâsılı âkıl olan sabr eyler
Her ne çekerse çeker cebr eyler

2023 Âkıbet sabr anı sultân eyler
Vâsıl-ı sohbet-i cânân eyler

2024 Olmaya sabr gibi sedd-i sedîd
Geçebilmez anı Yecûc-i ümîd

Hikâyet-i Bâ-dirâyet

2025 Mürşid-i kavm-i diyâr-ı Bistâm
Bâyezîd-i harem-ârây-ı enâm

2026 Neye kim eylese nefsi meyelân
Hâzır eylerdi o dem anı hemân

2027 Getürüp önine eylerdi nazar
Yimeyüp nefsine virürdi keder

2028 Nefsine cebr ana âdet idi
Katlanurdı ne aceb hikmet idi

2029 Bir gün ol şeyh-i azîz ü dânâ
Bir taâm özledi gâyet ranâ

2030 Bişürüp eyledi anı tedbîr
Komadı kim yiye nefs-i şirrîr

2031 Âkıbet hâtırı menşûr oldı
Ârzûda katı mecbûr oldı

2032 Nefsine itdi hemân anda hitâb
Didi ey hem-nefes-i hayl-i kilâb

2033 Çıkuban ekle olursan kâdir
Def-i cû eyle nefâ'is hâzır

2034 Yohsa va'llâhi atâ eylemezem
Cânuma cevr ü cefâ eylemezem

2035 Bunı didügi gibi agzından
Çıkdı bir kelb hemân açdı dehen

2306 Yimege başladı ol mâ-hazarı
Şâdmân itdi o ehl-i hüneri

2037 Didi ol Bârî Hudâ'ya minnet
Beni dûr eyledi senden gâyet

2038 Koymazam bir dahı yirüne seni
Hamdü li'llâh ki sakındum bedeni

2039 Def-i cû eyledi çün ol hayvân
Bâyezîd'e bu nidâ irdi hemân

2040 Ki senün senligün anun iledür
Anı terk itme ki cânun iledür

2041 Aç dehânun yine bulsun yirini
Kalmasun yohsa kalursın yirini

2042 Gelüp ol kelb yine itdi duhûl
Buldı evvelki mekânına vüsûl

2043 Sabr olmasa kişiye lâzım
Hîç cebr ide midi bu âlim

2044 Âferîn ana aceb âkıl imiş
Sabr fenninde katı kâmil imiş

2045 Her zamân cebr ile mutâd imiş ol
Bârekallâh ne üstâd imiş ol

2046 İstimâ itdün ise bu haberi
Âliyâ cebr ile def it zararı

2047 Nefsdür mâni-i tâc u izzet
Nefsdür mûris-i fakr u zillet

2048 Nefsüne uyma olursın bed-nâm
Kelb ile hem-nefes olur mı enâm

2049 Sözümün her birisi gevherdür
Hıfza say eyle acâ'ib yirdür

Münâcât İlâ-kâşifi'z-zulumât

2050 Meded ey Sâni ü Gaffâr-ı zünûb
Hâlık-i âlem ü Settâr-ı uyûb

2051 Muttasıl pîşemüzi sabr idelüm
Nefs-i şirrîrümüze cebr idelüm

2052 Hilat-i fâhiremüz sabr olsun
Mürşid-i mastabamuz cebr olsun

2053 Puhte kıl sabr ile mânend-i kebâb
Neş'e-bahş eyle bizi hem-çü şarâb

2054 Bezm-i ışka olalum ehl-i nişest
Âleme şâh olalum niteki mest

2055 Sabrumuzla bulalum genc-i nihân
Sözümüz gevherine ol ola kân

2056 Sabr idüp cevr (ü) cefâ-yı yâre
Sînemüz itmeyelüm sad-pâre

2057 Ola kim vâsıl-ı cânân olavuz
Reşha-i mübhem-i ummân olavuz

2058 Ne kadar gelse dile tîr-i kazâ
İncinüp dimeyelüm vâ-veylâ

2059 Cevre tâlib gama râgıb olalum
Nefs-i merdüm-küşe gâlib olalum

2060 Ne ümîz eyler ise virmeyelüm
Virelüm lîke kesîr itmeyelüm

2061 Kelbe teşbîh ola nefs-i şirrîr
Nola her lahza idersen tahkîr

2062 Mâni-i devlet-i ukbâ oldur
Bâis-i fitne vü gavgâ oldur

2063 Her fesâdun sebeb ü menşe'idür
Şeytanet eyleyenün melce'idür

2064 Ne belâ gelse bana andandur
Cürm ü isyân u hatâ andandur

2065 Çün çeke cevrini pîr-i Bistâm
Biz nice olmayalum emrine râm

2066 Sanadur hâcetümüz yâ Gaffâr
Nefs-i şirrîri bize eyleme yâr

2067 Pîşemüz sabr u kanâat olsun
Zâdumuz şükr ü riyâzet olsun

2068 Sabr ile ter(k) idelüm dünyâyı
Sabr ile yâd idelüm ukbâyı

2069 Sabrdan eyleme bir lahza baîd
Bize cevr eylemesün nefs-i anîd

El-makâletü's-sâlisetu Aşera
Fî-ediyeti'l-uşşâki hel-Yukbelu Em-lâ

2070 Âh-ı âşık ne kadar olsa kesîr
Cân-ı maşûka idermiş te'sîr

2071 Dil-rübâlar ne gam olsa ser-keş
Âşıkun âhı dilâ pür âteş

2072 Derd ile eylese âşık bir âh
Çerh-i sûzân ola mânend-i giyâh

2073 Dime kim âh nedür ser-keşle
Penbenün oynı mı var âteşle

2074 Nice âhen-dil olursa cânân
Kalb-i âşık dahı bir âteşdân

2075 Gayrı âteş gibi sanman anı
Cân alur gayrı bu virür cânı

2076 Gayrı âteşle kişi sûhtedür
Nâr-ı âşıkla velî sâhtedür

2077 Gayrınun âbiri çokdur ammâ
Bir nefes katlanamaz kimse ana

2078 Âteş-i âşık eger olmasa germ
Sîm-berler hîç olur mıydı nerm

2079 Gayrı âteşler olur râhat-ı rey
Yaz u kış âteş-i dil hem-dem-i Hay

2080 Bu ne hâl ola görün bi'llâhi
Âşıka yakmaya nâr-ı âhı

2081 Eyleye tâk-ı sipihri sûzân
Âşıkı itmeye bir zerre ziyân

2082 Niçe yıl hidmet ider ehl-i mecûs
Kurba irse yine cândan me'yûs

2083 Âh-ı âşık ki seher-hîz ola
Fi'l-mesel nîze-i nebtîz ola

2084 Âşıkun âhı semender-mânend
Atmaya küngüre-i câna kemend

2085 Her seher zâhir olan sanma şafak
Âteş-i âh ile yanmış el-hak

2086 Bu ne hâlet ola kim çâr ezdâd
Hâne-i âşıkı eyler âbâd

2087 Ân-ı vâhidde mûdârâ eyler
Yine irmez dil-i uşşâka keder

2088 Cismi hâk oldugı yitmez mi dilâ
Âh ile bunca hevâ ya ne belâ

2089 Gâh olur göz yaşı eyler gark-âb
Nâr-ı âh ile olur gâh kebab

2090 Niçe ârâm ide âşık yârâ
Bir olacagın iki oldı hevâ

2091 Birini zabt idemez ehl-i nifâk
Neylesün anlara âyâ uşşâk

2092 Bu belâdan bu cefâdan özge
Başda bu özge hevâdan özge

2093 Âteşi dahı ikidür ey şâh
Birisi(nün) işi ışk (u) biri âh

2094 Oldı her vech ile âşık mümtâz
Bezmine el karabilmez gammâz

2095 Ne recâ itse anunçün cânâ Hazret-i
Hak ider elbetde revâ

2096 Yılda bir kez gelür ebr-i nîsân
Eşk-i âşık velî her dem bârân

2097 Sadef-i semün eger açsa dehen
Pür olurdı güzelüm gevherden

2098 Eşk-i âşık eger itse tugyân
Cümle gark-âb ola bu kevn (ü) mekân

2099 Yidi kat tâsı geçermiş zehr-âb
Göz yaşıdur meger ey ehl-i savâb

2100 Ne kadar oldun ise âteş-dil
Söyinür ol su ile ve'l-hâsıl

2101 Heft yem katresine öykünemez
Yanına gelse ebed çigzinemez

2102 Bundan özge ola mı hîç sîm-âb
Zer-i hâlisde ola şekl-i nikâb

2103 Ne kadar âşık olan olsa hakîr
Âhı sultânlara eyler te'sîr

2104 Cânib-i Hakk'a eger itse nidâ
Olur elbetde hâcât(ı) revâ

2105 Hâ'il olmaz ana çerh-i devvâr
Arşı vü ferşi ider cümle güzâr

2106 El açar hâcetine kerrûbî
Niçe olmaya cihân maglûbı

2107 Her ne yirde göresin bir şeydâ
Dest-bûs it ola kim ide duâ

2108 Dime kim âşık-ı rüsvâdur bu
Aklı yok özge temâşâdur bu

2109 Haberün yok ki şeh-i âlemdür
Milketi bilmeye ne mübhemdür

2110 Egnine geydügini sanma pelâs
Şeh-i âlem bulamaz öyle libâs

2111 Cânib-i Hakk'a ne kim itse duâ
İtdürür sem-i kabûle ısgâ

2112 Neylesün hilati erbâb-ı fenâ
Bir nazar âteşe benzer dîbâ

2113 Nân-ı huşk istese tan mı cânı
Üstüh*â*n oldı hümânun nânı

2114 Bilmese şânını tan mı agyâr
İde mi kendini Sî-murg izhâr

2115 Yiridür olsa yiri vîrâne
Işk genci gire mi zindâna

2116 Pâ-bürehne ne aceb eylese geşt
Sebz-hârâ döşedi pâyına deşt

2117 Yaraşur başına geymezse külâh
Zer-külâh oldı ana âteş-i âh

2118 Sîne-çâk olsa aceb mi her bâr
Şâhid-i ışkı ne lâzım ikfâr

2119 Nola her lahza olursa giryân
Işk gülzârına lâzım bârân

2120 Hâne-i ışk olur bî-bünyâd
Dûd-ı âhı eger olmasa imâd

2121 Eylemezse nola illerden âr
Hîç mahcûb ola mı bülbül-i zâr

2122 Nola dil virmese dehre aslâ
Lâşeye mâ'il olur mı ankâ

2123 Âşıkun her biri mayûb gerek
Sırr(ı) râz itmege üslûb gerek

2124 Zihn-i pâki ola bir sâf zücâc
İtmeye kendini zâhiren sirâc

Hikâyet-i Bâ-dirâyet

2125 Tûti-i mısr-ı sühan hoş-güftâr
Bülbül-i bâg-ı bihişt-i Attâr

2126 Sâkin-i zâviye-i Hızr-ı enâm
Gül-i gülzâr-ı meserret-peygâm

2127 İbni Edhem ki meger İbrâhîm
Oluban Dicle kenârında mukîm

2128 Hırkası olmış idi sad-pâre
Anı dikmege iderken çâre

2129 Sûzeni düşdi elinden nâ-gâh
Kar-ı deryâyı idüp menzilgâh

2130 Anı görmişdi meger bir nâ-kes
Leb-i deryâya hemân irdi o has

2131 Didi hâlün nedür ey İbrâhîm
Şimdi hırkan mı idersin termîm

2132 Şâh iken sâhib-i dîvân u haşem
Tek ü tenhâ mı yürürsin her dem

2133 Olmadun devlet-i dehre kâni
Âkıbet olmadı bahtun tâli

2134 Nâr-ı fakr ile dilün sûhtedür
Târ-ı gamla bedenün dûhtedür

2135 Şermsâr olma mısın ey zâhid
Hırka termîmine açdun said

2136 Saltanat çünki görindi sana *hâ*r
Neye varur görelüm âhir-i kâr

2137 Anlamadı anı kim ol nâ-dân
Gayrılar çâker ü oldur sultan

2138 Ne aceb hâm durur bu sevdâ
Bir ola müşg ile hâk (ü) hârâ

2139 Bülbül-i gülşen ola hûb-nefes
Ne revâdur ki kona şehde meges

2140 Ayn-ı ibretle göre bebr-i felek
Giyinür her gice altunlı benek

2141 Az zamân içre bulur yine fenâ
Soyınur hırka giyer ser-tâ-pâ

2142 İşidicek bu sözi İbrâhîm
Cümle mâhîlere emr itdi azîm

2143 Didi kim sûzenüm oldı nâ-yâb
Eylenüz cüst ile cûyende şitâb

2144 Kar-ı deryâda ne lâzım sûzen
Anda yok bencileyin çâk-beden

2145 Gûş-ı mâhîlere irince haber
Her biri hâzır idüp sûzen-i zer

2146 Arz içün çıkdılar ol sultâna
Yani kim yüz süreler dâmâna

2147 Didi anlara o ummân-ı suhen
Bunda yok yavu kılınan sûzen

2148 Bunları kon getürün anı bana
Sîm ü ser meylini kılmam kata

2149 Çıkdı fi'l-hâl hemân bir mâhî
Getürüp yirine emr-i şâhı

2150 Sûzenin eyledi ana teslîm
Didi ol şahsa hemân İbrâhîm

2151 Nice ol izzet ile bu kudret
Aklunı başuna dir al ibret

2152 Bu gedâlıkla niçe ol unvân
Serverâ başun içün eyle beyân

2153 Ol kişi vâlih ü hayrân oldı
İtdügi kâra peşîmân oldı

2154 Âşıkun hâli budur ey âkıl
Cümle maksûdını eyler hâsıl

2155 Her sözi cânib-i Hak'da makbûl
Çâk çâk olsa nola ceyb-i ukûl

2156 Tîg-i tîz oldı kelâm-ı âşık
Her kişi ana olur mı lâyık

2157 Âliyâ eyle nidâ Yezdân'a
Umaram bâis ola gufrâna

2158 Işk-ı Mevlâ'yı idersen tahsîl
Râm olur emrüne şâhân-ı celîl

2159 Çünki ser-mâye ola der-hemyân
Var durur her ne dilersen imkân

2160 Cânib-i vâcibe eyle feryâd
Eylesün hâne-i ışkı bünyâd

Münâcât İlâ-kâbili't-teslîmât

2161 Meded ey râbıta-i silk-i kıdem
Rûh-bahş-ı reşehât-ı mübhem

2162 Vâkıf-ı hâl-i dil-i masûmîn
Zâbit-i nüh-felek-i cevr-âyîn

2163 Masiyetden yüzümüz oldı siyâh
Şermden idemezüz sana nigâh

2164 Nimetün hoş görürüz minnet yok
Devlete cân virürüz hidmet yok

2165 Bir kulun itse birin istîcâr
Hidmet itmese irince şeb-i târ

2166 Getürür başına bin dürlü belâ
Ücretin virmez ider ana cefâ

2167 Halk olaldan berü biz vâ-feryâd
Kârumuz terk-i salât u ifsâd

2168 Tûşemüz emrine olmaz noksân
Buna kim kâdir olur yâ Rahmân

2169 İsterüz nâlemüzi gûş eyle
Magfiret kıl bizi hâmûş eyle

2170 Yoluna cânı fedâ eyleyelüm
Gussadan cânı rehâ eyleyelüm

2171 Hâşe li'llâh ki idüp sana niyâz
Ber-murâd olmaya merd-i gammâz

2172 Cümle isyânın idersin magfûr
Rûz-ı rûşen gibi olur pür-nûr

2173 Hoş gelür sana figân itse usât
Hep revâ ola ne ise hâcât

2174 Nazar it âh-ı seher-hîzümüze
Rahm kıl rûy-ı arak-rîzümüze

2175 Ne kadar mücrim isek yâ Mevlâ
Tabumuz pâk durur cûyâsâ

2176 Umaruz mazhar-ı dîzâr olavuz
Nimet-i ışka sezâvâr olavuz

2177 İtmedin seyl-i sirişk-i hûn-âb
Cûş idüp ömr binâsını harâb

2178 Işkuna eyle bizi şâyeste
Çâre kıl kalmayalum dil-haste

2179 Cümle hâcâtumuzı eyle revâ
Rûz (u) şeb dimeyelüm vâ-veylâ

2180 Nûr-ı ışkun bize eyle hâdî
Zulmetün refine olsun bâdî

El-makâletü'r-râbiatü Aşera Fî-iltifâti'l-maşûki Fî-âşıkıhi

2181 Bundan özge ola mı hîç devlet
Eyleye âşıka cânân ragbet

2182 Geh cefâlar kılup ide bîmâr
Gûşe-i çeşm ile gâhî tîmâr

2183 Sevmese âşıkı hergiz mahbûb
Çeşm-i gam-dîdesine virmeye çûb

2184 Ne saâdet ola kim subh u mesâ
Eyleye gâh vefâ gâh cefâ

2185 Telh-kâm itmese cânı fürkat
Vuslatından ala mıydı lezzet

2186 Tatlunun üstine yine tatlu
Mahv olur lezzeti ey yâr kamu

2187 Hârı kim olmadı verd-i ranâ
Kaldı sahrâda anunçün yektâ

2188 Mîvedâr olmadugıyçün şimşâd
Olmadı bâg-ı cihândan âzâd

2189 Mâ'il olmasa eger âşıka yâr
Hîç cefâ itmez idi leyl ü nehâr

2190 Rind isen anla riâyetdür bu
Bâis-i sohbet-i vuslatdur bu

2191 Gâh âşık gezer iken şeh-râh
Yârına râst gelürmiş nâ-gâh

2192 Tayanup hayret ile dîvâre
Muntazır yani selâm-ı yâre

2193 Gelicek yanına ol şâh-ı be-nâm
Göz ucı ile virür ana selâm

2194 Olamaz kimse bu hâle vâkıf
Meger ey dil ola gâyet ârif

2195 Bu kadar mucize besdür yâra
Vâkıf itmeye ili imrâra

2196 Her ki olmaya dilâ âşık-ı pâk
Yâr bakmaz diyü olur gamnâk

2197 Bî-haberdür ki o sultân-ı cihân
Şekl-i murdârına olur nigerân

2198 Zevk ü şâdîden ise hayretdür
Bilmeyüp itdi ise gafletdür

2199 lltifât itmese uşşâka nigâr
İltifât eyler idi leyl ü nehâr

2200 Râst geldükçe ana itmese nâz
Âşık olmazdı cihânda mümtâz

2201 Düşe mi şân-ı şerîf-i yâra
Benzede âşıkını agyâra

2202 İllere her ne iderse cânâ
Eyleye âşıkına anı atâ

2203 İhtisas olmasa âşıkda ıyân
Rûz (u) şeb itmez idi âh (u) figân

2204 Nimet-i hâssadur fursat-ı dost
Âşıka oldı hemân mihnet-i dost

2205 Âşıka olsa mukâbil cânân
Çok vefâ eyler olur lîk nihân

2206 Zâhiren hîç nazar itmez yüzine
Merhamet gûşını urmaz sözine

2207 Ne aceb hâlet olur buna ıyân
Çeşm-i cân ile olurmış nigerân

2208 Her ne söylerse tutarmış ana gûş
Cân kulagına olurmış mengûş

2209 Gâh olur âşıka igmâż eyler
Çevürür rûyını irâz eyler

2210 Garazı ana vefâ itmekdür
Ne belâ vü ne cefâ itmekdür

2211 Âşıka yâri ne baksun zâhid
İkisinün de vücûdı vâhid

2212 Yaraşur mı ola dil-ber hod-bîn
Eyleye kendü cemâlin tahsîn

2213 Rûy-ı yâr âşıka oldı mir’ât
Andadur anun içün zât u sıfât

2214 Zâhiren olmasa tan mı nâzır
Dûr olmak nazarından nadir

2215 Dûr olur mı güneşe hîç zerrât
Ne kadar kaplasa dehri zulumât

2216 Ayrılur mı gül-i terden jâle
Sînesi içre diler kim kala

2217 Cezb ider diyü vücûdın hurşîd
Şeb-i târ irmese olmazdı bedîd

2218 Halk sanur ki ire eflâke
Kul olam ancılayın idrâke

2219 Dâmen-i yâri koyup bir mahzûn
Kar-ı hâke düşe mi çün Kârûn

2220 Hîç bâlâya akar mı seyl-âb
Ola mı hâkde dürr-i nâ-yâb

2221 Yârdan âşık olur mı mehcûr
Mihrden ayrıla mı pertev-i nûr

2222 Nereye olsa nigârı nâzır
Cân-ı âşık olur anda hâzır

2223 Baksa uşşâka gazabla cânân
Gayra bakma diyü olur nigerân

2224 Zâhiren her müjesi hançerdâr
Manîde sûzen-i dil-rîş nisâr

2225 Zâhiren gözleri bir şîr-i gazûb
Manîde her biri âhû gibi hûb

2226 Nazar itsen deheni dem-beste
Yine ahvâli sorar peyveste

2227 Bilmeyenler anı düşnâm sanur
Gâh olur subhı kişi şâm sanur

2228 Bakıcak yâre irişür hayret
Hîç fark itmege kalmaz tâkat

2229 Göricek çâregerin dîvâne
Söylemez sâkit olur efsâne

2230 Pâdişâhun yanına varsa gulâm
Hayretinden idebilür mi kelâm

Hikâyet-i Bâ-dirâyet

2231 Muktedâ-yı sulehâ-yı âlem
Fahr-ı ayân-ı güzergâh-ı ümem

2232 Matla-ı şems-i ibâdât-ı Hudâ
Menba-ı lema-i envâr-ı hüdâ

2233 Bâni-i mahfil-i erbâb-ı kemâl
Hâdi-i râh-revânân-ı visâl

2234 Tekye-i dîn-i resûl-i mimâr
Hazret-i şeyh Habîb-i Neccâr

2235 Vâli-i şehr-i velâyet oldur
Ârif-i mezheb-i millet oldur

2236 Yolda bir gün gider iken tenhâ
Kasd-ı teşhîr içün olındı nidâ

2237 Katl kılmışdı meger bir hûnî
Bî-nişân itmege bir mahzûnı

2238 Yog idi ancılayın bir fâsık
Asmadan gayra degüldi lâyık

2239 Reseni olmış idi gerden-bend
Kulle-i mevtine atmışdı kemend

2240 Ne ola diyü bu gavgâya sebeb
Bakdı ol kâtile ol fahr-ı neseb

2241 Rîsmânın görüp igmâz itdi
Bakmadı bir dahı irâz itdi

2242 Kıldılar çünki o şahsı ber-dâr
Tolınup mihr irince şeb-i târ

2243 Birisi gördi anı rü’yâda
Bâg-ı huld içre gezer âzâde

2244 Nûrdan tavk geçüp gerdenine
Hilat-i fâhire giymiş tenine

2245 Gülşen-i huldı gezer ferhunde
Gonçeveş virmiş ana fer hande

2246 Didi ol şahs ana ey kâtil
Bu makâma neden oldun vâsıl

2247 Katı bed-çihre idün dünyâda
Bu melâhat ne durur ukbâda

2248 Muttasıl fısk idi yârâ amelün
Asılup tâ irişince ecelün

2249 Zevkuna şimdi bulınmaz gâyet
Görelüm söyle ne oldı hikmet

2250 Dâr-ı dünyâda çün oldun ber-dâr
Ayagun yirlere basmazsa ne var

2251 Dâr-ı dünyâda asılsa kâtil
Bâis-i rifat imiş ey âkıl

2252 Didi ol ârife pür-şûr (u) şagab
Bu benüm rifatüme oldı sebeb

2253 Rîsmân ile giderken nâ-gâh
Gözi ucıyla habîb itdi nigâh

2254 Bâis oldur ki benüm gibi habîs
Dinlerem gülşen-i huld içre hadîs

2255 İki cânibde bile oldı zaîm
Âşıkı eyledi cânân tazîm

2256 Biri oldur ki o şahs-ı fâsık
Nazar-ı şeyhe olınca lâyık

2257 Vâsıl-ı ravza-i Rıdvân oldı
Terk idüp girye(y)i handân oldı

2258 Birisi dahı budur Hazret-i Hak
Sakladı hâtır-ı şeyhi el-hak

2259 Nazar itdi diyü ana bir dem
Eyledi menzilini Bâg-ı İrem

2260 Âliyâ gam yime bu isyâna
Bir bahâne idegör Gufrân'a

2261 Evliyâdan nicesi kıldı nazar
Umaram kalmaya hâtırda keder

2262 Bâis-i vuslat ola Rıdvân'a
Ravzanı dûr ide Hak nîrâna

2263 Olmayup sînede dâg-ı cihân
İdesin Bâg-ı İrem'de cevelân

Münâcât İlâ-gâfiri's-seyyi'ât

2264 Meded ey vâkıf-ı sırr-ı esrâr
Meded ey Sâni-i çerh-i devvâr

2265 İbtidâ olmayıcak şânunda
İntihâ olmaya ihsânunda

2266 Şermsâr itdi bizi cürm ü günâh
Vay eger olmaz isen püşt ü penâh

2267 Râh-ı zulmetde vücûdum nâ-yâb
Kall u cû it kulunam yâ Tevvâb (?)

2268 Ömrveş irmedi pâyâna emel
Bagladı dîdemüzi h*â*b-ı ecel

2269 Lutfuna tayanuban yâ Gufrân
Az ömr içre çog itdük isyân

2270 Cânumuz aldı ecel hem-çü kabes
Başda dahı turur bunca heves

2271 Dilümüz varmaz ide sana niyâz
Vâkıf olur diyü nefs-i gammâz

2272 Sana hod hâlümüz oldı malûm
Dilerüz eyleme yarın magmûm

2273 Derd-i ışkunla çün olduk bîmâr
Umaruz eyleye lutfun tîmâr

2274 Âşıkı çünki esirger maşûk
Âhumuz irse nola tâ ayyûk

2275 Işkumuz ışk-ı hakîkat bilürüz
Hidmet-i şükrüni minnet bilürüz

2276 Hâşe li'llâh idevüz kat-ı recâ
Işkuna hem-dem iken yâ Mevlâ

2277 Bir bahâne gerek ihsân idesin
Cürmümüz mûris-i gufrân idesin

2278 Bize ışkun gibi olmaya sened
Magfiret kıl bizi ey Ferd (ü) Samed

2279 Resen-i hayrete geçmişdür ser
Kılma ber-dâr bizi ey mihter

2280 Gülşen-i huld(i) temâşâ idelüm
Bezmümüz meclis-i havrâ idelüm

2281 Kalmadı zerre kadar dilde şekîb
Korkaruz kim ire câna âsîb

2282 Kayd-ı gamdan bizi âzâd eyle
Tekye-i vahdete irşâd eyle

2283 Eylemezdük bu kadar sît (u) sadâ
Rabbenâ inneke levlâke lenâ

El-makâletü'l-hâmisete Aşara Fî-ittihâdi Vücûdi'l-âşıkı ve'l-maşûki

2284 Cân-ı âşık didügün dil-berdür
İkisi bir birisi berterdür

2285 Birisi cân u birisi tendür
Biri târ u biri pîrâhendür

2286 Birisi çerh gibi ser-gerdân
Mihrveş birisi olmış tâbân

2287 Birisi gül birisi bülbüldür
Biri peymâne birisi müldür

2288 Şeb gibi birisinün bahtı siyâh
Rûzveş birisi manzûr-ı nigâh

2289 Biri hurşîd gibi nûr-efzâ
Birisi mâh-sıfat tîre-nümâ

2290 Birisi şem ü biri pervâne
Biri hûşyâr u biri mestâne

2291 Biri müşg ü birisi âhûdur
Işk sırrını açan heb bûdur

2292 Birisi serv ü biri fâhtedür
Sûhte biri biri sâhtedür

2293 Birisi âteş ü birisi hevâ
Birisi hâk durur birisi mâ

2294 İtibâr ile ikidür zâhid
Yohsa ikisi de oldı vâhid

2295 Cânı cisminden ayırmak müşkil
Bir durur ikisi de ve'l-hâsıl

2296 Olsa âşık gam ile âlüfte
Ola maşûk dahı âşüfte

2297 Kılsa âşık gam ile âh (u) figân
Rahm ider görse bu hâli cânân

2298 Âşıkun kâmetini bâr-ı belâ
Eylese yâ gibi ey yâr dü-tâ

2299 Egilür kaddi nihâli yârün
Merhabâ ile alur efkârun

2300 Âşıkun rûyını zerd itse anâ
Eyler elbette (ki) cânânı deva

2301 Zer gibi rûyını zerd itse garîb
Genc-i vaslına çeker anı habîb

2302 Rahm ider âşık-ı gamnâk olana
Mâ'il olur su gibi pâk olana

2303 Âşıkı hüsnine mir'ât bilür
Mihrine illeri zerrât bilür

2304 Dâ'imâ hıfz u hirâset eyler
Irzını yani sıyânet eyler

2305 Âşıkun ırzıdur ancak arzı
Zâtdur kendüsi oldur arazı

2306 Rûz (u) şeb âşıkı nâlân olsun
Muttasıl gözleri giryân olsun

2307 Zerrece zâtına gelmez noksân
Hâkden mihre irişür mi ziyân

2308 Yâ niçün mâni olur ol hâle
Merhametdür garaz ol pâ-mâle

2309 İmdi şimden gerü malûm oldı
Mâ-cerâ neydügi mefhûm oldı

2310 İkisinün de vücûdı bir imiş
Biri gam çekse biri acır imiş

2311 Kesreti ko dile vahdet gelsün
Âşık olmaga liyâkat gelsün

2312 Gûşe-i uzleti ko vahdete gel
Hâlet-i iffeti ko hıffete gel

2313 Cânunı vâsıl-ı cânân eyle
Cismüni hem-dem-i hicrân eyle

2314 Menzilün tayy idegör âlemde
Fürkat (ü) vuslata ir bir demde

2315 Genc-i medfûnunı irgür gence
Dil-i vîrânunı sal bir künce

2316 Dâmen-i vahdeti kıl sad-pâre
Cân-ı bîmâruna irsün çâre

2317 Vahdeti terk idüben vahdet bul
Kayd-ı kesretde iken kesret bul

2318 Çâr dîvâr-ı mahabbet-hâne
İki olsa ola mı vîrâne

2319 Bilki bünyâdı dahı muhkem olur
Güm olursa dimesünler kem olur

2320 Ne gam ol hâneye kim dest-i kazâ
İde ibkâ bula mı hîç fenâ

2321 Geçemez sakfını bârân-ı felek
Benzemez kasrına eyvân-ı felek

2322 Ne binâ ola ki bennâ-yı karâr
Kâr-gîr ide anı bî-mismâr

2323 Derd içün aglama dermân idegör
Cânunı cânda pinhân idegör

2324 Öl diril anla mahabbet remzin
Bildürüp cânuna vuslat remzin

2325 Genc isterse teni vîrân it
Cânı cân hânesine mihmân it

2326 Yârdan kesb-i letâfet eyle
Meskenün gûşe-i vahdet eyle

2327 Bir durur âşık u maşûk dilâ
Rind isen eyle bu sırrı ihfâ

2328 İtimâd itmez isen bu habere
Nazar it kıssa-i ehl-i hünere

Hikâyet-i Pür-Şikâyet

2329 Bülbül-i bâg-ı kitâb-ı mezkûr
Sözi bu vech ile kıldı menşûr

2330 Didi kim âşık-ı âşüfte idüm
Nâvek-i ışk ile dil-süfte idüm

2331 Nûr-ı ışk ile gönül rûşen idi
Dîde dil hânesine revzen idi

2332 Hûb idi gâyet ile mahbûbum
Cân ile olmış idi mergûbum

2333 Dil-i bîmâr(um)a dermân idi ol
Ten-i efsürdeme hem cân idi ol

2334 Rûz (u) şeb mûnis idi biz hâke
Başum irmişdi ser-i eflâke

2335 Şâd idüm vaslı ile peyveste
Pâdişâh idi dil-i işkeste

2336 Nâz ile eylese ben hâke hitâb
Dil-i atşânum olurdı sîr-âb

2337 Yüzüme bir nazar itse nâ-gâh
Zevkden olur idüm âleme şâh

2338 Zeyn iderdüm anı meşşâta-misâl
Nahl idi sanasın ol tâze nihâl

2339 Hüsn-i hulkına nihâyet yog idi
Edeb ü hilmine gâyet yog idi

2340 Bezm-i fürkatde ki kan içmiş idüm
Bâdeveş anı revân içmiş idüm

2341 İricek rûz-ı visâl-i yâre
Anı akıtmaga buldum çâre

2242 Gerçi kim vuslata irse âşık
Hûn-ı mihnetden olurmış fâ'ik

2343 Cüraveş lîke kalurmış sâkî
Bana peymâne-i dilde bâkî

2344 Kasd-ı fasd eyledüm âhir kârı
Çagırup yanuma bir gam-h*â*rı

2345 Nice gam-h*â*r ki fassâd imiş ol
Hâsılı haylice üstâd imiş ol

2346 Sanatı içre aceb kâmil imiş
Hak budur mâhir imiş kâbil imiş

2347 Şâir-i rind ü Terâşî-mahlâs
Ârif-i nükte-i esrâr-ı kasas

2348 Evvelâ sâidümi bend itdi
İhtirâz itme diyü pend itdi

2349 Eline nîşter aldı fi'l-hâl
Nîşterdür ki bulınmaya misâl

2350 Benzemiş tîgçe-i dellâke
Ber-nazar mâh-ı nev-i eflâke

2351 Pîl hortûmına benzerdi hemân
Muntazırdur ki akarsa içe kan

2352 Çünki bir defa zahimnâk itdi
Subhveş cân yakasın çâk itdi

2353 Ben umardum ki şafak gibi hemân
Lûle-i çeşme-i dilden aka kan

2354 Çıkmayup kanı velî kaldı yiri
Şermsâr itdi o ehl-i hüneri

2355 Kişi bir sanati tahsîl idicek
Arıdup cânını tekmîl idicek

2356 Olıcak böylece üstâd olsa
Katı ter-dest ise fassâd olsa

2357 Gördi çün yaremi yâr-ı cânum
Kulına acıdı ol sultânum

2358 Hayli mecrûh u girîzân oldı
Sanasın kim arada kan oldı

2359 Bakdı fassâda gazabla gamnâk
Gûyiyâ âşıkını kıldı helâk

2360 Hayrete vardı görüp bu hâli
Bildi Leylâ dahı bu ahvâli

2361 Ger vücûd olmasa idi vâhid
Hûn-feşân olmaz idi ol sâid

2362 Işk-ı Mecnûn'a idün istihsân
Akıdur sâidini zahmına kan

2363 Işkumı sanmasun iller ola dûn
Işk-ı Mecnûn'dan olmışdı füzûn

2364 Hod-fürûş anlamasunlar ey dil
Diyeyin hâl-i dili ve'l-hâsıl

2365 Ben ki bir âşık-ı pejmürde idüm
Hâlet-i ışk ile efsürde idüm

2366 Fasd itdürmege kıldum âgâz
Nîşter birle olup zahm-endâz

2367 Merhamet kıldı bana cânânum
Akmadan dahı bedenden kanum

2368 Kulzüm-i âtıfeti cûş itdi
Kendini vâlih ü medhûş itdi

2369 Akıcak sâid-i âşıkdan kan
Hüner oldur ire maşûka ziyân

2370 Katı çok hâl degüldür cânân
Fasd idince aka âşıkdan kan

2371 Hârik-i âde budur dünyâda
Emr-ber-aks ola ben şeydâya

2372 Ehl-i irfân olan anlar anı
Kangı cânibde ise noksânı

2373 Yâ İlâhî dilerem kim Âlî
Işkdan olmaya bir dem hâlî

2374 Hâlet-i ışka düşüp peyveste
Gözi yaşı ide hâki şüste

2375 Kûtını nimet-i ışk eyle anun
Kuvvetin sıhhat-i ışk eyle anun

2376 Işksuz cânına irgürme hayât
Gözine âlemi göster zulumât

Münâcât İlâ-câmii'l-ısgât

2377 Ey Hudâ eyle duâyı ısgâ
Işkdan cân (u) dili kılma cüdâ

2378 Gavta-i kulzüm-i ışk eyle beni
Göreyin bileyin anunla seni

2379 Gözlerüm yaşı da tugyân itsün
Merdüm-i dîdelerüm kan itsün

2380 Derd-i ışka olayın şâyeste
Gâh dil-beste gehî dem-beste

2381 Işk ile şöyle letâfet bulalum
Cân-ı cânân ile vahdet bulalum

2382 Pâyine yüz sürelüm sâye gibi
Dâmenin bekleyelüm dâye gibi

2383 Âhumuz kûyına ferrâş olsun
Dîde sakkâ gibi hûn-pâş olsun

2384 Kûyını cennet-i me'vâ bilelüm
Kapusın Kabe-i ulyâ bilelüm

2385 İdelüm gâh miyânını hayâl
Söyleyüp anda niçe kîl ile kâl

2386 Geh lebin gâh dilin söyleyelüm
Yani tûtî gibi şekker yiyelüm

2387 Tûtyâ idinelüm gerd-i rehin
Alalum mihr-i münîrün külehin

2388 Kîmyâ ilmini tahsîl idelüm
Sîmyâgerligi tekmîl idelüm

2389 Halkı biz seyr idelüm ser-tâ-ser
İtmesün kimse bize kılca nazar

2390 Olalum câm-ı mahabbet ile mest
Gönlümüz niçeye dek ola şikest

2391 Nûhveş vâsıl-ı ummân olalum
Dimezüz garka-i tûfân olalum

2392 Işkumuz rûz-be-rûz efzûn it
Tâli ü bahtumuzı meymûn it

2393 Zikr-i ışkı dile evrâd eyle
Bezmümüz halvet-i zühhâd eyle

2394 Eyledük hilatümüz hâk-sirişt
Lâyık oldur yüzümüz olmaya zişt

2395 Bahr-ı ışka idüb(en) cânı sipend
Nimet-i vuslata eyle hursend

2396 Kuhl idüp gerdümüzi hurşîde
Gâze kıl hûn-ı dili Nâhîd'e

El-makâletü's-sâdisetu Aşera Fî-ittibâi'l-âşıkı İlâ-maşûkıhi

2397 Lema-i ışk olınca lâmi
Emr-i yâre olur âşık tâbi

2398 Yâr (u) cânânı ne kim görse revâ
Âşık oldur vire ol hâle rızâ

2399 Tapşura gerden-i teslîmi hemân
Ne dilerse ide ana cânân

2400 Kul olur mı o kişi sultâna
Kâ'il olmaya ebed fermâna

2401 Olsa bülbül gibi fermân-berdâr
Bâg-ı âlemde olur ber-hordâr

2402 Dimesünler ki anâdil bir ân
Görmedi bûy-ı vefâ gülde ıyân

2403 Muttasıl âh u figân eylerler
Gussayı fasl-ı hazân eylerler

2404 Andelîbân-ı çemen ve'l-hâsıl
Oldılar bezm-i visâle vâsıl

2405 Besdür anlara hemân bu hâlet
Olalar şâh-ı güle hem-sohbet

2406 Kılmasa şâhid-i gül arz-ı cemâl
Yaz u kış olur idi cümlesi lâl

2407 İrmese gülşene teşvîşle nemâ
Bülbülân eyleye mi sît u sadâ

2408 Olsalar bezm-i gül-i gülşene dûr
Cümle hâmûş ola gûyâ usfûr

2409 İmtisâl ise yiter besdür bes
Yâr içün ola giriftâr-ı kafes

2410 Yûsuf'a olmasa tâbi Yakûb
Fürkatinden çeke miydi âşûb

2411 İhtiyâr ile degüldür bu hayâl
Olmaya hâtır-ı yâra meyyâl

2412 Yâr her vazı ki görse makûl
Eyler âşık anı elbetde kabûl

2413 Cânın alursa da tugyân itmez
Bir nefes nâle vü efgân itmez

2414 Hâsılı âşık olan rüsvâlar
Emr-i cânâna olurlar çâker

2415 Yûsuf'un emrini görse makbûl
Olsa fi'l-cümle Züleyhâ'sı hamûl

2416 Koymaz idi anı bir zindâna
Mübtelâ olmaz idi hicrâna

2417 Hâtır-ı yâri yapaydı mahzâ
Nâydan yapmaz idi köhne serâ

2418 Evvelâ Yûsuf-ı pîr-i Kenân
Kendini itmiş idi der-zindân

2419 Şıhne-i kişver-i ışka zindan
Dil-i âşık durur ey yâr hemân

2420 Nitekim meclis-i uşşâk-ı zemen
Oldı cânânedeki çâh-ı zekan

2421 Bir durur âşık (u) maşûk ammâ
Bu degüldür ki ide ana cefâ

2422 Hîç zindâna girer mi sultân
Gülşen-i cennet olur mı zindân

2423 Kanda kim sâkin ola bir mahbûb
Sakf-ı eflâk ola yâ gülşen-i hûb

2424 Bassa mey-hâneye dildâr ayak
Raks ider şevk ile nâ-çâr ayak

2425 Hazret-i Yûsuf' (ı) kim ihvânı
Çâha atmışlar idi pinhânî

2426 Garaz ol mâha husûf irmekdi
Mihr-i Yakûb'a küsûf irmekdi

2427 Kar-ı çâh olmış idi mâristân
Yani kim irgüreler ana ziyân

2428 Lîk fikr itmediler kim ayı
Hıfz ide kâkül-i anbersâyı

2429 Mârdan gence irişür mi ziyân
Hayyeden korka mı şâh-ı mârân

2430 Başdan ayaga o gîsû-yı siyâh
Hem penâh oldı hem idindi penâh

2431 Kar-ı çâha inicek ol dildâr
Kar-ı çâh olmış idi sünbülzâr

2432 Nice çâh ola aceb âlemde
Mihr ü meh sâye sala bir demde

2433 Niçe bâg ola gül ile sünbül
Ne dıraht ola ki efyûn ile mül

2434 Cümle hem-asr olalar bir demde
Hîç hazân görmeyeler âlemde

2435 Gûşuna irdi bu resm-i ahbâr
Tâbi ol her ne (ki) emr eylese yâr

2436 Işk hâlinde velâyet çokdur
Fehm iden kimseye hikmet çokdur

2437 Hâlet-i vâhidede bir insân
Hem kul olur hem olur şâh-ı cihân

2438 Hem olur âkıl ü hem dîvâne
Dahı huşyâr u dahı mestâne

2439 Beyt-i Mamûr ola hem vîrâne
Meskeni künc ola hem mey-hâne

2440 Hem vücûdı ola vü hem madûm
Şâz (u) handân ola vü hem magmûm

2441 Kudret-i Hakk'a nihâyet yokdur
Kuvvet-i Hâlik'a gâyet yokdur

2442 Sahn-ı âlemde olupdur meşhûr
Işk ile her kişi olur mecbûr

2443 Dem olur genc iken olur vîrân
Şâd olur gâh bulur genc-i nihân

2444 Bu kadar saltanata oldı kefîl
Cümle emrinde itâat tahsîl

Hikâyât-i Bâ-dirâyât

2445 Nakl olınur ki resûl-ı azam
Muktedâ-yı rüsül ü fahr-ı ümem

2446 Pertev-i lema-i nûr-ı Yezdân
Şema-i encümen-i kevn ü mekân

2247 Bâis-i hilkat-i hâk ü eflâk
Gül-i gülzâr-ı hadîs-i *levlâk*

2448 Mürşid-i mastaba-ı ehl-i yakîn
Nâkıl-i menkabe-i meclis-i dîn

2449 Genc-i pinhân-ı rumûz-ı manâ
Vâkıf-ı nükte-i esrâr-ı Hudâ

2450 Tûti-i hoş-sühan-i mısr-ı vücûd
Bülbül-i nagme-zen-i gülşen-i cûd

2451 Server-i hıtta-i eknâf-ı kelâm
Vâli-i milket-i vahy ü ilhâm

2452 Dür-i deryâ-yı risâlet oldur
Gevher-i kân-ı siyâdet oldur

2453 Emr-i Hak ile gelüp peyk-i celîl
Kabz-ı rûh eyleyicek Azrâ'îl

2454 Alıcak cân gözini h*â*b-ı ecel
İricek ömr binâsına halel

2455 Kim idüp ârızı gülgûnesini
Çıkarup hırka-i meymûnesini

2456 Çâr yârına vasiyyet itdi
Bu tarîk ile nasîhat itdi

2457 Didi bu hırkamı Veyse'l-karan'a
İledüp geydürün ol gül-bedene

2458 Ser-te-ser dehri gezün ve'l-hâsıl
Tâ olınca o azîze vâsıl

2459 İledüp hırkayı teslîm eylen
Hâlet-i mevtümi tefhîm eylen

2460 Hem size bâis-i vuslat olsun
Sebeb-i rahmet ü şefkat olsun

2461 Cân gözin yumdı resûl-i gerdûn
Genc idi hâkde oldı medfûn

2462 Tutdı âfâkı hemân-dem zulümât
Gâ'ib oldı aradan âb-ı hayât

2463 Nâvek-endâz olup ol dem eflâk
Yayını aldı ele ezfendâk

2464 Çözdi gîsûlarını ebr-i semâ
Kıldı mâtem-zedeler gibi bükâ

2465 Kıldılar çünki edâ'-i hidmet
Virdi anlara vasiyyet dehşet

2466 İbni Hattâb ile İbni Tâlib
Oldılar Hazret-i Veys'e tâlib

2467 Olsalar kangı diyâra mihmân
Var mıdur diyü sorarlardı Karân

2468 Âkıbet azm idüp ol ehl-i ukûl
Buldılar maksad-ı aksâya vüsûl

2469 Sordılar karyeye gördükde tamâm
Var mı bir kimse ana Veys ola nâm

2470 Didiler var durur ammâ hâlâ
Geşt ider tagları sahrâ-peymâ

2471 Delidür ol size matlûb olmaz
Vahşet iden kişi mahbûb olmaz

2472 Bir iki üştürü var ser-gerdân
Seyr ider anlar ile kûhistân

2473 Didiler var mı tarîk-i makûl
Bulavuz anun ile ana vüsûl

2474 Cümlesi râh-nümâ oldı hemân
Oldı anlar dahı Veys'(i) cûyân

2475 Âkıbet buldılar ol dânâyı
Gezer üştürler ile sahrâyı

2476 Virdiler yanına varınca selâm
Cân ile redd-i selâm itdi imam

2477 Didiler ana resûl-i âlem
Melce'-i âlem ü erbâb-ı ümem

2478 Hırkasın sana vasiyyet kıldı
Bize îsâlini hidmet kıldı

2479 Budur ol hırka diyü ol iki yâr
Kıldılar Veys-i Karân'a îsâr

2480 Göricek hırka(y)ı ol şâh-ı güzîn
Eyledi yaşı ile gevher-çîn

2481 Çeşmi nemnâk ü derûnı gamnâk
Eyledi ceyb-i bükâyı sad çâk

2482 Didiler ana çekersüz çü taab
Ne içün itmedünüz vaslı taleb

2483 Yüz sürüp ayagına cûyâsâ
İrişürdi dil-i mahzûna safâ

2484 Didi görmiş midünüz siz anı
Didiler olmış ıduk yârânı

2485 Açdurup anlara fi'l-hâl dehân
Gördi heb yirlü yirinde dendân

2486 Didi anlara o şekker-güftâr
Yârlık davisin itmen zinhâr

2487 Görmedüm gerçi ki ben ol şâhı
Kıble idinmedüm ol dergâhı

2488 Semüme lîk irince bu haber
Ki iki dişlerine oldı zarar

2489 Bilmeyüp kangısı idi anı
Hâke saçdum dükeli dendânı

2490 Siz ki ol servere yârân olasuz
Hâne-i lutfına mihmân olasuz

2491 İmtisâl itmeyesüz hergiz ana
Derdünüz olsa nola dâ' u belâ

2492 Bu kelâm anlara te'sîr itdi
Cânlarında yitişüp yir itdi

2493 Hayli feryâd u figân eylediler
Eşk-i hûn-âb(ı) revân eylediler

2494 İmtisâl olmasa maşûka dilâ
Veys dendânına virmezdi fenâ

2495 Yâ İlâhî dilerem kim her bâr
Emrüne tâbi olam leyl ü nehâr

2496 Cânumı emrüne münkâd eyle
Gönlümi manzar-ı evtâd eyle

2497 Haste-hâl eyleme Âlî'(y)i müdâm
Rûz (u) şeb eyle anı istihdâm

2498 Cânını ışkuna mutâd eyle
Mefhar-ı zümre-i zühhâd eyle

Münâcât İlâ-âlimi'l-hafiyyât

2499 Meded ey bâsıt-ı nat-ı gerdûn
Nakş-bend-i felek-i bûkalemûn

2500 Meclis-ârâ-yı gülistân-ı zemîn
Âferînende-i bustân-ı yakîn

2501 Hâfız-ı hıtta-i ehl-i idrâk
Nûr-bahşende-i peygûle-i hâk

2502 Kût-ı erbâb-ı semen sendendür
Dâne-i murg-ı çemen sendendür

2503 Def-i cû itmez idi cân-ı sakîm
Keremün olmasa insâna amîm

2504 Sînemüz mihrün ile pür-nûr it
Gönlümüz ışkun ile mesrûr it

2505 Emrüne râm olalum leyl ü nehâr
İrmeye tâ dil-i mahzûna gubâr

2506 Nefs-i şirrîrümüz itse tugyân
Gelmese hâtıra havf-i nîrân

2507 Işk ile gönlümüze tevfîk it
Yirümüz hânekah-ı tahkîk it

2508 İricek ömr binâsına halel
Hâk-zîr eyleyicek cismi ecel

2509 Eyle her bir sözümüz âb-ı hayât
Gûşemüz kılma velîkin zulümât

2510 Ravzamuz ravza-i Rıdvân eyle
Hâkümüz kûhl-ı azîzân eyle

2511 Yalunuz kalmayalum hâk içre
Koma cânı has u hâşâk içre

2512 Hûr (u) gılmânı enîs eyle bize
Fahr-ı âfâkı re'îs eyle bize

2513 Çihre-sây olsa livâ-yı İslâm
Cümle insâna resûl olsa imâm

2514 Sâyesinde olalum âsûde
Pây-ı âmâlümüz olsun sûde

2515 Emrüne eyle mutî ü münkâd
Nazar itsün bize dâ'im evtâd

2516 Zümre-i huld-nişînân olalum
Mîve-çînân-ı gülistân olalum

2517 Masiyet yakasını çâk idelüm
Magrifet bahrını idrâk idelüm

2518 İmtisâl eyleyelüm dünyâda
Şermsâr olmayalum ukbâda

El-makâletü's-sâbiatu Aşera
Fî-gumûmi'l-firâki ve Mâ-yeteallaku Bihâ

2519 Bundan özge ola mı derd ü belâ
Vuslata irmeye âşık kata

2520 Bî-aded sidrede dürr-i şehvâr
Ne var olmadı ise kar-ı bihâr

2521 Nimet-i hulda ne lâzım tabbâh
Âteş-i âhı kosun her güstâh

2522 Âşıka buncılayın yâr olmaz
Ki ana yâri olan yâr olmaz

2523 Yüzine bakmaz ider istignâ
Buna kim katlanabilür acabâ

2524 İhtiyârı gidüp elden her ân
Tekye-i gamda ider âh u figân

2525 Âhdur âşıka her dem maksûd
Tâ ki hıfz ide (anı) dûd-ı kebûd

2526 Lebi helvâsını kim kıldı hayâl
Bî-duhân olmag ana oldı muhâl

2527 Girdi çün micmere-i fürkate ûd
Bûy virmek ola mı hîç bî-dûd

2528 Hâtırında ola lal-i cânân
Eşk-i hûnîni nola olsa revân

2529 Tâk-i ümmîdi kesildi yârâ
Reşehâtı niçe dinsün acabâ

2530 Tîg-i gam eyledi çün sad-pâre
Kan akıtsa nola ol bî-çâre

2531 Haste-hâl olana oldı mutâd
Akıda kanını ol dem fassâd

2532 Eşk-bâr olmasa cism-i hâki
Gird-bâd ile bulur eflâki

2533 Ne yarar olmasa bârânı sehâb
Teşne sîr-âb ide mi hîç serâb

2534 Gavtadan irmese gûşına sadâ
İde mi cûş neheng-i deryâ

2535 Reşhalar olmasa zımnında nihân
Germ olur mı idi mihr-i rahşân

2536 Neye yarar suyı olmasa bunar
Jâlesüz neşv bulur mı gülzâr

2537 Aglamak fahrı durur uşşâkun
Âb yüzi suyıdur âfâkun

2538 Âşık âh eylememek oldı muhâl
Söyledür ıssını elbette mâl

Hikâyât-i Bâ-dirâyât

2539 Mürşid-i hânekah-ı ehl-i sülûk
Şeyh-i pîrân-ı ekâlîm-i mülûk

2540 Hâdi-i kavm-i dalâlet-peymâ
Mîr-i mîrân-ı cüyûş-ı sulehâ

2541 Hâmi-i sûr-ı diyâr-ı Basra
Gelmemiş idi ana benzer asra

2542 Bir gün ol fikr-i ser-encâmında
Oturup savmaası bâmında

2543 Kâr idüp cânına bîm-i fürkat
Giryeler kıldı o fahr-ı millet

2544 Bâmdan gözi yaşı oldı revân
Gûyiyâ nâzil olurdı bârân

2545 Hânenün sakfın iderdi gark-âb
Kılmaya âhı odı tâ ki harâb

2546 Râst geldi ana bir pîr-i azîz
Olmaya ancılayın ehl-i temyîz

2547 Bildi kim göz yaşıdur bu seyl-âb
Hasan'a itdi hemân anda hitâb

2548 Didi ey zâhid-i sâfî-meşreb
Âb-deste bu su yarar mı aceb

2549 Ne aceb gavtası var bu bahrun
Nûr-ı aynı gibi cümle nehrün

2550 Görmedüm buncılayın bir deryâ
Mâhı var mâhîsi yokdur kata

2551 Hîç bu cây ola mı bî-bünyâd
Ki oldı her reşhası bir sîm-i imâd

2552 Oldı çün bâm kenârında revân
Havl ider girmeye ana nâ-dân

2553 Çünki gûş itdi bu güftârı Hasan
Didi ey mefhar-ı pîrân-ı zemen

2554 Gözlerüm yaşı durur câ'izdür
Heft yem bunda kamu bârizdür

2555 Mâ'-i cârî durur itme irâz
Mâ-cerânı ide mi pâk hıyâz

2556 Gerçi kim masiyetüm oldı füzûn
Pâkdür lîk bu seyl-âb-ı uyûn

2557 Bâis-i girye meger kim ol dem
Bîm-i hicrân idi ey fahr-ı ümem

2558 Âşıka irse zarar aglamadan
Böyle giryân olısar mıydı Hasan

2559 Âliyâ âkıl isen giryân ol
Bahr-ı ışk içre yüri pinhân ol

2560 Âb-ı eşkünle tahâret eyle
Gam namâzına ikâmet eyle

2561 Mâ-cerânı göreler halk-ı cihân
Mâ-cerâ ola velî yine nihân

2562 Cânuna hecr elemi kâr itsün
Sag iken başuna tîmâr itsün

Münâcât İlâ-kâşifi'l-kürübât

2563 Ey cemâlün nefehât-ı eltâf
V'ey celâlün siper-ârâ-yı mesâf

2564 Milket-i aklumuz itdi tâlân
Mâl-i hûlyâ-yı visâl-i cânân

2565 Vardı târâca gül-i bâg-ı vücûd
Bilmezüz dahı nedür mîve-i sûd

2566 Işk ser-menziline irmedi dest
Pâyumuz oldı bu dem gerçi şikest

2567 Olmışuz çünki bu dem dîvâne
Kapun itsek nola dermân-hâne

2568 Bize zencîr olamaz seyl-i uyûn
Ki olur kuvvet-i dîvâne füzûn

2569 Hîç insâna zebûn ola mı şîr
Geçmeye boynına âhen zencîr

2570 Kâkül-i yârı bana bend eyle
Vuslat-ı zâtun içün pend eyle

2571 Yakdı dil kişverini nâr-ı firâk
H*â*n-ı vaslı nola kılsan infâk

2572 Bâr-ı gam sabrumı itdi târâc
Kalmadı hâk-i vücûdumda revâc

2573 Hâne-i dil katı vîrân oldı
Garazun cevr ise oran oldı

2574 Gam-ı hicrân (ne) aceb âfet imiş
Semm-i kâtil var ise fürkat imiş

2575 Bizi bu bâdiyeden eyle halâs
Olalum mest-i şarâb-ı ihlâs

2576 İzzetün hakkı içün ya Gaffâr
Görelüm niçe imiş vuslat-ı yâr

2577 Bilmedin neydügini bu âlem
Niçedür neyleyelüm şehr-i adem

2578 Fürkatün kâmetümüz lâm itdi
Hasretün subhumuzı şâm itdi

2579 Olmasa varlıgumuz bâr-ı girân
Vuslatun bezmin olurduk cûyân

2580 Kılmasak girye alurduk menzil
Ol durur bizi koyan pâ-der-gil

2581 Raht (u) bahtum k'ola bir dûn-ı gubâr
Ne revâ cân-ı zaîfe ola yâr

2582 Bâg-ı vasla diye her kim ki irem
Ola evvel konagı şehr-i adem

El-makâletü's-sâminetu Aşera Fî-tani'l-hasûdi ve Mâ-yeteallaku Bihi

2583 İltifât eylese uşşâka nigâr
Hasedinden ölür ol dem agyâr

2584 Bâg-ı âlemde gül olmaz bî-hâr
Nitekim genc (ü) defîne bî-mâr

2585 Ahmed'ün yok mı idi Bû Cehl'i
Bilmezüz neyleyelüm bu cehli

2586 Gam-ı Firavn'ı çekerdi Mûsâ
Âkıbet oldı asâ ejderhâ

2587 Bundan özge ola mı cehl-i kabîh
Âşıkı yâra ide zemm-i sarîh

2588 İkisinün de vücûdı vâhid
Arada neyler ola bir müfsid

2589 Olmayaydı dil-i İblîs-i hasûd
Sahn-ı âlemde görürdi çok sûd

2590 Bula mı hîç şu câhil behre
Et ile tırnak arasına gire

2591 Hâsılı ana ne â'id bilsem
Kulını eyleye mevlâsına zem

2592 Hîç gıdâ ola mı insâna alef
Gördügi katre(y)i alur mı sadef

2593 Gûş-ı yâre gire mi böyle suhen
Dür gerekdür ki sadef aça dehen

2594 Kar-ı deryâ ide mi hâr kabûl
Çâre yokdur ideler nâra duhûl

2595 Vuslat-ı yâre irişsen meselâ
Cân virür huşk-i hasedden adâ

2596 Kasd ider kim düşe araya şikâk
Eyleyüp âşıkı maşûka nifâk

2597 Sûret-i Hak'da togup ol nâ-dân
Dir o maşûka eyâ mihr-i nihân

2598 Ne revâdur bu ki bir dîvâne
Okıya niçe niçe efsâne

2599 Kâkülün yâd idüben sâye-misâl
Eyleye ırz-ı şerîfün pâ-mâl

2600 Ruhlarun fikri ile leyl ü nehâr
İde bülbül gibi feryâd ile zâr

2601 Hem-nişîn ola mı sultâna gulâm
Necm ile salına mı mihr-i be-nâm

2602 Zâga bülbül ola mı hem-peymâ
Kona mı hâne-i bûm üzre hümâ

2603 Adun anmaga degülken lâyık
Ne revâdur ki geçine âşık

2604 Ola mı zâg-ı siyeh şekker-hâ
Bülbülâsâ kıla mı bûm sadâ

2605 Cennete girdügi yokdur şeytân
Olamaz kapuna herkes derbân

2606 Varmasun kûyuna her câhil-i dûn
Işk-ı Leylâ ile birdür Mecnûn

2607 Lalüne dil viremez her nâ-şâd
Hüsn-i Şîrîn'e bir oldı Ferhâd

2608 Mâh-ı Kenân'a Züleyhâ birdür
Nitekim Vâmık (u) Azrâ birdür

2609 Âşıkum diye mi âşık sanma
Herkesi davîde sâdık sanma

2610 Hoş mücevher ola mı her bir tîg
Ebr-i nîsâna niçe benzeye mîg

2611 Gerçi kim pejmeye benzer jâle
Zararın görmez anun dergâle

2612 Lâlezâr olmadı ser-cümle demed
Kûhda gerçi ki bî-hadd u added

2613 Sanma her gördügüni tâlibdür
Azdur togrı çogı kâzibdür

2614 Garazı hikmetine irmekdür
Bûse şeftâlülerin dirmekdür

2615 Sözlerin gûş ide sanur yârı
Göre şâhum garaz-ı agyârı

2616 Bî-haberdür ki işitmez cânân
Ne kadar âşıkı zemm itse ıyân

2617 İde mi yâra kelâmı te'sîr
Pend-i eşhâsı kabûl ide mi pîr

2618 Âkıle her ne dise dîvâne
Olur elbetde kamu efsâne

2619 Yâra uşşâkı sanur kadh eyler
Lîk her birisini medh eyler

2620 Vâfir olsa ne kadar hayl ü haşem
Saltanat kalası olur muhkem

2621 Dil-berün şöhreti uşşâk iledür
Âşıkun işreti ıtlâk iledür

2622 Ne kadar saklasa şehdi zünbûr
Yine elbetde irişür ana mûr

2623 Zîb ü zîver bula sahn-ı gülzâr
Çog olursa ne kadar anda hezâr

2624 Kelle-i sükkere zeyn olsa meges
Çâre yok eksile mikdâr-ı ades

2625 Zumı bu kim ire uşşâka ziyân
Lîk hep kendine â'id noksân

2626 Âdem'e secde olurken Şeytân
Kılmayup secde olurdı nigerân

2627 Yani işitmiş idi anı meger
Tavk-ı lanet biri boynına geçer

2628 Kendine irmeye dirken nekbet
Geçdi gerdânına tavk-ı lanet

2629 Meyl-i mâl eyler iken bir sârik
Kendini dâra idermiş lâhık

2630 Gence kasd eyler iken bir insân
Gâh olur öldürür anı subân

2631 Gâh bir kimse iderken nahcîr
Çâk ider râst gelüp pençe-i şîr

2632 Âşnâ gevher ararken deryâ
Gark idüp gâh ider nâ-peydâ

2633 Çakma bir kimse(y)i bir kimseye sen
Sengsâr olma nite âteş-zen

2634 Âşıka yâr olurken âşık
Bilmezüz arada neyler fâsık

2635 Eger olmasa cihân içre hasûd
Lâzım olmaz idi davâya şühûd

2636 Eger olmasa cihânda güstâh
Mîve zeyn olur idi şâh-be-şâh

2637 Olmasa bâg-ı cihânda nâ-dân
Gonçeler cümle olurdı handân

Hikâyet-i Bâ-dirâyet

2638 Nakl olınur fuzelâdan bu haber
Enbiyâdan biri nâ-gâh meger

2639 Bâmdâd içre irüp vakt-i namâz
Uyanup kılmadı âgâz-ı niyâz

2640 H*â*bdan gözlerine irdi sebel
Hîç göz açdurmadı mânend-i ecel

2641 Kûs-ı rıhlet çalınur ser-tâ-ser
Haymede dahı yatur ol mihter

2642 Kârvân oldı kamu yola revân
Ten ribâtında dahı tuymadı cân

2643 Her kişi tûşesin itdi ihzâr
Dahı olmadı o gâfil bîdâr

2644 Sâlikün fehmi katı tîz gerek
Menzil uman kişi şeb-hîz gerek

2645 Gice(y)i gündüze katmasa Furât
Eline girmez idi âb-ı hayât

2646 Muttasıl esmese bâd-ı sarsar
Açılur mıydı ana gonçe-i ter

2647 Âşıkun dîdeleri leyl ü nehâr
Necm-i dürrîce gerekdür bîdâr

2648 Kûy-ı yâri tolaşa şeb-pereveş
Açılup kapusı togınca güneş

2649 Bâm-ı ışk üzre geze bûm gibi
Subha dek şule vire mûm gibi

2650 Gaflet uyhusına virmeye gözin
Mest olup yavu kılmaya özin

2651 Bu kadar gaflet ü bunca telbîs
Gönline girdi meger kim İblîs

2652 Fevt olacak deme irince salât
Ana gösterdi cihânı zulümât

2653 Oldı bîdârlıgına mâni
Mihr-i pür-nûr olınca tâli

2654 Çünki h*â*bından uyandı o velî
Vakt geçmiş göricek oldı deli

2655 Gussa çekdi katı nâlân oldı
Çerhveş gözleri giryân oldı

2656 Hidmetüm eylemedüm diyü edâ
Hâsılı çekdi niçe dürlü belâ

2657 Hak teâlâ ana şefkat itdi
Giryesin mûcib-i rahmet itdi

2658 Virdi ol sâlihe zıfınca sevâb
Bâis oldı bu kadar gaflete h*â*b

2659 Fikr-i İblîs-i ukâb olmak idi
Bunca ihmâle itâb olmak idi

2660 Lîke gufrânına oldı bâis
Bunca ihmâl bu vaz-ı hâdis

2661 İrtesi çünki irişdi yine şeb
H*â*bnâk oldı o fahr-ı mezheb

2662 Şâfiî vakti olınca zâhir
H*â*bdan olmadı çeşmi nâzır

2663 Göricek hâlini anun Şeytân
Gözin açmaya diyü korkdı hemân

2664 Semine vardı o dem itdi salâ
Ki geçer vakt-i namâz ey dânâ

2665 Olmadın vakti salâtun fâ'it
Tur yukaru amele âgâz it

2666 Havf (u) bîm eyledi kim ol âkıl
Yine uyanmayup ola gâfil

2667 Aglaya göz yaşın ide gark-âb
Eline gire yine zıf-ı sevâb

2668 Hased ü bugzı görün bi'llâhi
İrgürür togrı yola güm-râhı

2669 Ol umardı ki Hudâ-yı müteâl
Göstere târik-i tââta celâl

2670 Lîke olmadı murâdı hâsıl
Oldı İblîs ara yirde hacil

2671 Çak bunun aynı dur(ur) hâl-i hasûd
Çeşm-i uşşâkı sanur h*â*b-âlûd

2672 Zemm ider yâra anı peyveste
Yani kim gönli ola işkeste

2673 Haberi yok ki irür vuslatına
Cânını lâyık ider hidmetine

2674 Âliyâ vâcibe feryâd eyle
Âlemi âh ile ber-bâd eyle

2675 İrmesün cânuna mekr-i agyâr
Muttasıl hem-dem idinsün seni yâr

2676 Her ne re'y eyler ise cân-ı hasûd
Bulmasun zerre kadar hâsıl u sûd

2677 Olasın yârün ile hem-sohbet
Girmesün araya künc-i fürkat

Münâcât İlâ-dâfii'n-nekebât

2678 Ey nigehdâr-ı ekâlîm-i cihân
Âteş-endâz-ı kılâ-ı gerdân

2679 İrmesün câna şürûr-ı İblîs
Gönlümüz ışkun ile eyle enîs

2680 Almasun dîdemi h*â*b-ı gaflet
Geçmedin vakti idelüm hidmet

2681 İrmedin gûşumuza bâng-i horûs
İdelüm sînemüzi zikr ile kûs

2682 Gözümüz yummayalum necm-misâl
Neydügin bilmeyelüm hîç ihmâl

2683 Şükrümüz rûz-be-rûz ola ziyâd
Gerdümüz kuhl idünsin zühhâd

2684 Bülbül-i nagme-zen-i bâg-ı cihân
Bizden alsun nicedür âh (u) figân

2685 Varmayup uyhuya huffâş gibi
Gezelüm âlemi ayyâş gibi

2686 Düşmesün aramuza bugz (u) şikâk
Niçedür bilmeyelüm nâr-ı firâk

2687 Bakalum şem-i ruh-ı cânâna
Yanalum hem nitekim pervâne

2688 Fâhte gibi seher-hîz olalum
Âb-dest ile arak-rîz olalum

2689 Evvelâ idelüm âgâz-ı namâz
Son ucı eyleyelüm sûz u güdâz

2690 Subh-ı sâdık gibi pür-nûr olalum
Görelüm mihrüni mesrûr olalum

2691 Almasun cân gözini zulmet-i h*â*b
Görelüm âlemi mânend-i habâb

2692 Akl u nefs ile figân u dil ü cân
Kârvânuz olalum yola revân

2693 Olmadın mihr-i ecel tâbende
Alalum menzilümüz irkende

2694 Ol günün tâbına kimse döyemez
Ne kadar seng-dil olsa küyemez

2695 Per açup lerze ile şâhîvâr (?)
Murgveş idelüm hümâyı şikâr

2696 Girmesün hânemüze nâ-mahrem
Basalum halka-i tevhîde kadem

2697 Cân atup şevk ile mânend-i meges
İdelüm şehd-i kerâmâtı heves

El-makâletü't-tâsiatu Aşera
Fî-neşâti'l-vüsûli ve Mâ-yeteallaku Bihi

2698 Söyle ey bülbül-i gülzâr-ı visâl
Cânı kıl şâdî ile mâl-â-mâl

2699 Eyle feryâdun ile âlemi mest
Anlasun marifetün ehl-i nişest

2700 Vuslat an âşıkı handân eyle
Merhem ur zahmına dermân eyle

2701 Mucize arz idegör Îsâvâr
Cân viren âşıka cân vir tekrâr

2702 Halka talîm idüp ilm-i İhyâ
Eyle dil-hastelere zikr-i Şifâ

2703 Meclisün reşk-i bihişt eyle müdâm
Hûrdan âşıka eyle peygâm

2704 Cüraveş olmış idi nicesi mest
N'eydügin anladı gör bezm-i elest

2705 Eyledünse niçe mârın idrâk
Zahmnâkine yitişdür tiryâk

2706 Bunca demdür idesin âteş(i) yâd
Cenneti almaz isen vâ-feryâd

2707 Ol durur rûh-fezâ-yı emvât
Var ise ancak odur âb-ı hayât

2708 Derdüne çâreger olmaz Lokmân
Ol durur var ise ancak dermân

2709 Dâglar deff ü nal-i mûsîkâr
Nagamât ile hemân bülbülvâr

2710 Mutribi ko viregör câna haber
Hîç o kıldan çalamaz hunyâger

2711 Kanı bir sencileyin hâl ehli
Neydügin bilmez anun kâl ehli

2712 Dilini anladabilmez ahres
Söylenür gerçi ki mânend-i ceres

2713 Kuş dilin anlayamaz her nâ-dân
Gerçi kim oldı Süleymân'a ıyân

2714 Mantıku't-tayr hîç anlar mı hezâr
Ya meger ögrede anı Attâr

2715 Söyle güftârun ile mest olalum
Basalum bezmi zeber-dest olalum

2716 Işk kim oldı beyâbân-ı melâl
Var mıdur anda gülistân-ı visâl

2717 Hîç müyesser ola mı bir âşık
Ola ihsân-ı visâle lâyık

2718 Şeb-i kadre ire mi âsîler
Tutalar mı reh-i huld içre makar

2719 Bundan özge ola mı bir âlem
Ola maşûk ile âşık hem-dem

2720 Gâh gül-çîn ola gülzârında
Gâh şeftâlü dire dârında

2721 Geh koka gonçe-i nev-bâvelerin
Gûne gûne yiye geh mîvelerin

2722 Gâh geh gence ire vîrâne
Gâh geh şerbet içe dîvâne

2723 Geh göre lal tabak üzre ıyân
Dehen-i mârda şâh-ı mârân

2724 Hâsılı pâdişeh-i âlem ola
Her ne isterse bula bî-gam ola

2725 Câme-i cismini ol âvâre
Eyleye gül gibi pâre pare

2726 Akmaya göz yaşı şingerf misâl
Kalmaya zerrece hâtırda melâl

2727 Bâg-ı vuslatda ne lâzım girye
Sîb ü şeftâlûsı vâfir gir ye

2728 Işk kim mevc ura mânend-i bihâr
Teşne kalma nitekim bûtîmâr

2729 Ruh-ı yâr içün akıtma seyl-âb
Mahv olur gül gelicek bûy-ı gül-âb

2730 Tâli olınca felekde hurşîd
Gülşen içre kala mı jâle bedîd

2731 Bezm-i cânâna iren eylemez âh
Şîre karşu çagırur mı rûbâh

2732 Mevsim-i dey gidüp irişse bahâr
Bezm-i insâna ne lâzımdur nâr

2733 Rûz-ı rûşende yanar mı hîç şem
Vire mi zerre kadar hâneye lem

2734 Mihr-i rahşân var iken toga kamer
Sanki sahrâda yanar bir ahker

2735 İtmesün yâra iren kimse figân
Bahra iren su olur mı nâlân

2736 Tıfl-ı dil kim bulına bî-eşkâl
Çâr-sûlarda ne lâzım dellâl

2737 Mâh kim münhasif olmaya ıyân
Tas çalmak ana gâyet noksân

2738 Olmaya bî-hod olup mestâne
Cennet içre ola mı dîvâne

2739 Ola dîvâne ne denlü gâfil
Çâreger yanına gelse gâfil

2740 Mâ-hasal vuslata irse âşık
Derdine bula tabîb-i hâzık

2741 Ne kadar gam var ise andan ırak
Ey lebi gonçe meger bîm-i firâk

2742 Yâr kim âşıkına ide vefâ
Yıkılursa nola bünyâd-ı cefâ

2743 Eylemen vasl binâsına kıyâs
Lâ-cerem anda ebed yokdur esâs

2744 Bir midür dâr-ı fenâ ile bekâ
Bana sor anları birdür meselâ

2745 Nahl-i firdevse irişür mi hazân
Lîk uymaz ana eşcâr-ı cihân

2746 Işkdan cümle vefâdur maksûd
Ki cefâ anda bir emr-i mefkûd

2747 Gül-bün-i bâg-ı cihândan me'mûl
Gül durur hâr degül ey makûl

2748 Vuslata irmeyene bu ahvâl
Hâsılı oldı be-gâyet icmâl

Hikâyet-i Bâ-dirâyet

2749 Mürsel-i kavm-i benî-İsrâ'il
Vâsıl-ı sohbet-i Yezdân-ı Celîl

2750 Zâ'ir-i Tûr u Kelîm-i Rahmân
Mazhar-ı pertev-i nûr-ı Kur'ân

2751 Yani kim hecr meyinden mahmûr
Dil-i Mûsâ'ya güzergâh idi Tûr

2752 Didi bir gün meded ey
Bârî Hudâ Senden olur ne ki olsa peydâ

2753 Yanmış ısak nola pervâne gibi
Sâbit olsak nola vîrâne gibi

2754 Zâ'ir-i şem-i cinân eyle bizi
Vâsıl-ı genc-i nihân eyle bizi

2755 Lutfuna olmadı çünkim pâyân
İtmezüz vuslata irmekde gümân

2756 Hâm iken mîveye lezzet mi gelür
İrmesek vasla kanâat mi gelür

2757 Yolını pâk idebilmez seyl-âb
Bahra yüz sürmese mânend-i türâb

2758 Menfezi olmasa bâd-ı seherün
Gönline girmez idi her şecerün

2759 Dest ü pâ-beste iken yâ Rahmân
Olalum îd-i visâle kurbân

2760 Ne kadar eyleye mü'min ihsân
Yine menzilgeh olur ana cinân

2761 Sıdkumuz çünki bu dem oldı dürüst
Ne aceb eyler isen zâtunı cüst

2762 Ne kadar bedr-i tamâm olsa hilâl
İrür elbetde ziyâsına zevâl

2763 Gerçi kim varlıgumuz bir noksân
Lîk andan ire mi sıdka ziyân

El-makâletü'l-işrîn
Fî-intihâ'i'l-ışkı ve Mâ-yeteallaku Bihi

2764 Âşıkun ışkı ne dem bulsa kemâl
Mihr-i maşûka irişür mi zevâl

2765 Hâm iken düşse şecerden mîve
Kimse yokdur ki az ala yiye

2766 Düşmeden olsa resîde ammâ
Cân virür ana gürûh-ı ukâlâ

2767 Işkı irgürse kemâle uşşâk
Ne cefâ men ider anı ne firâk

2768 Pûhteler gûşesidür bezm-i şarâb
Bişmeyince yinebilür mi kebab

2769 Her işün âhirine azm eyle
Andadur ışk-ı Hudâ cezm eyle

2770 Işk-ı âşık ki ola fevka'l-had
Vuslat-ı yâra bulınmaya added

2771 Gam yime özge safâdur bu hayâl
Işkuna buldurasın fazl u kemâl

2772 Gâh olur hecre düşer bir âşık
Olmayup bezm-i visâle lâyık

2773 Kâmetin iki büker bâr-ı melâl
Eksilür kuvveti mânend-i hilâl

2774 Zaferân rengini baglar rûyı
Gussasından unıdur "yâ Hû"yı

2775 Gözleri yaşı olur efsürde
Çeşm-i bîmârı kalur pejmürde

2776 Âhınun dûdı irür pâyâna
Bilemez hâl-i dili âyâ ne

2777 Üstüh*â*na sarılur mîh gibi
Sararur çihresi zırnîh gibi

2778 İki gözi sanasın kâh-rübâ
Müjesi mûyını cezb itse revâ

2779 Gerçi bu hâl(i) görür kendi bedîd
Anlamaz lîke ola ana müfîd

2780 Haberi yok ki saâdetdür bu
Ne sekâmet katı sıhhatdür bu

2781 Mushaf-ı ışkdan itmiş idi fâl
"Sûre-i Nûr" ile geldi ikbâl

2782 Işk sırrın dahı şimdi bildi
Bilemez gözi yaşın kim sildi

2783 Vâki olmasa ana bu hâlât
Vuslat-ı yârda bulmazdı sebât

2784 Zer gibi benzi sararsa nola
Vuslatıyçün ider anı ifnâ

2785 Gözleri yaşı nola olsa mukîm
Zere gark oldı ne hâcet ana sîm

2786 Ne aceb dûd-ı dili olsa nihân
Çıka mı bişse kebâb üzre duhân

2787 Zerd olmasa turunc u leymûn
Hâmdur hîç ola mı âbı füzûn

2788 Keh-rübâ suyın içer cismi nihân
Hecr ile def ola tâ kim yarakân

2789 Burc-ı alâda tulû itse hilâl
Mâh-ı bedr olmasa irür mi zevâl

2790 Sararup düşmese evrâk-ı hazân
Ola mı dâmen-i bahrı cûyân

2791 Ne yarar âşıka dünyâda bekâ
Eylesün kendi vücûdın ifnâ

2792 Mâni-i vuslat olan oldur ol
Geçsün andan ki bula yâre vüsûl

2793 Işk eri n'eyler imiş dünyâyı
Cem mümkin mi iki sevdâyı

2794 Bilmeyen âşık(ı) fevt oldı sanur
Hâk ile dîdeleri toldı sanur

2795 Hâlet-i ışk ki oldı bâkî
Hîç bî-cân ide mi uşşâkı

2796 Âşıka benzeyebilmez emvât
Ki ana ışk sunar âb-ı hayât

2797 Sıhhati şimdi bulur ol mahzûn
Ölidür diyü iderler medfûn

2798 Hâmil-i tuhfe-i vicdân olur ol
Vâsıl-ı sohbet-i cânân olur ol

2799 Hâlet-i ışkı görün bi'llâhi
Kimsenün olmaz ana âgâhı

2800 Nâm ile tutdı cihânı ankâ
Sandılar ana ademdür me'vâ

2801 Âşıkun her biri bir ankâdur
Kimse bilmez bu aceb sevdâdur

2802 Gerçi meşhûrdur hümânun nâmı
Oldı mestûr velî endâmı

2803 Kime kim sâye sala şâh eyler
Tûl-i âmâlini kûtâh eyler

2804 Bilemez kimse velîkin anı
Var mıdur devr-i felekde cânı

2805 Vaslına kim ki irürse bir dem
Şübhesüz eyledi şâh-ı âlem

2806 Sözüm anlanmaga idrâk gerek
Gûşvâr itmege muglâk gerek

2807 Eyleyüp biri birine taklîd
Âşıkum dir ise bir iki pelîd

2808 İtimâd eyler ana halk-ı cihân
Bazı hayvân ile birdür insân

2809 Işk kim bagladı şekl-i gırbâl
Geçebilmez anı hâşâk-misâl

2810 Âşıka lâzım olan fürkatdür
Zâhiren gerçi ki bir zahmetdür

2811 Işkunı irgürigör gâyetine
Zahmetin çek iresin sıhhatine

2812 Işk kim anda sekâmet çokdur
Mâ-verâsında melâmet yokdur

2813 Işk-ı âşık ne kadar olsa dürüst
Yârdan ayru düşüp kalmaya süst

2814 Zâhiren âşıka yâr olsa ırak
Girmez araya yine bîm-i firâk

2815 Işk bünyâdına varmaya halel
Girse araya eger tîg-ı ecel

2816 Hîç pûlâdı keser mi şemşîr
Hayl-i kerrûbı dutar mı zencîr

2817 Yidi kat tâsı geçer gerçi şereng
İder elbetde zücâc içre direng

2818 İde mi âşık maşûka zarar
Ser-te-ser olsa cihân zîr ü zeber

Hikâyet-i Hasb-i Hâl

2819 Bâni-i beyt-i kitâb-ı mahûd
Ser-nüviştin bize irgürdi şühûd

2820 Didi kim âşık idüm bir müddet
Yâr ile olmış idüm hem-sohbet

2821 Elüme girmiş idi maksûdum
Şâd idi dîde-i h*á*b-âlûdum

2822 Rûz (u) şeb sâkin idi yanumda
Mihr-i pür-nûr idi eyvânumda

2823 Nâ-gehân vârid olup hükm-i kader
Lâzım oldı dil-i mahzûna sefer

2824 Anı def itmege olmadı mecâl
Gerçi itdüm niçe efkâr-ı muhâl

2825 Çog idi gâyet ile bîm-i tarîk
Diledi gitmeyem ol yâr-ı sadîk

2826 Işk eri hîç sakınmaz cânı
Cândan özge sakınur cânânı

2827 İdicek pâyın öpüp istîzân
Rûz-ı ferdâda olam diyü revân

2828 Ol gice çeşmümüze girmedi h*á*b
Âh ile oldı felekler nâ-yâb

2829 Sanasın vakt-i kıyâmet idi ol
Hak bilür kim katı âfet idi ol

2830 Subh-ı sâdık kim olup irdi bedîd
Aldı başına külâhın hurşîd

2831 Tutmayup kimse ribât içre mekân
Yolına girdi kamu râh-revân

2832 Ben dahı niyyet-i şeh-râh itdüm
Kar-ı dilden bir iki âh itdüm

2833 Yârdan dûr olup anda fi'l-hâl
Yola düşdüm gam ile zerre-misâl

2834 Hâsılı özge cehâletdür bu
Ne hamâkat ne kabâhatdür bu

2835 Bilmedüm kendüme kıydum hayfâ
Kodum ol mihr-i münîri tenhâ

2836 Kişi bilmezlik ile geh gâhî
Kendine dûr ider imiş câhı

2837 Ber-karâr anlar imiş gerdûnı
Bilmez imiş bu sipihr-i dûnı

2838 Nüh felek gibi kanı bir gaddâr
Âşıkı dûr ide yâra her bâr

2839 Câna kâr eyleyicek nâr-ı firâk
Âftâbum bana olmış müştâk

2840 Eyler imiş dem-i hicrânı hisâb
Âh idersem nola tâ rûz-ı hisâb

2841 Bendedür aklı vü fikri bende
Bende ol bende mukayyed bende

2842 Sohbeti câna harâm eylemiş ol
Işk ile uzlet-i âm eylemiş ol

2843 Hecr elinden çeküben cevr ü taab
Zerrece eylememiş îş u tarab

2844 Rûz-ı îd irdi bu hâletde iken
Bu kasâvetde bu uzletde iken

2845 İtmemiş îdgeh içre seyrân
Yig görinmiş ana künc-i hicrân

2846 Her kişi zevk ile şâd u hurrem
Yârumun gûşesi peygûle-i gam

2847 Tıfl iken cânına cebr eylemiş ol
Hak budur kim katı sabr eylemiş ol

2848 Olmayup meclis-i îde nigerân
Mest kılmış anı câm-ı hicrân

2849 Bu kadar uzlete olmışdur dâl
Işk-ı âşıkda olan fazl u kemâl

2850 Derd-i fürkat bana itse te'sîr
Nev-cevânum eger olmasa habîr

2851 Tıfl iken gûşe-nişîn olmaz idi
Zâde-i akl(ı) güzîn olmaz idi

2852 Geçicek şâd olanun bayramı
Gâ'ib olınca safâ eyyâmı

2853 Künc-i uzletde tururken mahzûn
Olmış ol dil-ber-i ranâ matûn

2854 Yâd idüp ben kulını leyl ü nehâr
Künc-i fürkatden olurmış bîzâr

2855 Nâ-gehân zâhir olup mevt eseri
Âteş-i hecr ile yakmış cigeri

2856 Dir imiş nâle kılup vâ-veylâ
Kurtulam mı bu belâdan âyâ

2857 Yohsa haşre kala mı bu hasret
Cânumı yakdı bu nâr-ı fürkat

2858 Öldügüme acımazdum katâ
Sag iken bâri irişse o gedâ

2859 Ne aceb gussa çeker ol mahzûn
Korkaram zâhir ola dilde cünûn

2860 Bâri bir kerre göreydüm yüzini
Ölmeden gûş kılaydum sözini

2861 Hey meded vâ-esefâ vâ-veylâ
Derd-i fürkat ne aceb özge belâ

2862 Cânı bu hâl ile itmiş teslîm
Bâg-ı hulda yönelüp İbrâhîm

2863 Genc iken mesken ola kar-ı zemîn
Ben nice itmeyeyin âh u enîn

2864 Kar-ı hâk içre kalur mı hurşîd
Düşe mi kara yire ömr-i medîd

2865 Zîr-i hake düşe çünkim bir nûr
Tûşe idinmek olur mı anı mûr

2866 Kâküli oldı çü hâke yeksân
Acabâ oldı mı şâh-ı mârân

2867 Oldı nergisleri kim h*â*b-âlûd
Ravzasın rûşen idüpdür mabûd

2868 Bilsem ol nâme ile çâh-ı zekan
Oldı mı cennete bir havz-ı hasen

2869 İki lal ile dür-i dendânı
Şermsâr eyledi mi gılmânı

2870 Gül-i ruhsârına havrâ muhtâc
Kala mı gülşen-i firdevse revâc

2871 Acabâ hîç deheni yanında
Gonçe-i cennet ider mi hande

2872 Arz-ı reftâr idicek ol bâlâ
Ser-fürû eyledi mi ki tûbâ

2873 Sâidin seyr idicek şâh-ı bihişt
Ola mı çeşm-i*arefnâke* sirişt

2874 Ebrûvânın göricek itdi mi kîn
Cennetün hûrı vü gılmânı hemîn

2875 Hâkde çünki o genc oldı nihân
Vâkıamda bana keşf oldı hemân

2876 Görürem ol şeh-i havrâ-peyker
Başdan ayaga zîb ü zîver

2877 Giymiş egnine iki dâne kabâ
Görmedüm hîç ana benzer dîbâ

2878 Cümleten vazını tagyîr itmiş
Âyet-i cennet(i) tefsîr itmiş

2879 Söylemez ben kulına incinmiş
Yani kim fürkat ile degzinmiş

2880 Neye ugradugumı bildüm ben
Vaz idince bana ol hulk-ı hasen

2881 Cân atup menzil-i maksûda hemân
Gerçi irdüm velî gitmiş cânân

2882 Ne aceb acıdı ben hâke Hudâ
Olmadı kendü yanumda bu kazâ

2883 Cân virüp gerçi ki medfûn oldı
Işk-ı pâküm dahı efzûn oldı

2884 Görmedügüm gice yok rü'yâda
Şimdi eglencem odur dünyâda

2885 H*â*bdan göz açamam leyl ü nehâr
Yine teşrîf ide diyü o nigâr

2886 Eger olmasa mahabbetde kemâl
Ölicek ışka irişürdi zevâl

2887 Gâyet-i ışk budur ey dânâ
Bir gele ana bekâ ile fenâ

2888 Âliyâ eyle duâ cânâna
Umaram kim irişe Yezdân'a

2889 Dilerüm rahmeti efzûn olsun
Hulle-i huld ile mekfûn olsun

2890 Beni geh gâh tarabnâk itsün
Arz-ı dîzâr ile ihlâk itsün

2891 Sîneden eyleme ışkını baîd
Râzıyam her ne kadar olsa mezîd

2892 Hasb-i hâlümle tamâm oldı makâl
İhtitâmına bulınmaya misâl

Münâcât İlâ-râhimi'l-mevât

2893 Ey dil-ârâm-ı gürûh-ı uşşâk
Vâkıf-ı sırr-ı nücûm-ı âfâk

2894 Işkdan eyleme hâlî bir dem
İrmesün bu dil-i bîmâra elem

2895 Nola dûr itdün ise cânânı
Hîç ferâmuş ide mi cân anı

2896 Derdmendüm yine ihsân eyle
Vâsıl-ı sohbet-i cânân eyle

2897 Yog iken halk idüben ol mâhı
Âşık itdün bu dil-i güm-râhı

2898 Âferînişde yine eyle bedîd
İdüben ışk libâsını cedîd

2899 Eyleme rûz-ı kıyâma te'hîr
Rûz-ı mahşer ola mı ana nazîr

2900 Hîç anun gibi fürkat mi olur
Yâ iki kerre kıyâmet mi olur

2901 Rahmet it âşık-ı nâ-şâd benem
Pây-mâlüm mihen-âbâd benem

2902 Cânumı yâruma eyle vâsıl
Cânum al tâ anı vir ve'l-hâsıl

2903 Eyle bir vech ile ammâ peydâ
Yine anı sanalar nâ-peydâ

2904 Hâlümi tuymaya erbâb-ı hased
Yârla ben olam ey Ferd (ü) Samed

2905 Ayni olmazsa ola bârî misâl
Zîveri behcet ile mâl-â-mâl

2906 Her yirün benzedüp ol meh-rûya
Vireyin gönlümi ol dil-cûya

2907 Yâ firişteh ola yâ kerrûbî
Seveyin cân ile ol mahbûbı

2908 Haşre dek ışk ile pûyân olayın
Yitürüp kendümi galtân olayın

2909 Işkdan olmayayın bir dem dûr
Işksuz eyleme cânı mesrûr

2910 Hazretünden irişüp emr-i Celîl
Kabz-i rûh eyleyicek Azrâ'îl

2911 İrişüp kabrüme Münker ü Nekir
İdicek cümle su'âlin takrîr

2912 Bana ol dem ü bi-hakk-ı mahmûd
Vuslat-ı yârdur ancak maksûd

Fî-hâtimeti'l-kitâb ve Fasli'l-hitâb

2913 Minnet Allâh'a ki bu nazm-ı be-nâm
Vus ile oldı iki ayda tamâm

2914 İtmedüm zerrece hergiz acele
Siper itdüm dili tîr-i ecele

2915 Âkılün kârı degüldür tacîl
Sabr ile mümkin olur her tahsîl

2916 Nâmını **Tuhfe-i Uşşâk** itdüm
Her sözin şöhre-i âfâk itdüm

2917 Ser-te-ser tercemeden ârîdür
Ol begüm bilmeyenün kârıdur

2918 Var iken kendü dilümde cereyân
Tercemân olmaga yir yok bir ân

2919 Kuvvetüm çün ola hadden bîrûn
Hîç ola mı bir alay dûna zebûn

2920 Tabumun kânına nisbet bu güher
Hak bilür gelmedi bir pîle kadar

2921 Haddi pâyânı mı var cevherümün
Kân deger her birisi sözlerümün

2922 Baglasam dahı niçe bin dîvân
Olmaya zerrece va'llâh ziyân

2923 Terceme kasd ide mi şâir olan
Bûriyâ örtine mi kâdir olan

2924 Kimde kim vüsat ola bir mikdâr
Karz almaga ne hâcet dînâr

2925 Oldı her bir güherüm bir mir'ât
Görinür şâhid-i manâ kat kat

2926 Sâfdur hîç küdûret yokdur
Her nazarda velî sûret çokdur

2927 Mesnevî fi'l-mesel ey pîr-i cihân
Oldı bir hânekah-ı çâr-erkân

2928 Mürşidi hazret-i Mevlânâ'dur
Fazlınun gâyeti yok dânâdur

2929 Evliyâ zümresinün mefharıdur
Marifet kulzüminün gevheridür

2930 Hânekâhun o bırakdı temelin
Andan ögrendi kamusı amelin

2931 İricek ana Nizâmî der-kâr
Yapdı dikkatler idüp bir dîvâr

2932 Nâmını **Mahzen-i Esrâr** itdi
Kasr-ı Şeddâd'a sezâvâr itdi

2933 Oldı her beyti latîf ü mergûb
Görmedi görmeye çeşm-i mayûb

2934 Sonra ol bezme irişdi Husrev
Komadı nakdini hemyâna girev

2935 Yapdı ol dahı ana bir dîvâr
Oldı her gûşesi makbûl-i kibâr

2936 Nâmını **Matlau'l-envâr** kodı
Ehl-i nazm içre eyü kâr kodı

2937 İrdi çün hazret-i Monlâ Câmî
Gördi başdan başa bu hengâmı

2938 Bir cidârın dahı ol kıldı binâ
Eyledi her yirini müstesnâ

2939 Hak budur hayli nezâketleri var
Gûne gûne niçe sanatları var

2940 Nâm ile **Tuhfe-i Ahrâr** oldur
Âlem-i nazma dürer-bâr oldur

2941 Çün ana ben dahı oldum nigerân
Gördüm anda katı vâfir noksân

2942 Cânuma gayret odı kâr itdi
Beni nâ-çâr ana mimâr itdi

2943 Eyleyüp kuvvet-i tabum izhâr
Ben dahı yapdum ana bir dîvâr

2944 Eyledüm her yirini müstahsen
Görse nâ-çâr ide tahsîn Hasen

2945 Ol durur **Tuhfe-i Uşşâk** be-nâm
Hânekâh anun ile oldı tamâm

2946 Zerrece kalmadı çünkim noksân
Lâyık oldur idinem anı mekân

2947 Kişver-i nazma şehenşâh benem
Hâsılı sâhib-i dergâh benem

2948 Kimse yok bencileyin sadr-nişîn
Gayrılar hidmet ider bana hemîn

2949 Nazmumun hilati güftâr-ı fasîh
Eyledüm cümleden anı tercîh

2950 Hırka-pûş olsa bir alâ dil-ber
İrişür hüsni metâına zarar

2951 Râmdur bana olar ve'l-hâsıl
Bezm-i âlîde benem ser-mahfil

2952 Şimdi bu **Tuhfe-i Uşşâk** hemân
Döndi ol gülşene irmeye hazân

2953 Olmaya mîveleri hâyîde
Dest-i bîgâne tokunmaya gide

2954 Seng-i tan atmag ile câhiller
İrmeye mîvesine kılca zarar

2955 İltifât olsa velîkin Âlî
Arturardum dahı bu minvâli

2956 Nazmumı sihr-i helâl eylerdüm
Her sözüm zer gibi kâl eylerdüm

2957 Halk-ı âlem katı nâ-dân ancak
Cem-i mâl itmede hayrân ancak

2958 Hep fesâhatle fezâhat yeksân
Cümlede noktaca yokdur izân

2959 Ser-te-ser zahmet ile rahmet bir
Farkı yok gayret ile ibret bir

2960 Mansıbun var ise ol sadr-nişîn
Yohsa fazlunla kalursın hod-bîn

2961 Kendözin gördi diyü bir niçe hâr
Zemm ider kanda ki yâd eyleseler

2962 Görinen kendüleridür ammâ
Sâfdur âyine-i dil zîrâ

2963 Kalmadı ehl-i kemâle ragbet
Devlet ehlinde nitekim himmet

2964 Eylesen birisine arz-ı hüner
Dili turmaz katı tahsîn eyler

2965 Gelse ihsân demine lîk hemân
Genc gibi yüze gelmez hemyân

2966 Bir görür zâtını bir câhil ile
Haberi yok ki düşer kendi dile

2967 Kendi zumınca zarâfet anlar
İtdügi kârı nezâket anlar

2968 İltifât eyleseler va'llâhi
Milket-i nazmun olurdum şâhı

2969 Her sözüm anlayana bir nâvek
Zahmını fark ide mi degme yürek

2970 Yörise hayli maânî-cûşân
Benem anlarun önince sultan

2971 Her varak bana hıyâm-ı sîmîn
Askerüm cümle olur anda mekîn

2972 Şirümün oldı sütûrı ıtnâb
Deşt-i heyhâta irişdürdi nisâb

2973 Kalemüm hâme-i dür-bârumdur
Sözlerüm mesnedi zerkârumdur

2974 Dü-zebân olsa nola kilk-i nizâr
Zü'l-fekârumdur elümde her-bâr

2975 Mülk-i nazmı kılıcumla aldum
Âleme nara-i yâ Hû saldum

2976 Mahlasum olsa aceb mi
Âlî Olmışam fenn-i belâgatda Alî

2977 Tâ ki feth oldı kılâ-ı manâ
Râmdur emrüme cünd-i şuarâ

2978 Sözümün her biri nass-ı kâtı
Tîguma ehl-i maânî tâbi

2979 Noktalar kim dökilür hâmemden
Tâcına nokta ider anı Hasen

2980 Cümlesi âlem-i manâya nücûm
Hâl-i dil-ber gibi pâkîze-rüsûm

2981 Her elif kim çekerüm nâmelere
Şîrveş bend iderüm hâmelere

2982 Cûş idüp tâ ki o kilk-i dür-bâr
Kılmaya hâl-i derûnum işâr

2983 Dâl kim nakş iderüm dîvâna
Dâll olur saltanat-ı irfâna

2984 Kangı râ kim ola şirümde nigâr
Rây-ı dür-bârumı eyler izhâr

2985 Bir devât olsa sifâl-i gerdûn
Vâridâtum kalur andan bîrûn

2986 Cild-i tesvîd idinürdüm kameri
Ola ger zerrece sâfîce yiri

2987 Ayda bir kez silinür levhi hemân
Vâridâtum sıga mı ana ıyân

2988 Niçe bin levhi iderken memlû
Bana bir ân vefâ ide mi o

2989 Çün midâdum ola deryâ-cereyân
Hîç ana zarf ola mı kevn (ü) mekân

2990 Dürer-i nazmuma gâyet yokdur
Maden-i dilde cevâhir çokdur

2991 Haşre dek durmasam itsem nâlân
Yine bir zerrece gelmez noksân

2992 Dürre gâyet ola mı deryâda
Sîm ü zer eksile mi dünyâda

2993 Sırrını anlamayup bir nâ-dân
Gâh olur şâire eyler bühtân

2994 Söylenen sözleri hâyîde sanur
Maden-i nazmı fenâ-dîde sanur

2995 Haberi yok ki kusûrı olmaz
Gird-bâd ile nüşûrı olmaz

2996 Haşr olınca ola cümle mevcûd
Olmaya zerre gibi hâk-âlûd

2997 Lanet ol kâtib-i bî-idrâke
Nokta koya bu kitâb-ı pâke

2998 Akçesine tama idüp her ân
Acele eyleye nakşında ýyân

2999 Bilmeye neydügini sevk-ı kelâm
Şevk idüp nokta koya ol bed-nâm

3000 Bir görürse şemen ile semeni
Bulmasun bir giyecek pîreheni

3001 Sûret-i fâzılı yazsa fâsıl
Cândan ayrılsa nola ol câhil

3002 Devlet ol kâtib-i bî-hem-tâya
Cân ile dikkat ide imlâya

3003 Acele eylemeye kârında
Tamaı terk ide bâzârında

3004 Hâmesi gibi zebânı her bâr
Zikr-i Hakk ile ola gevher-bâr

3005 Yanını bekleye mânend-i devât
Kar-ı zulmetde iken âb-ı hayât

3006 Kâgıdı gibi ola alnı sefîd
Tîre-baht olmaya gûyâ tesvîd

3007 Yazsa ömrinde bu nazmı bir kez
Hak teâlâ ide kârını genez

3008 Olmaya fakr u fenâdan gamnâk
Ola âyîne gibi çihresi pâk

3009 Bu kitâbı ki didüm îdiyye
Bâisi kişveri Kûtâhiyye

3010 Hûb imiş âb u hevâsı gâyet
Ki nasîb oldı bana bu dikkat

3011 Taht idi Han-ı Selîm'e o mekân
O sebebden ana oldum mihmân

3012 Girmesün sûrına ceyş-i nekbet
Sûrsuz kalmayuban bir müddet

3013 Yâ İlâhî dilerem kim bu kitâb
Ger hatâ ise dahı ola savâb

3014 Cân gibi saklaya ehl-i irfân
Yanına gelmeye anun nâ-dân

3015 Kasdumı anlayalar dikkat ile
Olmaya okıyalar sürat ile

3016 Âşıkum diyü idenler davâ
Ger şeh-i âlem (ü) ger bay u gedâ

3017 Kâdir olursa ana ve'l-hâsıl
Ola cânânına her dem vâsıl

3018 Göre âyîn-i mahabbet ne imiş
Bâis-i devlet-i vuslat ne imiş

3019 Her ne nakş itdüm ise âmil ola
Belki ez-berlemege mâ'il ola

3020 Az zamân içre mukarrerdür bu
Ola cânâne ile hem-pehlû

3021 Gâh geh cânum içün ide duâ
Hakk talîm ide hem icrâ

3022 Kim ki dahl eyleye bu nazmı yire
Eşk-i çeşmüm gibi çal anı yire

3023 Hâk-i zilletde perîşân-hâl it
Kara bahtum gibi pür-eşkâl it

3024 Benüm içün ider anlara ezâ
Âyet-i *ne'ti bi-hayrin minhâ*

3025 Sanmasunlar ki gazeldür bu kitâb
Göre beş beyt ile mimârı savâb

3026 Haberi yok ki ekâlîm-i cihân
Oldı bir beyt-i latîfinde nihân

3027 Katı çok hâl durur ey âkıl
Ola nazm içre dü âlem hâsıl

3028 Var ise zerrece aklun nazar it
Yog ise yanuna alma hazer it

3029 Dehen-i zâga nasîb olmadı kand
Her şecer olmadı bezm içre sipend

3030 Yapılur kanda görür yâkûtı
Seve mi Türk hat-ı Yâkût'ı

3031 Ehli vardur güzelüm her kârun
Deşt-i heyhâta irür eşârun

3032 Cenb-i hâtifden olurken ilhâm
İltifât olmaya mı ana tamâm

3033 *Temmeti'n-nüshatü inde't-tahrîr*
Sanehallâhu bi-nemki't-tagyîr

3034 Hayl-i kerrûba ne lâzım tevbîh
Didiler "**âşıka tuhfe**" târîh

"**Âşıka Tuhfe**"

Sene 969